

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2021

01 - 07 Mart Günleri

i

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başdanışmanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
01-07 MART 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	2
ALBAYRAK KADROLARINA TASFİYE	8
YANDAŞ MÜTEAHHİDE KEPÇEYLE ESNAFA KAŞIKLA	9
ALMANYA'NIN YENİ TEDARİK ZİNCİRİ YASASI TÜRKİYE EKONOMİSİNİ DOĞRUDAN ETKİLEYECEK!	9
KREDİ BORCU OLAN KİŞİ SAYISI 34 MİLYONA YÜKSELDİ.	10
19 YILLIK YOLCULUĞUN SONU	11
DEV İHALE 'APARTMAN DAİRESİNE' GİTTİ	14
DEVLET HESABINI KOLİN'E UYDURDU	14
İSLAMİ SERMAYEYE KANUNİ KALKAN	15
KRİZİN FITİLİ PANDEMİDEN ÖNCE ATEŞLENMİŞTİ	15
TEDAŞ'TA BÜYÜK VURGUN	17
TÜGVA DURDURULAMIYOR	18
ŞİRKETLER BU MODELİ SEVDİ	19
HER 3 ÇALIŞANDAN BİRİ FAZLA ÇALIŞIYOR	19
EV DEN ÇALIŞMADA BUGÜN VE GELECEK	19
EV DEN ÇALIŞMA KALICI BİR UYGULAMA OLACAK MI?	20
ARTIK OFİS ÇALIŞANLARI DAYANIŞMAYI ESAS ALAN BİR SÜRECİ ÖRMELİ	22
11 MİLYON KİŞİ GÜVENCESİZ	23
30 DAKİKADA CANINI MI SİPARİŞİNİ Mİ TESLİM EDECEKSİN?	27
ÖLÜMLE YAŞAM ARASINDA BİR MESLEK HİKÂYESİ; GASSALLAR	29
CENAZE İŞLERİ DE İNŞAAT ŞİRKETİNE	30
AKP'Lİ BELEDİYEDEN KURTULMUŞ'A YAKIN İSME 51 MİLYONLUK İHALE	30
SİYASİ RANT İÇİN DEĞİL, VATANDAŞIN İÇİN KULLANIN	31
BEYİN GÖÇÜ ARTIK LİSE DEN BAŞLIYOR	33
AKP'NİN MÜJDESİ ANCAK BU KADAR!	34
YKS SEMİNERİ DE TÜGVA'YA	34
EKONOMİK BUHRAN KISKACINDA ÖĞRETMEN GELİRLERİ	35
COVID-19 SALGINI VE ÖĞRENCİLER	36
YAPBOZ TAHTASI EĞİTİMİN BAKANLARI	37
DÜNYA SIRALAMASINDA ÜNİVERSİTELERİMİZ	39
AKADEMİDE KADINLAR	40
SALON DOLDURMA TELAŞIYLA LİSELİLERİ DE ATEŞE ATTILAR	45
KAMU HASTANELERİ AKP KONGRESİNE ÇALIŞTI	45
AŞI PASAPORTUNA HAZIR MIYIZ?	46
SOSYAL OLMAYAN SOSYAL HİZMETLER UZMANI EĞİTİMİ	48
AFRİKA'DA Kİ RANT TARLALARI	48
PAMUKTA DIŞA BAĞIMLILIK SÜREKLİ ARTIYOR ÜRETİM ALANLARI İSE GİDEREK KÜÇÜLÜYOR	50
ORMANLARIMIZ KANUNLARLA YOK EDİLİRKEN KİMSE SEYİRCİ KALMAMALI	51
ANTİDEPRESAN KULLANIMI 55 MİLYON KUTUYA YÜKSELDİ	53
HÜKÜMETİN BEYİN ÖLÜMÜ GERÇEKLEŞTİ	53

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemektediriz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

01-07 MART 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***1-7 Mart Yeşilay Haftası**

***1-7 Mart Deprem Haftası**

***1-7 Mart Girişimcilik Haftası**

***1 Mart Muhasebeciler Günü**

***03 Mart 1924 - Halifeliğin kaldırılması ve Osmanlı Hanedanı mensuplarının Türkiye dışına çıkarılmasına ilişkin yasa kabul edildi. Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarıldı. Şer'iyeye ve Evkaf ve Harbiye Bakanlıkları kaldırıldı. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kuruldu. Genelkurmay Başkanlığı oluşturuldu ve Hükümet'ten ayrıldı.**

***03 Mart 1992 - Zonguldak Kozlu'da grizu faciası; 127 kişi öldü,147 kişiden umut kesildi. Müfettişlerin hazırladığı raporda işverenin birçok teknik konuda ihmalkar ve sorumsuz davrandığı belgelendi.**

***3 Mart Dünya Kulak ve İşitme Günü**

***4 Mart Dünya Cinsel İstismar ile Savaşma Günü**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

*7 Mart 1983 - Zonguldak Ereğli Kömür İşletmeleri'nin Kandilli üretim havzasındaki Armutçuk Ocağı'nda meydana gelen patlamada 102 kişi öldü, 86 kişi yaralandı.

*7 Mart 1990 - Hürriyet gazetesi Yönetim Kurulu üyesi, gazeteci yazar **Çetin Emeç** ve şoförü Ali Sinan Ercan, uğradıkları silahlı saldırıda yaşamlarını yitirdi. 6 yıl sonra 9 Mart 1996'da Emeç'i vuran İslami Hareket Örgütü sorumlusu İrfan Çağırıcı, İstanbul'da yakalandı.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

-Türkiye 2021'de 189 Milyar Dolar Dış Borç Ödeyecek

- Devam eden salgınının, başta turizm, taşımacılık ve ihracattan sağlanan döviz gelirlerini önemli ölçüde azalttığı bir dönemde Türkiye'nin döviz ihtiyacı ise hızla artıyor. Türkiye'nin 2021 yılında ödemesi gereken (Aralık 2020 sonu itibarıyla vadesine bir yıldan az kalan) dış borç anapara miktarı 188,8 milyar dolar olarak açıklandı.
- Merkez Bankasının verilerine göre 188,8 milyar dolarlık geri ödemenin 41,6 milyar dolarlık kısmını kamu (kamu bankaları da dahil) kurum ve kuruluşları, 21,4 milyar dolarını Merkez Bankası, 125,8 milyar dolarını ise özel sektör yapacak. Özel sektörün yapacağı ödemenin 56,2 milyar doları özel bankalar ve banka dışı finansal kuruluşlar tarafından, 69,7 milyar doları ise reel sektör tarafından gerçekleştirilecek.
- Türkiye 2020 yılına yıl içerisinde toplam 168,2 milyar dolarlık dış borç ödeme beklentisiyle girmişti. 2021 yılı başında gelecek 12 aylık dönemde ödenmesi gereken dış borç tutarı 2020 yılı başına göre 20,5 milyar dolar arttı.

-Kısa Vadeli Dış Borç 139 Milyar Dolar

- Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları 2020 yılında 15,9 milyar dolar artarak 138,7 milyar dolarla rekor bir düzeye yükseldi. Kısa vadeli, diğer bir ifadeyle orijinal vadesi bir yıl ve daha kısa olan dış borçlar bundan önce en yüksek noktaya 137 milyar dolarla 2014 yılında çıkmıştı.
- **Merkez Bankasından Kaynaklandı:** Türkiye'nin kısa vadeli dış borçlarında geçen yıl yaşanan artışın 12,9 milyar dolarla çok büyük bir kısmı Merkez Bankasının borçlanmasından kaynaklandı. Son iki yılda 130 milyar dolara yakın rezerv sattığı, bu nedenle de rezervini yüksek göstermek için swap yoluyla dış borçlanmaya giden Merkez Bankası'nın 2019 yılı sonunda 8,4 milyar dolar olan dış borcu, 2020 yılında 21,4 milyar dolara kadar yükseldi. Merkez Bankasının 2021 yılının ilk yarısında vadesi dolacak olan bu borcunu geri ödemek yerine vadesini uzatmaya çalışacağı tahmin ediliyor.
- Kısa vadeyi dış borçta geçen yıl yaşanan artışın 2,3 milyar doları da bankaların borcundan kaynaklandı. Sektörün kısa vadeli borcu 55,7 milyardan 58 milyar dolara yükseldi.
- Diğer sektörlerin kısa vadeli dış borcu ise 600 milyon dolarlık artışla 59,3 milyara çıktı.

-Özel Sektörün Uzun Vadeli Dış Borcu 163.5 Milyar Dolar

- Türkiye'nin dışardan uzun vadeli finansman bulmakta zorlandığı 2020 yılında özel sektörün uzun vadeli dış borçları 16,5 milyar dolar azalarak 180 milyardan 163,6 milyara geriledi.
- Özel sektörün kısa vadeli borçları ise 1,8 milyar dolar artarak 66,2 milyara kadar yükseldi.
- Özel sektörün toplam dış borcu 229,7 milyar dolar oldu.

-Uluslararası Yatırım Açığı 403 Milyar Dolara Çıktı

- Türkiye'nin dünyanın geri kalanına olan yükümlülükleriyle, alacakları arasındaki farkı gösteren uluslararası yatırım pozisyonundaki açık 2020 yılında 56,4 milyar dolar artarak 402,9 milyara yükseldi.
- 2020 yılında Türkiye'nin dış varlıkları (diğer ülkelerden alacakları) 12,8 milyar dolar azalarak 253,3 milyar dolardan 240,6 milyara geriledi. Dış yükümlülükleri ise 43,7 milyar dolar artarak 643,5 milyar dolar oldu.

-Merkez Bankasının Döviz Rezervi

- **Brüt Rezerv (Varlık):** Merkez Bankasının, **brüt rezervi** (altın + döviz); geçen hafta (5 -12 Şubat haftası) sadece 97 milyon dolar artarak 12 Şubat itibarıyla 95 milyar 616 milyon dolara yükseldi. 2020 yılı sonunda 93,2 milyar dolar olan brüt rezervde yılın geride kalan bölümünde Hazinesin dış borçlanmalarının etkisiyle toplam 2,4 milyar dolarlık artış yaşandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- 5 - 12 Şubat haftasında, brüt döviz rezervi 646 milyon dolar azalarak **53,7 milyar dolara inerken, altın varlıkları ise 743 milyon dolar azalarak artarak 41,9 milyar dolara yükseldi.**
- **Döviz Borçları (Yükümlülük):** Merkez Bankasının, 12 Şubat itibariyle 57,9 milyar dolar olan swap borçları hariç döviz ve altın borçları geçen hafta 742 milyon dolar artarak 82,4 milyar dolara yükseldi. Dolayısıyla Merkez Bankasının swap borçları hariç net rezervi 5 - 12 Şubat haftasında 642 milyon dolar azalarak 13,4 milyar dolara geriledi.
- **SWAP Borçları Dahil Net Rezerv:** Merkez Bankasının bilançosunda döviz borcu olarak gözükmeyen swap borcu 12 Şubat itibariyle 57,9 milyar dolar düzeyinde bulunuyor
- Bankanın bilançosunda gözüken (82,4 milyar dolar) borçlarına, swap borçları (57,9 milyar dolar) dahil edildiğinde toplam döviz yükümlükleri 140,3 milyar dolara yükseliyor.
- Dolayısıyla swap borçları da dahil Merkez Bankası'nın net rezervi 12 Şubat itibariyle (eksi) **-44,5 milyar** doları buluyor.
- Diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının 44,5 milyar dolarlık döviz açığı bulunuyor. Hazinesin, Merkez Bankası nezdindeki döviz hesabını dikkate aldığımızda ise Merkez Bankasının döviz açığı 60 milyar doları buluyor.
- **Rezervin Dış Borcu Karşılama Oranı:** Merkez Bankasının brüt rezervinin kısa vadeli dış borçları karşılama oranı 68,9, brüt rezervin vadesine bir yıldan daha az kalmış dış borç miktarını karşılama oranı da yüzde 50,7 oldu.

-Düşen Kur Sıcak Paraya Yaradı

- **Yabancı yatırımcıların Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinde, Devlet ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarında ve bankalarda TL ve döviz mevduatı olarak tuttıkları portföyleri (sıcak para) 5 -12 Şubat haftasında 707 milyar dolar daha büyüyerek 73,1 milyar dolara yükseldi. Bu yükselişin büyük bölümü yabancıların yeni sıcak para getirmesinden değil TL'nin değer kazanması ve hisse senedi fiyatlarının artmasından kaynaklanıyor.**
- Yabancı yatırımcılar 5 - 12 Şubat haftasında Borsa İstanbul'da 62,3 milyon dolarlık net hisse senedi sattılar. 128,2 milyon dolarlık yeni Devlet iç borçlanma kâğıdı satın alırlarken, şirket borçlanma senetlerini ise 8,5 milyon dolar artırdılar. Dolayısıyla net olarak 74,4 milyon dolarlık bir portföy yatırımı girişi yaşandı.
- Yabancı yatırımcıların 12 Şubat itibariyle Türkiye'deki portföylerinin 31 milyar dolarlık kısmı hisse senetlerinden, 10,5 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarından ve 31,5 milyar dolarlık kısmı da bankalardaki döviz ve TL mevduatlarından oluşuyor.
- Yabancıların net olarak 62 milyon dolar hisse senedi sattıkları geçen hafta hisse senedi portföylerinin değeri döviz kurunda yaşanan düşüş nedeniyle 205 milyon dolar artarken, toplamda 136,7 milyon dolarlık net alım yaptıkları iç borçlanma (kamu+şirket) kağıtları portföyleri ise 297 milyon dolar arttı. Mevduatlarda ise kur nedeniyle 205 milyon dolar artış yaşandı.

-Ocak Ayı Bütçe Açığı 24,2 Milyar Lira

- Merkezi yönetim bütçesi ocak ayında 24,2 milyar lira açık verdi. Geçen yıl aynı ay 21,5 milyar lira fazla veren bütçenin bu yıl 24,2 milyar liralık açık vermesinin altında, geçen yıl Merkez Bankasının ocak ayında bütçeye 35,2 milyar lirası kar avansı, 5,3 milyar lirası da ihtiyat akçesinden olmak üzere toplam 40,5 milyar lira aktarılmış olması yatıyor. 2019 ve 2020 yıllarında yapılan aynı işlem açıklanmayan bir nedenle bu yıl yapılmadı. *(Merkez Bankası 2020 yılında fazla kar etmedi ya da parasal genişlemeden korkuldu)*
- Dolayısıyla ocak ayı bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 26,7 oranında azalarak 89,6 milyar liraya indi.
- **Dolaylı Vergiler Yüzde 70'i Aştı:** Ocak'ta, dolaylı vergiler (KDV, ÖTV, ÖİV v.b) yüzde 25,6 artarak 55,6 milyar liraya yükselirken, doğrudan vergiler (gelir, kurumlar, mülkiyet vergileri) yüzde 2 arttı ve 23,5 milyar lirada kaldı. Dolaylı vergilerin 2020 yılının aynı ayında yüzde 65,7 olan vergi gelirleri içindeki payı bu yıl yüzde 70,2'ye çıktı. Diğer bir ifadeyle vergi yükü niye tüketicinin üzerine yıkıldı.
- **Harcamalar Yüzde 13 Arttı:** Ocak'ta bütçe harcamaları ise faiz giderlerindeki yüzde 72,2'lik artışa rağmen, mal ve hizmet alımları ile yatırım harcamalarında yapılan kısıntının katkısıyla yüzde 13 oranında artarak 113,7 milyar liraya yükseldi.
- **Faiz Ödemesi: Ocak'ta bütçeden yapılan faiz ödemeleri 21,9 milyar liraya kadar tırmandı. Bu tür karşılaştırmaları tek bir ay için yapmak çok sağlıklı bir sonuç vermese de ocakta her 100 liralık bütçe**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

harcamasının 19,3 lirasını faiz ödemesi oluştururken, her 100 liralık vergi gelirinin de 28 lirası faiz ödemelerine gitti.

- Faiz ödemelerinin 19,7 milyar liralık kısmını iç borçlar için yapılan faiz ödemesi oluştururken, bütçeden yapılan dış borç faiz ödemesi ise 1,5 milyar lirada kaldı. Hem yurt içinde hem de yurt dışından borçlanmak için kullanılan kira sertifikası ve benzeri borçlar için ödenen faiz de yüzde 113,4 oranında artarak 717 milyon liraya yükseldi.
- Ocak ayında faiz ödemeleri hariç tutulsa bile (faiz dışı bütçe) 2,2 milyar liralık açık oluştu.

-Kredi ve Mevduat Gelişmeleri

Mevduat

9 - 16 Şubat 2021 günleri arasında Bankalardaki (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduat, kur farkından kaynaklanan nedenlerle 2,7 milyar lira azalarak 3 trilyon 355 milyar liraya indi.

- **Dolarizasyon:** TL cinsinden mevduatların 19,1 milyar lira artarak 1 trilyon 558 milyar liraya yükseldiği bu dönemde yabancı para mevduatların TL karşılığı ise döviz kurundaki düşüş yüzünden 21,8 milyar lira azalarak 1 trilyon 796 milyar lira oldu. Yabancı para mevduatlar, dolar cinsinden bakıldığında ise 490 milyon dolar artarak **258,3 milyar dolara kadar yükseldi.**

• Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı ise yine kurdan kaynaklanan nedenle yüzde 54,2'den yüzde 53,5'e indi. **Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduatın yarasından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.**

- **Gerçek Kişilerin Tasarruf Mevduatı:** Gerçek kişilerin, diğer bir ifadeyle **vatandaşların mevduatı** 2 - 9 Şubat günleri arasında 7,8 milyar lira azalarak 2 trilyon 41 milyar liraya geriledi. Vatandaşların TL mevduatlarının 11,1 milyar lira artıp 876 milyar liraya yükseldiği söz konusu hafta içerisinde, döviz mevduatları ise 336 milyon dolar azalarak **167,6 milyar dolar oldu. Döviz mevduatlarının TL değeri ise kurda yaşanan düşüşün de etkisiyle 18,7 milyar lira azalarak 1 trilyon 164 milyar liraya indi.**

• **Dolarizasyon;** diğer bir deyimle döviz cinsinden tutulan mevduatların toplam mevduat içindeki payı, **gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 57,8'den yüzde 57,1'e indi.**

- **TL'ye güvenmeyen vatandaşlar** Merkez Bankasının **faiz artırımlarına ve döviz kurlarında yaşanan düşüşe rağmen** ağırlıklı olarak döviz ve altın mevduatını tercih etmeye devam ediyor. Vatandaşlar ekonomi politikalarına ve iktidara güvenmediği için faiz artırımıyla döviz kurunda yaşanan düşüşü döviz alım fırsatı olarak değerlendiriyor.

Krediler

• Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 9 - 16 Şubat günleri arasında 6,8 milyar liralık daralmayla 3 trilyon 503 milyar liraya indi. Kredilerde yaşanan azalma da döviz kredilerinden, diğer bir ifadeyle kurda yaşanan düşüşten kaynaklandı.

• Bu dönemde TL kredilerde 6,7 milyar lira artarken, döviz kredilerinde 598 milyon dolarlık artış oldu. TL cinsinden krediler 2 trilyon 350 milyar liraya yükseldi. Döviz cinsinden krediler ise 165,2 milyar dolardan 165,8 milyar dolara (1 trilyon 1152 milyar lira) çıktı.

• 2020 yılı sonunda yüzde 103,5 olan mevduatın krediye dönüşüm oranı ise yüzde 104,4'e çıktı.

Batık Krediler

• Zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler 9 - 16 Şubat günleri arasında 724 milyon lira artarak 150,9 milyar liraya yükseldi. (*Bu tutara söz konusu krediler için işletilmiş olan faizler dahil bulunmuyor*) Tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 4,3 oldu.

-KOBİ'lerin Banka Borcu 842 Milyar Lira

• Yaşanan salgın süreciyle ilgili olarak hükümet tarağından getirilen yasaklamalardan en fazla etkilenen küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 12 Şubat itibarıyla 842 milyar lira olarak gerçekleşti.

• BDDK'nın verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 5 - 12 Şubat 2021 tarihleri arasında 2,3 milyar lira arttı.

• KOBİ kredilerinin 16,3 milyar dolarlık (114 milyar liralık) kısmı döviz kredilerinden oluşuyor.

• KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 58 milyar liraya geriledi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

-Vatandaşın Banka Borcu: 34 Milyon Kişi Borçlu

- Yaşanan salgın sürecinde gelirleri büyük ölçüde azalan vatandaşlardan bankalara borcu olanların sayısında geçen yıl 2 milyon 107 bin kişilik artış yaşandı. 2019 yılı sonunda 31 milyon 897 bin kişi olan bankalara ve finansman şirketlerine tüketici kredisi ve kredi kartı nedeniyle borçlu vatandaş sayısı 2020 yılı sonunda 34 milyon 4 bin kişiye kadar çıktı.
- Türkiye'deki aile sayısının 24 milyon olduğu dikkate alındığında bir aileden sadece bir kişinin değil birden çok kişinin aynı zamanda borçlu olduğu gözleniyor.
- **Vatandaşın bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu** 5 -12 Şubat günleri arasında 4,9 milyar lira daha artarak 841,7 milyar liraya yükseldi.
- Bu borcun 694 milyar lirası tüketici kredilerinden, 147,7 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 2,9 milyar liralık, kredi kartlarında 2 milyar liralık artış yaşandı.
- **İktidarın, salgına karşı alınan önlemler nedeniyle işini kaybeden, işini kaybetmediği halde geliri azalan, zorunlu izne çıkarılan vatandaşlara temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için bankalardan borçlanmayı adres göstermesi vatandaşların bankalara olan borcunu geçen yıl yüzde 41 oranında büyümesine yol açmıştı.**
- **Ancak son aylarda yaşanan faiz artışları vatandaşların kredi kullanımını önceki aylara göre az da olsa sınırlamış gözüküyor.**

-Faiz Oranları

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 12 Şubat itibariyle bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 0,2 puan artarak yüzde 17,68'e yükselirken, ticari kredi faizleri 0,2 puan azalarak yüzde 19,33 oldu.

Merkez Bankası Fonlama Faizi

- Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, geçen hafta yaptığı toplantıda yüzde 17 olan politika faizini değiştirmede.
- Merkez Bankasının bankalara çeşitli yollardan verdiği paranın ortalama faizi de **19 Şubat itibariyle** yine politika faizi olan yüzde 17,0 seviyesinde gerçekleşti.
- **Türkiye yüzde 17,00 olan Merkez Bankası politika faiziyle dünyada en yüksek faiz uygulayan ilk 10 ülke arasında yer alıyor. Sadece Venezuela ve Arjantin gibi ülkeler Türkiye'den daha yüksek faiz uyguluyor. Birçok ülkede faiz negatif, birçok ülkede de sıfır seviyesinde bulunuyor.**
- Merkez Bankasının bankaları fonlama maliyeti 16 Temmuz'dan bu yana 9,66 puan arttı. *(TCMB ortalama fonlama faizi 16 Temmuz yüzde 7,34 olmuştur.)*

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvili 12 Şubat günü yüzde 14,89 faiz oranıyla (**gösterge faiz**) işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 13,38'e, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 13,02'ye yükseldi.
- Devlet tahvili bir önceki haftaya göre iki yıl vadelide 0,12 puan, beş yıl vadelide 0,06 puan ve on yıl vadelilerde 0,04 puan arttı.
- Türkiye 10 yıl vadeli tahvil faizlerinin yüksekliği açısından da ilk 10 ülke arasında yer alıyor. Sadece Arjantin, Venezüella, Zambiya, Uganda, Mısır, Ukrayna'nın faiz oranları Türkiye'nin üzerinde bulunuyor. Bir çok ülkede negatif olan tahvil faizleri Türkiye'den düşük olan ülkeler arasında ise Kenya, Pakistan, Namibya, Nijerya gibi ülkeler yer alıyor.

Beklenen Reel Faiz: Merkez Bankası, 2021 sonu için enflasyon tahminini yüzde 9,4, 2022 için yüzde 7 ve 2023 yılı için yüzde 5 olarak açıkladı. Merkez Bankası'nın yüzde 17 olan politika faizi üzerinden beklenen reel faiz (risk primi) yıllık yüzde 9,3, Hazine iç borçlanma kağıtları üzerinden ise yüzde 7,1 olarak hesaplanıyor.

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası*) ise 19 Şubat itibariyle, bir önceki haftaya göre yüzde 0,36 oranında artarak 288,78'den 289,82'ye çıktı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Türkiye bu gerilemeye rağmen hala en yüksek riske sahip ülke konumunu sürdürüyor. (CDS güncel karşılaştırma için <http://www.worldgovernmentbonds.com/sovereign-cds/>)
- Türkiye'ye en yakın ülke olan Brezilya'nın risk primi 159,3 düzeyinde bulunuyor. Risk primi en düşük ülke ise 7,87'yle Danimarka. Risk priminin yüksek seyretmesi Türkiye'nin dış borçlanma maliyetlerinin yüksekliğini gösteriyor.
- Türkiye'nin risk primi son bir haftada yüzde 0,36 artarken son bir ayda yüzde 11,1, son altı ayda yüzde 48,6 oranında azaldı. Bu azalışlara rağmen risk primi hala bir yıl öncesinin yüzde 9,26 oranında üzerinde bulunuyor.
- Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değeriyle 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı.

-İcra-İflas Dosyaları

- Bu yıl 1 Ocak – 15 Şubat günleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden gelen icra ve iflas dosyası sayısı 1 milyon 31 bin 324 olarak gerçekleşti. Aynı dönemde sonuçlanan dosya sayısı ise 1 milyon 30 bin 441 olarak gerçekleşti.
- UYAP verilerine göre 15 Şubat itibariyle icra ve iflas dairelerinde halen derdest olan dosya sayısı da geçen yılın aynı günündeki dosya sayısına göre 1 milyon 684 bin adet artarak 22 milyon 204 bin 240'a yükseldi.

-FITCH Notu Aynı Tuttu Görünümü Değiştirdi

- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Türkiye'nin uzun vadeli yabancı para cinsinden kredi notunu, yatırım yapılabilir seviyenin altı olan "BB-" olarak teyit ederken, not görünümünü ise "negatif"ten "durağan"a dönüştürdü.
- Fitch Ratings, 21 Şubat 2020'de Türkiye'nin "BB-" olan kredi notunda değişikliğe gitmemiş, 22 Ağustos 2020'deki ikinci değerlendirmesinde ise "durağan" görünümü "negatif"e çekerken "BB-" kredi notunu ise yine değiştirmemişti.
- Fitch'in notla ilgili açıklamasında, yeni ekonomi yönetimiyle Ortodoks politikalara dönülmesinin, 2020 yılında, düşen döviz rezervlerinden, artan cari işlemler açığından ve kaybolan yatırımcı güveninden kaynaklanan kısa vadeli dış finansman risklerini hafifletmeye yardımcı olduğunu ifade ediliyor.
- Fitch, 2020 yılında yüzde 1,4 oranında büyüdüğünü tahmin ettiği Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 5,7, 2022 yılında da yüzde 4,7 büyümesinin beklendiğini açıkladı.

-Konut Satışları Yüzde 38 Azaldı

- Ocak ayında Türkiye genelinde konut satışları, 2020 yılının aynı ayına göre yüzde 37,9 oranında azalarak 113 bin 615'ten 70 bin 587'ye geriledi.
- Ocakta ipotekli (kredili) konut satışları yüzde 74,6 oranında azalarak 42 bin 237'den 10 bin 732'ye, diğer satışlar da yüzde 16,1 oranında azalarak 71 bin 379'dan 59 bin 855'e geriledi. Faiz oranlarında yaşanan yükseliş konut satışlarını büyük ölçüde azalttı.
- **Konut Fiyatları Yüzde 30,3 Arttı:** Merkez Bankasının belirlemelerine göre de konut fiyatları Aralık 2020 itibariyle son bir yıllık dönemde yüzde 30,3 oranında artış gösterdi.
- Türkiye genelinde ortalama metrekare başına konut birim fiyatı 2 bin 930 liradan 3 bin 888 liraya çıktı.
- Konut fiyatlarında kredi faizleri düşürülerek yaratılan bu artış, dar ve sabit gelirli insanların konut edinme umutlarını iyice yok etti.

-Açılan-Kapanan Şirket ve Esnaf-Sanatkar Sayıları

- **Firma Sayıları:** TOBB'un verilerine göre, bu yıl ocak ayında 13 bin 922 yeni şirket ve ticari işletme kurulurken, 5 bin 646 şirket ise kapandı ya da tasfiye edildi. Yeni kurulan şirket sayısı geçen yılın aynı ayına göre 345 adet artarken, kapananların sayısında ise 2 bin 589 adetlik azalış yaşandı.
- Ticaret Bakanlığının, TOBB'i kaynak göstererek yayımladığı verilere göre de 2020 yılı sonunda 2 milyon bin 437 olan Türkiye'deki aktif firma sayısı ocakta 2 milyon 8 bin 721'e yükseldi.
- **Esnaf ve Sanatkarlar:** Ocakta 27 bin 337 yeni esnaf ve sanatkar, esnaf siciline kayıt yaptırırken, 11 bin 172 esnaf ve sanatkar da terkin edildi, diğer bir ifadeyle dükkanını kapattı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Esnaf siciline yeni kayıt yaptıranların sayısı geçen yıl ocak ayına göre 962 adet azalırken, kapanan dükkân sayısı ise 2 bin 707 adet arttı.
- Ticaret Bakanlığının TESK'i kaynak göstererek yayımladığı verilere göre de 2020 sonunda 1 milyon 999 bin olan Türkiye'deki esnaf ve sanatkar sayısı Ocak 2021 itibarıyla 2 milyon 9 bin 537'ye çıktı. Bunlara ait işyeri sayısı ise 2 milyon 157 bin 419'dan 2 milyon 169 bin 473'e yükseldi.

-Üretim ve Tüketim İlişkin Göstergeler

- **Otomobil:** (Tabloda 556-562'inci satırlar) OSD'nin verilerine göre bu yıl ocak ayında Türkiye'nin otomobil üretimi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,8 oranında azalarak 68 bin 777'ye gerilerken, ithal edilen otomobil sayısı ise yüzde 69,1 oranında artarak 23 bin 153'e çıktı.
- Ocakta, yurt içi otomobil satışları yüzde 60,6 artarak 35 bin 358'e yükseldi. Bunun 12 bin 205'i yerli otomobillerden, 23 bin 153'ü ise ithal otomobillerden oluştu.
- **Türkiye'nin otomobil ihracatı ise geçen yıla göre yüzde 20,5 oranında azalarak 48 bin 50'ye geriledi.**
- **Elektrik:** (Tabloda 590-595'inci satırlar) Merkez Bankasının günlük olarak izlediği verilerden yaptığım hesaplamalara göre, bu yıl 1 Ocak -14 Şubat arasında Türkiye'nin elektrik üretimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 1,8 oranında artarak 38 milyar 804 milyon kilovatsaate, tüketim ise yüzde 1,6 oranında artarak 38 milyar 652 milyon kilovatsaate yükseldi.

ALBAYRAK KADROLARINA TASFİYE

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası ve şimdi de TÜİK'te Albayrak kadroları ve politikaları tasfiye ediliyor!

İktidar, eski Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın ve kadrolarının izlerini silme telaşına düştü. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile MB'nin ardından, şimdi de TÜİK'te yeni yönetim ve yapılanmayla Albayrak kadroları ve politikaları tasfiye ediliyor. Ayrıca, MB kârı ve yedek akçesinin olağanüstü genel kurulla bütçeye erken aktarılmasından vazgeçilince, 2020 Ocak ayında 21 milyar TL fazla veren bütçe, bu yılın Ocak ayında 24 milyar TL açık verdi!

İktidarın ekonomi yönetiminde kendi içinde yaşanan kavgalar ve giderek sertleşen bürokratik etkinlik mücadelesi artık gözle görülür, elle tutulur hale geldi. Albayrak dönemi ekonomi politikalarını sahiplenmeyen ve sanki bir başka iktidarın politikalarıymış gibi muhalif bir tutuma yönelen CB Erdoğan ve Albayrak sonrası göreve getirdiği isimler, süratli bir silme süpürme operasyonuna girişti. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nda bir gecede görevden alınan Albayrak dönemi bakan yardımcılarını tasfiye edilirken, son hamle TÜİK'te geldi. TÜİK'in verileri makyajladığı, verileri önceden Albayrak'a sızdırdığı ve buna göre yeniden düzenleme yapıldığı iddialarıyla iyice itibarsızlaştırılması sonrasında TÜİK Başkanı görevden alındı.

Görevden alınan 9 aylık TÜİK Başkanının yerine kurumun içinden yetişen ve bugüne kadar TÜİK'in çeşitli kademelerinde görev yaptıktan sonra başkan yardımcısı olan ODTÜ'lü Ahmet Kürşad Dosdoğru getirildi. TÜİK'in itibarsızlaştırılması ve verilerinin güvenilirliğinin yok olmasında eski Bakan Albayrak'ın Kurumu siyasallaştırıp, partizanlaştırmasının etkisi büyüktü. Anlaşılan yeni ekonomi yönetimi şimdi bu itibarı geri kazanmak istiyor.

Albayrak izlerini silme ve unutturma icazetinin en somut sonucu Ocak 2021 Bütçe Uygulama sonuçlarında kendisini gösterdi. Ocak ayında bütçenin 24,1 milyar TL açık verdiği açıklandı. Rekor tutardaki bu aylık açık tutarı geçen yılın Ocak ayında eski bakan Albayrak tarafından 21 milyar TL fazla olarak açıklanmış ve bunun bütçe-maliye politikalarında elde edilen olağanüstü başarıdan kaynaklandığı duyurulmuştu. Bakan Lütfi Elvan ve MB Başkanı Naci Ağbal bu 'hülle' yöntemini uygulamayı kabul etmediler, reddettiler. CB Erdoğan'ı ikna ettiler. Böylece Albayrak'ın 'bütçe makyajlamayla sanal fazla verme' formülü devreden çıktı, bütçenin gerçeği kamuoyuna açıklandı.

Ülke ekonomisinin liyakatsiz bir eski bakan ve atadığı bürokratlara emanet edilmesinin, deneme-yanılma yöntemiyle ekonomiye verdikleri olağanüstü zararların hesabı, izler silinmeye çalışılsa da günü geldiğinde mutlaka yasal zeminde ve halk nezdinde sorulacaktır!

YANDAŞ MÜTEAHHİDE KEPÇEYLE ESNAFA KAŞIKLA

Yandaş müteahhitlere kıyak çeken iktidar, esnafın kredi ve diğer borçlarının ertelenmesi talebine kulak tıkadı!

İktidar, yandaş müteahhitlerin işlettiği hazine-yolcu garantili havaalanlarının milyarlarca euroluk kira ödemelerini, 2 yıl öteledi. Üstelik mücbir sebep sayarak işletme ve garanti sürelerini de 2 yıl uzattı. TESK'in, esnafın kredi ve diğer borçlarının 2022'ye ertelenmesi talebine kulak tıkayan iktidar, kimin yanında olduğunu ortaya koydu!

Cumhurbaşkanı Erdoğan, küçük esnaf, sanatkâr ve işletmelerin Halkbank'a olan kredi borcu taksit ödemelerinin Haziran sonuna kadar 6 ay ertelendiğini müjde olarak takdim etti. Halkbank ise erteleme faiziyle birlikte yapılacağını, kredi borcuna yapılandırma veya yeni kredi taleplerinin yeni ve yüksek faiz oranları üzerinden gerçekleştirileceğini ilettiler. Ertelenen vergi, SGK primi borçlarına ilaveten bu kredi taksitlerini aylardır kapalı olan gelir elde edemeyen işyerlerinin karşılamasının olanaksız olduğu, hepsinin kapanacağı ya da batacağı aşikâr olduğu halde iktidar gelen çağrılara kulak tıkadı. TESK Başkanı Bendevi Palandöken, esnafın ayağa kalkması için faizsiz erteleme yapılması ve faizsiz kredi desteği verilmesini, kredi borçlarının da faizsiz olarak 2022 yılına ertelenmesini talep etti. İktidar bu çağrıyı da duymazlıktan geldi.

TESK Başkanı esnafa "Ayağa kalk kredisi" verilmesini ve milyonlarca esnafın yapılandırılan kredi, vergi, SGK borçlarının 2022'ye ertelenmesini talep ediyor. Bu talepleri yanıtız bırakan iktidar, başta İstanbul Havaalanını işleten iktidar müteahhitleri olmak üzere, Yap-İşlet-Devret ve Kamu-Özel İşbirliği kapsamındaki havaalanlarını işleten müteahhitlerin kira ödemelerini korona salgını ve mücbir sebep gerekçesiyle 2024'e, yani 2 yıl öteledi. İstanbul Havaalanı işletmecisi İGA (İstanbul Grand Airport) 2020 için Devlet Hava Meydanları İşletmesi'ne (DHMI) bu yıl 1,1 milyar Euro (9 milyar 284 milyon TL) kira bedeli ödemesi gerekiyordu. İGA'nın yanı sıra, Antalya, Ankara, Bodrum-Milas ve Alanya havaalanı işletmecilerinin de kira ödemeleri 2024'e ertelendi. Ayrıca bu erteleme süresi, işletmecilerin 15-20 yıla varan işletme ve döviz bazında yolcu garanti sürelerine de 2 yıl uzatma olarak ilave edildi.

Bunun hakkaniyet, adalet, vicdan ile bağdaşır yanı var mı? Bir yanda milyonlarca esnafın toplamı 2-3 milyar olan kredi taksitleri faiziyle sadece 6 ay erteleniyor, diğer yanda bir elin parmakları kadar 5 müteahhidin sadece bir havaalanı için ödemesi gereken yaklaşık 10 milyarlık kirası 2 YIL erteleniyor! Üstelik bu yapılırken, hazine garantili, yolcu garantili işletme süresi de 2 yıl daha uzatılarak ekstra ödüllendirilip, kazançları katlanıyor. Kaldı ki bu havaalanlarını yaparken aldıkları milyarlarca dolar ve euroluk kredilere de hazine ve DHMI kefil olmuş durumda.

Esnafın, küçük işletmecinin, pideci, kebabçı, kiraathane-kahvecinin vergi-SGK prim borcu faiziyle 6 ay ertelenirken, iktidar zengini bu yandaş müteahhitlerin tek kalemde yüzlerce milyar liralık vergisi ertelenmiyor bile, topyekûn siliniyor!

Milyonlarca işsiz aç-açık, yüz binlerce işyeri, işletme kapalı, kira-elektrik-doğalgaz-stopaj-vergi-SGK borçları mücbir sebep diye silinmiyor, faiziyle erteleniyor. Sadece 3 ay 500-750 TL arası sınırlı sayıda işyerine kira desteği, 1000 TL sınırlı sayıda esnafa nakdi destek verilirken, İGA'nın bugünkü kurdan yıllık 10 milyar TL'ye varan ve 2 YIL ertelenen kira ödemesi, 10 milyon işsiz verilecek günlük 46 TL işsizlik ödeneği toplamının bile kat kat fazlası!

'Devletin cebinden bir kuruş çıkmayacak' denilerek yandaşlara verilen bu havaalanlarının, yarın öbür gün köprü, tünel, otoyolların ağır faturasıyla tüm ülke ekonomisinin, 83 milyonun kanı iliği emiliyor. Bu sürdürülemez tablo, toplumsal ve sosyal barışı tehdit ediyor. Gelir dağılımındaki adaletsizlikleri, eşitsizlikleri tetikliyor. **İktidar beş müteahhidi kurtarmak, ayakta tutmak, kasalarını doldurmak uğruna 83 milyonu, Türkiye'yi feda ediyor!**

ALMANYA'NIN YENİ TEDARİK ZİNCİRİ YASASI TÜRKİYE EKONOMİSİNİ DOĞRUDAN ETKİLEYECEK!

AB'nin ticari alanda çevre koruma amaçlı yeşil barkod, karbon salınım sertifikası vb. düzenlemeleri yürürlüğe koyma hazırlıklarının yanı sıra, ülkemizin en büyük ihracat pazarlarından Almanya'da yeni Tedarik Zinciri Yasası hazırlandı. Yeni yasayla, sanayi ve tekstil ürünlerinin çevreye uyumlu tesislerde üretilmesi, çocuk işçi çalıştırılmaması, insan hakları, sosyal güvence, vb. kriterler Türkiye dış ticaretini doğrudan etkileyecek.

Başbakan Angela Merkel'in başında bulunduğu koalisyon hükümetinin üç ortağının da onay verdiği yasa tasarısının mart ayında federal parlamentoya getirileceği, meclis tatil girmeden en geç yaz başında yasalaştırılacağı belirtiliyor. Yasa tasarısı, Alman şirketlerini doğrudan tedarikçilerinden sorumlu kılarak ara

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

tedarikçi şirketlerde ihlaller yaşandığının öğrenilmesi halindeyse bunları ortadan kaldırmak için harekete geçme yükümlülüğü getiriyor. Yasa kapsamına giren küresel ve ulusal ölçekteki 3 binden fazla çalışanı olan Alman şirketleri, tedarikçilerinde çocuk işçiliğine ve zorla çalıştırmaya izin vermeyecek. Adil ve insanca ücret ödenmesi, uluslararası sözleşmelerle tanımlanan çalışma ve çevre koruma kurallarının yerine getirilmesinin temininden ve bu koşullara uyulmasını garanti etmekten sorumlu olacak. Bunların ihlal edilmesi durumunda süreç, sivil toplum kuruluşları veya sendikaların vekilliğinde Alman yargısında dava konusu edilecek. Muhalefet partileri de yasa tasarisına destek verirken, diğer ülkelerdeki mağdurların da sömürü, emek istismarı, yetersiz ücret, çevre kirliliği ve üretimdeki risklerden kaynaklı sağlık sorunları vb. için Alman mahkemelerinde küresel şirketlere karşı bireysel davalar açmasına ve tazminat talep etmesine olanak sağlanmasını, yasa tasarisının bu yönüyle eksik olduğunu gündeme getiriyorlar.

Alman şirketlerin diğer ülkelerdeki tedarikçilerinde yaşandığı bildirilen ihlalleri denetleme görevi Federal Ekonomi ve İhracat Kontrolü Dairesi'ne veriliyor. Daire konuyu tedarikçinin bulunduğu ülkede yerinde inceleyecek, ihlal görülmesi halinde maddi yaptırım uygulayacak veya sorumlulara para cezası verebilecek. Tedarikçisine yönelik yükümlülüklerinde ihlalden sorumlu görülen bir Alman şirketi en az üç yıla kadar ihalelere katılmaktan men edilebilecek.

Tedarik Zinciri Yasası'nın yürürlüğe girmesi halinde bütün tedarikçi ülkeler kadar Türkiye de etkilenecek. Almanya'nın 2 milyon üyeli Birleşik Hizmet İşçileri Sendikası Türkiye'de uluslararası küresel markalara tedarik ve üretim yapan pek çok şirkette çocuk işçi, sendikasızlık, düşük ücret, yetersiz sosyal haklar vb. sorunlarla karşılaştığını duyurdu.

Tedarik Zinciri Yasası yürürlüğe girdiği takdirde, ülkemizde Alman şirketlerine, markalarına, tedarikte bulunan, doğrudan üretim yapan, yedek parça, malzeme, kısmi üretim, gerçekleştiren pek çok sanayi kuruluşu, tekstil, konfeksiyon, demir-çelik, yedek parça, yan sanayi, elektronik ve diğer dallarda üretim ve ihracat yapan Türk şirketleri doğrudan yasanın kapsamına girecek. İnsan hakları, çalışma, çevre, üretim, sosyal güvenlik vb. koşullarını yasadaki kriterlere uyumlu hale getirme yükümlülüğü ile karşı karşıya kalacak.

Toplamı 15 milyar 500 milyon dolara ulaşan doğrudan yatırım tutarı ile Almanya Türkiye'deki yabancı yatırımcılar arasında ilk sıralarda ve ülkemizde faaliyet yürüten Alman veya Türk ortaklı Alman şirketlerin sayısı 7500'ün üzerinde. Aynı zamanda 1985 yılında kurularak Türkiye'de faaliyete geçen Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası'nın binden fazla şirket üyesi bulunuyor.

Bu yılın ikinci yarısında yürürlüğe girmesi ihtimali oldukça yüksek olan yeni Tedarik Zinciri Yasası adeta Alman ekonomisiyle iç içe geçmiş haldeki Türkiye ekonomisini, sanayisini ve ticaretini doğrudan etkileyecektir. İktidarın ilgili bakanlıkların, TİM, TOBB, Ticaret ve Sanayi Odalarının, işçi sendikalarıyla birlikte şimdiden hızla gerekli düzenlemeleri başlatmaları elzemdir.

KREDİ BORCU OLAN KİŞİ SAYISI 34 MİLYONA YÜKSELDİ.

İktidarın salgın sürecinde; kişileri, işletmeleri, küçük esnaf ve sanatkârı kredi borçlusunu yaparak yönetme politikalarının sonuçları, Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi verilerine de yansdı. Bu verilere göre, geçtiğimiz yıl kredi borcu olan kişi sayısı 2 milyonun üzerinde artarak 34 milyon kişiye yükseldi. Kredi borçlarının toplamı yaklaşık 250 milyar TL artış gösterdi. Türkiye'de her 2 kişiden biri kredi borçlusunu!

Geçtiğimiz yıl bankalara kredi borcu olanların sayısı 2 milyon 107 bin kişi artarak 34 milyon 4 bin kişiye yükselirken, kredi borçlarının 248,1 milyar TL artışla 866,6 milyar TL'ye çıktı.

Bu kredilerin büyük bölümünün batığa dönüştüğü **kredilerin takibe intikal süresinin 90 günden 180 güne uzatılmasıyla** gizleniyor. Haziran ayından itibaren 180 günlük süre dolduğunda Türkiye'de bankacılık sisteminde batık kredi patlaması yaşandığını, takibe intikal ettirilen kredilerin tutarının trilyonlara ulaştığını göreceğiz.

İktidarın kamu bankalarına dağıttığı eksi faizli konut, otomobil, bireysel ihtiyaç kredilerini alabilen küçük bir kesimden 112 bin kişi 1,5 aylık bu kampanya döneminde adeta bedava faizle konut kredisi almış.

Bankalara konut kredisi borcu olanların sayısı da böylece 112 bin kişi artarak 2 milyon 601 bin kişiye çıkarken borç miktarı 206 milyar TL'den 287 milyar TL'ye yükselmiş.

Ancak salgın döneminde işini maaşını kaybeden insanların ağırlıklı bölümü çarklarını döndürebilmek, hayatlarını sürdürebilmek için bireysel ihtiyaç-tüketici kredisine yönelmiş.

- Bireysel ihtiyaç kredisi borcu olanların sayısı da 2 milyon 370 bin kişi artışla 27 milyon 885 bin kişiye, borç tutarı da 266 milyardan 129,2 milyar artışla 395,2 milyar TL'ye fırlamış.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yani milyonlarca kişi son bir yıldır kendisinin, ailesinin, çocuk-çocuğunun hayatını banka kredisiyle sürdürebilmiş. İktidarın bulduğu yegâne çözümün insanları borçlandırmak olduğunu hep söyledik. TBB Risk Merkezi verileri de bunu teyit ediyor, haklılığımızı gösteriyor.

- İktidar, yeniden mart başından itibaren **normalleşmeye geçişten** söz ediyor. Ortada iş yok,
- Resmi verilerle 100 bine yakın işyeri, işletme tümden kapanmış.
- 11 milyona yaklaşan işsiz var.

Normalleşmeyle açılacak işyerleri bu milyonlarca işsiz kaçını istihdam edebilecek? Kaç kişi yeniden maaşa kavuşup, bankalara olan kredi-kredi kartı borcunu ödeyebilecek?

Bir dokuz ay öncesinde önerdiğim salgında alınacak önlemler, vergi-prim borçlarıyla ilgili çözüm önerilerim, vb. uygulansaydı, bu vahim tablo aşılabilirdi. Borç, borçla kapanmaz. Bugün gelinen noktada o önlemler ÇARE olmaktan çıkmıştır. Şimdi bir tek seçenek vardır. Salgın sürecinde ağır yara alan esnafın-kobilerin-işletmelerin vergi borçları, SGK primleri anapara-faiz-birikmiş borç, öteleme-erteleme ne varsa tüm borçlar, **tümden silinerek**, yeni bir sayfa açılmalıdır. Ya da **en az bir yıl** yaşamını-işini-aşını-borcunu idame ettirebilecek, karşılıksız-geri ödemesiz **nakit desteği** sağlanmalıdır. Aksi halde bir iki ay sonra milyarlar da bağışlasanız, bu yangını söndüremezsiniz. Küçük bir örnek vereyim. Bugün borç 1.000.- TL. Katlanarak artıyor, iş yok, gelir yok, dükkân kapalı, salgın devam ediyor. Alacaklısı da borçlu! Nasıl ödeyecekler bu borcu? Akıl var mantık var, hayali çözümlerle, yapılandırmalarla, sadaka gibi verilen nakitle, ötelemeyle, yalan-yanlış desteklerle bu kriz aşılamaz!

Ülkeyi topyekûn iflasa sürüklenmekten alıkoyacak acil bir ekonomik programın, eylem planının ilan edilmemesi halinde bu vahim tablonun altında tüm Türkiye kalacak. Sadece ekonomik kriz değil, sosyal-psikolojik krizlerin, toplumsal çöküşün önüne geçilmesi iyice imkânsız hale gelecektir.

19 YILLIK YOLCULUĞUN SONU

19 yıllık yolculuğun sonu: Kasada para yok, halk açlıkla sınanıyor ama kimse sorumlu değil

Brüt döviz rezervleri 2001'de yüzde 29, 2009'da yüzde 18 erirken, 2020'de yüzde 44 oranında eridi. 2001 ve 2009 krizlerini küresel para bolluğundan nemalanarak atlatan Türkiye, son 3 yıldır resesyonda. Sorumlu ortada yok, iktidar ise kimseye toz kondurmuyor, Albayrak'a bile sahip çıkıyor.

9 Kasım'da Instagram hesabından istifa ettiğini duyuran eski Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak yaklaşık 4 aydır kayıp. Özellikle son günlerde Merkez Bankası'nın son 2 yılda eriyen 128 milyar dolarını CHP'nin gündeme taşınması ve eriyen rezervlerden Albayrak'ı sorumlu tutması ise iktidar cephesinde tedirginlik yaratmış durumda. Önceki gece Albayrak'ın halefi Lütfi Elvan'ın konuya ilişkin sosyal medyadan yaptığı paylaşımlarla rezervler yeniden gündem oldu. Elvan "Son günlerde döviz rezervleri üzerinden Eski Hazine ve Maliye Bakanımız Sn. Berat Albayrak aleyhinde CHP tarafından yürütülen haksız ve seviyesiz söylemleri şiddetle kınıyorum. 2020 pandemi koşulları içinde küresel piyasalardaki olağandışı dalgalanmaların zorunlu kıldığı ortamda finansal istikrar hedefi doğrultusunda gerçekleştirilen döviz rezervi işlemlerini maksadı dışında çarpıtarak seviyesiz bir siyaset malzemesine dönüştürülmesi kabul edilemez" diyerek siyaseten ilişkisinin gergin olduğu bilinen Albayrak'ın itibarını korumaya çalıştı. Elvan, rezervlerdeki durumu tümüyle pandemi sürecine yıkarak 2018 ile 2019'da uygulanan politikayı pas geçti.

Ancak siyaset arenasından karşılıklı açıklamalarla Başkanlık Sisteminin 2,5 yılı aklanmaya çalışılsa da resmi veriler bambaşka bir gerçeği açığa çıkarıyor. 2001 Şubat krizinin 20'nci yılına girilmesi de resmi rezervlerin yeterliliği konusunu yeniden gündeme taşıyor. Önce 2001 ve 2008 finansal krizlerine daha sonra ise son 2,5 yılı ilişkin göstergelere mercek tuttuk.

2001 Şubat Krizi...

2000 yılının Ocak ayından itibaren IMF ile koordineli uygulanan 17'nci Stand-By anlaşması Kasım ayında bir bankacılık krizi, şubat ayında ise büyük bir mali krize neden oldu. Bu süreçte döviz kurları sabit tutuldu ancak devalüasyon beklentisiyle tıpkı bugünlerdeki gibi yurtiçindeki döviz talebi arttı. Bankacılık sistemindeki zaaf, bankaların açık pozisyonlarının patlamasına neden olurken, 2001 yılının 19 Şubat'ında MGK toplantısındaki anayasa kitapçığı, gerilen finansal piyasalara çakılan kıvılcım etkisi yarattı. Sermaye kaçışının yarattığı tahribatı rezervleri kullanarak kapatmaya çalışan ekonomi yönetimi yangına sadece bir bardak su dökemedi ancak eriyen rezervler o dönem de gündem oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2001 Ocak ayında altın hariç sadece dövizlerden oluşan toplam 25,7 milyar dolar olan brüt rezervler, nisan ayına gelindiğinde 18,2 milyar dolara gerilemişti. Üstelik o yıllarda swaplarla rezervleri makyajlama gibi bir uygulama da söz konusu değildi. Şubat krizinin bilançosu nedeniyle rezervlerin yüzde 29'u eridi. Ancak Kemal Derviş'in başına geçtiği ekonomi yönetimi IMF ile yeniden masaya oturarak Güçlü Ekonomiye Geçiş Programını uygulamaya koydu ve AKP'nin iktidara geldiği 2002 Kasım ayında resmi döviz rezervleri yeniden 26 milyar dolar seviyesine çıktı.

2008 Küresel Finans Krizi...

2000'li yıllarda tüm dünyaya pompalanan sıcak paradan Türkiye de nasibini aldı ve 2002'nin 3. Çeyreğinde 124,9 milyar dolar olan dış borcunu küresel finans krizinin patlak verdiği 2008'in 3. Çeyreğinde 291,8 milyar dolara yükseltti. 6 yıllık AKP iktidarında Türkiye'nin dış borcu yüzde 133 oranında arttı. Edinilen borcun bir kısmı resmi rezervleri de büyüttü. 2002 Kasım'ında 26 milyar dolar olan Merkez'in brüt döviz rezervleri 2008'in eylül ayında 76,5 milyar dolara kadar yükseldi. Ancak Küresel Finans Krizi'nin patlak vermesinin ardından rezervler yine erimeye başladı ve 6 ay sonra 2009'un Nisan ayında 62,4 milyar dolara kadar düştü. Küresel Finans Krizi'nin bilançosu nedeniyle rezervlerin yüzde 18'i eridi. Ancak Amerikan Merkez Bankası'nın (Fed) krize karşı dünyaya dolar pompalamaya başlamasıyla Türkiye dış borcu şişerken TCMB rezervleri yeniden toparlanmaya başladı. Krizi takip eden 5'inci yılda ülkenin dış borcu 400 milyar doların da üzerine çıktı. Artan borçla birlikte TCMB döviz rezervleri de ilk kez 2013 yılının Nisan ayında 113 milyar dolarla tarihi zirvesini gördü.

2013-2018: Bunalıma Hazırlık

2013'ün Mayıs ayında Fed Başkanı Ben Bernanke, gelişmekte olan ülkeleri uyararak Fed'in, izleyen dönemde faiz artırıp bilanço küçülteceğini söyledi. 2000'den 2013'e kadar artan seyrirde devam eden para bolluğu döneminin böylece sonuna gelindi. AKP'nin tüm ekonomi politikalarının dayandığı küresel para bolluğunun sona ermesiyle birlikte içeride Erdoğan ile TCMB Başkanları arasındaki gerilim her geçen gün derinleşti. Erdoğan hem siyaseten krizli dönemleri, piyasaya düşük faizli kredi pompalayarak ve böylece hızlı büyüyerek atlatmak hem de eskiden olduğu gibi yurda giren dövizini artırarak geçirmek istiyordu. Ancak yeni konjontürde bu mümkün olamazdı. TCMB'nin faizleri yükseltmesi böylece piyasayı yavaşlatması sürekli seçimlere giren Erdoğan tarafından öfkeyle karşılandı. Bu süreçte Erdem Başçı, Murat Çetinkaya, Murat Uysal ve son olarak Naci Ağbal TCMB Başkanı yapıldı. Normal şartlar altında bu 4 başkanın görev süresi 20 yıl olsa da, hem Çetinkaya hem de Uysal görev sürelerinin dolmasına yıllar kala görevden alındı.

2018 Sürekli Resesyon...

► İlk perde

2013'ten itibaren her krizden gücünü yoğunlaştırarak çıkmayı deneyen Erdoğan, 2018'in Haziran'ında başkanlık yetkilerini de eline aldı. Böylece iktidar gücü karşısında direnebilecek bağımsız kurumların da tasfiye edilme süreci başladı. Bu tarih itibarıyla TCMB'nin rezervlerinde 98,4 milyar dolar brüt rezerv bulunuyordu. Ancak 2018 sonunda yaşanan Rahip Brunson şoku nedeniyle Erdoğan'ın asla istemeyeceği bir senaryo ortaya çıktı; yaklaşan yerel seçimlere yüksek faizle girildi. İstanbul ve Ankara'nın kaybedilmesinde payı olduğu düşünülen TCMB başkanı Murat Çetinkaya 2019 Temmuz'unda görevden alındı. Yerine atanan Murat Uysal faizleri indirmekle görevlendirildi.

► İkinci perde

Murat Uysal tıpkı Saray'ın istediği gibi faizleri sert bir biçimde düşürdü. Böylece piyasaya yeniden TL pompalanmaya başlandı. 2019'un temmuz ayında bankaların piyasadan 2,42 trilyon lira kredi alacağı bulunurken bu tutar Türkiye'deki ilk koronavirüs vakasının görüldüğü 2020 mart ayında 2,77 trilyon liraya çıkmıştı. Başka bir deyişle Uysal döneminde uygulanan düşük faiz politikasıyla bankacılık kesimi piyasaya net 350 milyar lira kredi dağıttı. Bu krediler günün sonunda döviz talebini artırdı. Artan döviz talebi ise Merkez Bankası'nın rezervlerinden karşılanmaya başlandı. Önce Merkez'in 41 milyar dolarlık ihtiyat akçesi iç edildi. Yetmedi, ardından rezervler erimeye başladı. Eriyen rezervler swap yoluyla edinilen borçlarla makyajlandı.

► Üçüncü perde

Bu koşullarda başlayan 2020 yılı Ocak ayında Merkez'in rezervlerinde 102,4 milyar dolar brüt rezerv bulunuyordu. Bu tutarın 27,5 milyarının altın rezervi olduğu düşünülürse brüt döviz rezervi 74,8 milyar dolardı. Sadece 7 ay sonra 2020'nin Ağustos ayında brüt döviz rezervi 41,6 milyar dolara geriledi. 2001 şubat krizinde rezervlerin yüzde 28'i erirken, 2020'de döviz rezervlerinin yüzde 44'ü eridi. Ancak detaylar daha dramatik. 2020'nin ocak ayında 74,8 milyar dolarlık rezervin 19 milyar doları swaplardan oluşuyordu. Yani swaplar

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

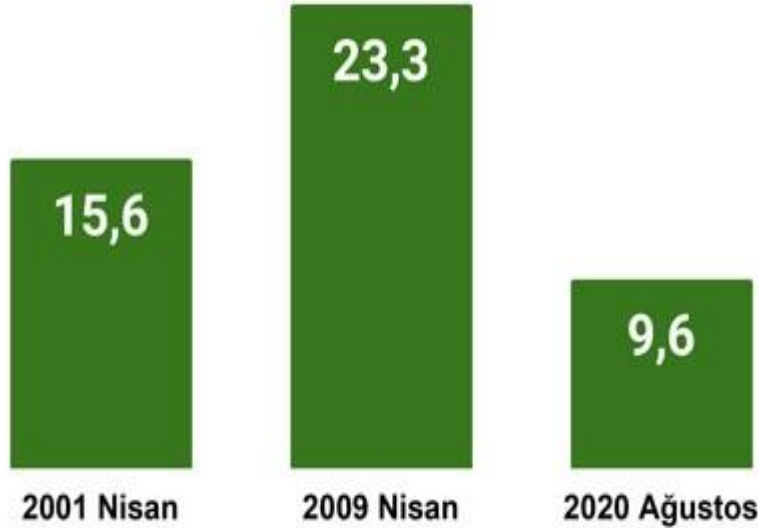
çıkarıldığında brüt döviz rezervi 55 milyar dolardı. Ağustos ayına gelindiğinde 41,6 milyar dolarlık döviz rezervi vardı ama 58,6 milyar dolar da swap yükümlülüğü vardı. Başka bir hesapla rezervlerin yüzde 140'ı erimişti. Çünkü swaplar çıkarıldığında brüt döviz rezervi eksi 17 milyar dolara iniyordu. Bu tutarlara bankaların Merkez'in rezervlerinde tuttuğu zorunlu karşılıklar dahil değildir. Onlar da çıkarıldığında merkezin swap hariç net rezervi eksi 38 milyar dolara kadar düşüyor.

Hem 2001 hem de 2008 krizlerinden küresel finans sisteminin dünyaya pompaladığı paraıyla toparlanan Türkiye ekonomisi 2021'de verdiği yüksek faize rağmen para çekemiyor. Bu nedenle bunalım uzadıkça uzuyor, kriz dinamikleri giderek daha yıkıcı bir hal alıyor.

3 Krizin Karşılaştırması

Rezerv yeterliliği ölçülürken kullanılan kriterlerden en popülerleri rezervin dış borca oranı. Bu oranı 3 krizin ardından merkezin rezervlerinin en düşük seviyeye geldiği aylara uyguladık. Bu aylar 2001 krizi için Nisan, 2009 krizi için Nisan ve 2020 krizi için Ağustos aylarıydı. 2020 Ağustos ayı içinde ülkenin 435 milyar dolarlık dış borcuna karşılık döviz rezervlerinde brüt 41,6 milyar doları vardı. Swapları çıkarmamıza rağmen ortaya çıkan tablo 2001 Nisan'dan bile kötü...

Her 100 dolarlık dış borca karşılık kaç dolar döviz rezervi var?

Damat Olduğu İçin Talihsizlik Yaşamış!

AKP'li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, 4 ay önce Hazine ve Maliye Bakanlığından istifa eden damadı Berat Albayrak hakkında ilk kez konuşarak, "CHP ve şürekâsı Berat Albayrak'ı ve onun nezdinde tüm ailemle birlikte şahsımı hedef alan bir kampanya yürütüyor. Berat Bey'in ifa ettiği görevlerdeki en büyük talihsizliği 'damat' sıfatının, birikimi, gayreti ve başarısının önüne geçirilmiş olmasıdır. Türkiye'nin enerji alanında yaptığı atılımların temelinde Berat Bey'in bakanlığı döneminde geliştirdiği strateji ve hazırlıklar bulunuyor" dedi.

Erdoğan, CHP'nin "128 milyar dolar rezerv nereye ve kimlere gitti" sorusunu ise şöyle yanıtladı; "Salgınla birlikte uluslararası alanda ortaya çıkan finansal dalgalanmalara karşı tedbir geliştirmesi gerekiyordu. Planlı ve kontrollü döviz işlemleri yapıldı. Bu işlemlerin tamamı piyasa kuralları çerçevesindedir ve hukuka uygundur. Ne dövizin buharlaşması ne haksız kazanç söz konusudur."

Erdoğan, konuşmasında ayrıca '95 milyar dolar döviz rezervi var' açıklamasında bulundu. Ancak işin aslı farklı. Zira Erdoğan'ın 95 milyar dolar dediği döviz rezervleri brüt rezervler. İçerisinde swap ile bankacılık işlemlerinden gelen karşılıklı paralar bulunuyor. Bu kalemleri çıkardığımızda ise net döviz rezervi eksi 45 milyar dolara düşüyor.

DEV İHALE 'APARTMAN DAİRESİNE' GİTTİ

Bakanlığın Covid-19 aşularının taşıma ve paketlenmesi için düzenlediği ihale, 11 milyon 700 bin TL'ye bir şirkete verildi. Şirketin merkezi Menzil Dergahı olarak bilinen caminin bulunduğu Pursaklar'daki bir apartman dairesi.

Sağlık Bakanlığı, koronavirüs aşularının elleçlenmesi (yükleme-taşıma-boşaltma), paketlerinin değiştirilmesi ve karekodlanması için ihale düzenledi.

Kamu ihale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, Sağlık Bakanlığı'na bağlı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, 29 Ocak'ta "Aşı Elleçleme Paketleme ve Karekodlama Hizmet Alımı" adı altında bir ihale gerçekleştirdi. Sadece iki şirketin katıldığı ihale, 11 milyon 700 bin TL'ye "Kodlog Lojistik Sağlık Bilişim Matbaacılık ve İthalat İhracat Ticaret Limited Şirketi'ne" verildi. İhalesi şirkete verilen işler, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Merkez Aşı ve İlaç Depoları'nda yapılacak.

Sağlık Bakanlığı'nın milyonlarca liralık ihalesi, Kamu İhale Kanunu'nun "Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen olayların" ortaya çıkması durumunda kullanılması gereken tartışmalı 'pazarlık' usulüyle yapıldı.

Merkezi Apartman

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ise söz konusu "Kodlog" isimli şirketin 7 Aralık 2018 tarihinde Hamdi Kilecioğlu tarafından 50 bin TL sermaye ile kurulduğu belirtildi. Şirketin kurucusu Kilecioğlu, geçen yıl 30 Eylül'de hisselerinin tamamını Tuncay Yılmaz isimli bir kişiye devretti.

Menzil de Aynı İlçede

Ticaret Sicili Gazetesi'nde ve ihalenin sonuç ilanında şirketin merkezi olarak gösterilen Pursaklar ilçesi Saltukhan Sokak'taki adresin ise bir apartman dairesi olduğu ve şirketin internet sitesinin dahi bulunmadığı belirlendi. Şirketin merkezinin olduğu Pursaklar'da Menzil Cemaati'nin dergâhı olarak bilinen camisi bulunuyor. Sağlık Bakanlığı'ndaki atamalarda etkisi olduğu sık sık gündeme gelen Menzincilerin Şeyhi Raşit Erol'un Ankara'ya geldiğinde kaldığı ve yaşamını yitirdiği caminin bulunduğu ilçe, Menzil örgütlenmesinin yoğun olarak yaşandığı yerlerden biri olarak biliniyor.

47 Milyon Aşıya Karekod

İhale kapsamında 47 milyon koronavirüs aşısının tamamına karekodlama yapılacağı kaydedildi. 47 milyon aşının 10 milyonunun paketlenmesi ve sadece karekodlama yapılacağı, geriye kalan 37 milyon doz aşının ise hem paketlenmesi hem karekodlama yapılacağı ifade edildi.

Ayrıca ihale kapsamında paketlenen aşılarla ilişkin, "Paket ve kolilerin üzerinde üreticinin ve ürünün adı 'Sağlık Bakanlığı malıdır, satılamaz' ibaresinin de yer alacağı" bildirildi.

DEVLET HESABINI KOLİN'E UYDURDU

Kolin İnşaat'ın ismi, tartışmalara neden olacak bir ihalenin daha aktörü oldu. Kolin'in 59,8 milyon TL'ye üstlendiği TEİAŞ ihalesinin hesaplanan yaklaşık maliyetinin, sözleşme bedelinden 5 milyon TL daha az olduğu öğrenildi.

Dünya Bankası'nın verilerine göre, dünyada kamudan en çok ihale alan ilk 10 şirket arasında yer alan Kolin, tartışmalı bir kamu ihalesiyle daha gündeme geldi. Kolin ve Armin şirketlerinin, TEİAŞ'ın elektrik iletim hattına ilişkin pazarlık yöntemiyle gerçekleştirdiği ihaleyi, hesaplanan yaklaşık maliyetin üzerinde teklif vermelerine karşın üstlendikleri öğrenildi.

TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu'nda, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü'nün (TEİAŞ) 2017 ve 2018 yılına ilişkin mali hesapları masaya yatırıldı. TEİAŞ'ın 7 Eylül 2020 tarihinde gerçekleştirdiği, "Verbena-Alibeyköy EİH'nin Tasfiye Sonrası Bakiye İşleri Teklif Birim Fiyatlı Komple Tesis İşleri" ihalesi gündeme geldi. CHP Milletvekili Atilla Sertel, Kolin-Armin ortaklığının kazandığı ihaledeki kafa karıştırıcı unsurları komisyonun gündemine taşıdı. TEİAŞ'ın 7 Eylül 2020 tarihinde gerçekleştirdiği ihalede pazarlık yöntemi kullanıldı. İdareye, yalnızca davet edilen isteklilerin teklif verebilmesi olanağını sunan pazarlık yöntemi kullanılan ihale, 2 Ekim 2020 tarihinde sonuçlandırıldı. Elektronik Kamu Alımları Platformu'nda yer alan ihale dosyasına göre işi Kolin ve Armin Elektrik şirketleri üstlendi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yöntem Yine Pazarlık

TEİAŞ'ın Kolin ve Armin şirketleri ile imzaladığı sözleşmenin bedeli 59 milyon 879 bin TL olarak kayıtlara geçirildi. İhale dosyasında, en düşük teklifin de 59 milyon 879 bin TL ile Kolin ve Armin şirketlerince verildiği belirtildi. Ancak idare tarafından işin yapımı için belirlenen maliyetin, "En düşük teklifin" altında olması dikkati çekti. Buna göre, 59,8 milyon TL'ye yükleniciye bırakılan iş için öngörülen maliyet 55 milyon TL oldu.

İhaleler Soruldu

CHP Milletvekili Atilla Sertel, TEİAŞ'ın son beş yılda Kolin, Cengiz ve Limak gruplarına verdiği ihalelerin yaklaşık maliyetini sordu. Sertel, yine son beş yılda pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihalelerin ve ihaleleri üstlenen firmaların açıklanmasını istedi.

İSLAMİ SERMAYEYE KANUNİ KALKAN

"Tasarruf finansman şirketlerinin denetim altına alınması" gerekçesiyle hazırlanan ancak 'İslami sermaye'nin yasal alt yapısını oluşturacak kanun teklifi, TBMM Genel Kurulu'nun gündeminde. Dini duyguları sömüren girişimlere yasal alan açılmasına muhalefet tepki gösterdi.

İhlas Holding, Yimpaş ve Çiftlik Bank gibi faizsiz kredi, yüksek kazanç vaatleriyle yurttaşların manevi duygularını sömürerek milyarlarca TL'yi iç eden şirketlerden hesap soramayan AKP, şimdi bu tür girişimlere "denetim" adı altında yasal altyapı hazırlıyor.

AKP'li milletvekillerinin hazırladığı ve Sanayi, Ticaret, Teknoloji Komisyonu'nda kabul edilen Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin TBMM Genel Kurulu'ndaki görüşmeleri bu hafta başlayacak.

"Faktoring şirketlerine yatırılan paraları güvence altına alma" ve "faizsiz kredi, konut, araç" vurgularıyla hazırlanan kanun teklifi ile dini duyguları ön plana çıkararak çeşitli işlemlere imza atan şirketler, resmi statüye kavuşacak. Bu şirketler, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından muhatap olarak kabul edilecek. Teklifte finansman ve faktoring şirketlerinin yöneticilerinin çeşitli usulsüz işlemlerinin hapisle cezalandırılması öngörülüyor. Ayrıca BDDK'nin yeşil sermaye olarak bilinen şirketlerin de arasında bulunduğu finansman şirketlerini resmen tanımaya, denetlemesine, gerektiğinde yönetici atamasına yönelik hükümler de düzenlendi. Ancak şirketlerin topladıkları paraları, kamu veya özel fonlarda kullanılmasını sınırlandıran bir düzenlemeye yer verilmedi.

BDDK'ye Geniş Yetkiler

Teklifin bu haliyle yasallaşması durumunda, BDDK, çeşitli gerekçelerle Bilgi Teknolojileri Kurumu'na talimat verebilecek ve yalnızca mahkemelerin kullandığı, "erişim engelleme" yetkisine ortak olabilecek. BDDK ayrıca şirketlerin tasfiyeleri ile ilgili karara imza atıp tasfiye sürecinde şirketlere yönetici atayabilecek. Kayyum yöneticiler, tasfiye sürecindeki iş ve işlemlerinden dolayı suçlanamayacak.

BDDK Tasfiye Edebilecek

CHP ise muhalefet şerhinde BDDK'ye verilmek istenen yetkilere karşı çıktı. BDDK'nin şirketlerin tasfiyesine karar vermesinin son derece tehlikeli bir uygulama olduğu kaydedilen şerhte, şu ifadeler yer verildi:

"Getirilen tedbirlerde ölçülülük, belirlilik, yasallık ilkelerinin gözetilmesinde yarar vardır. Aksi halde, konut finansmanı ve tasarruflarını düzenleyen norm, zaten siyasallaşmış bir kurulun oy çoğunluğuyla, şirketin 'mali dengesi'ni yönetemediği gerekçesine sığınarak tasfiyesine neden olabilir."

KRİZİN FİTİLİ PANDEMİDEN ÖNCE ATEŞLENMİŞTİ

Erdoğan rezervlerde yaşanan gelişmeleri pandemi döneminde alınması zorunlu tedbirler olarak açıklasa da gerçek daha farklı. Covid-19'un Türkiye'de görülmeden önceki 9 ayda Merkez'in 41 milyar TL'lik ihtiyat akçesi ve rezervlerinin yüzde 26'sı iç edilmiş, kamu bankalarının döviz açığı 14,5 katına çıkmıştı.

Görevden çekildiği günden beri ortalarda görünmeyen Berat Albayrak sürpriz biçimde ülkenin gündemine yeniden girdi. Albayrak'ın kayınpederi ve cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, uzun süredir adını zikretmediği damadını muhalafete karşı koruyan demeçler vermeye başladı. Erdoğan önceki gün partisinin İzmir Kongresi'nde yaptığı konuşmada şu ifadeleri kullandı; "Salgını ekonomik ve sosyal etkilerimizin sürdüğü şu dönemde döviz rezervleri üzerinden Berat beyin aleyhinde yürütülen haksız ve seviyesiz kampanyanın amacı kesinlikle bu konuda bilgi sahibi olmak değildir. Kafası karışmış olabilecek vatandaşlarımız için döviz rezervi

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

konusuna açıklık getirmek istiyorum. Bir süredir zaten ekonomik saldırı altında olan Türkiye'nin salgınla birlikte uluslararası alanda ortaya çıkan finansal dalgalanmalara karşı da tedbir geliştirmesi gerekiyor. Bu zorlu dönemde ödemeler dengesi tarafında bir sıkıntıyla karşılaşmamak için planlı ve kontrollü döviz işlemleri yapıldı. Bu işlemlerin tamamı da piyasa kuralları çerçevesindedir. Ne dövizin buharlaşması ne de herhangi bir istismar haksız kazanç hukuka ve ahlaka aykırı işlem söz konusudur. Bu döviz işlemleri sayesinde ülkemiz uluslararası alanda ciddi etkilere yol açan şoklara rağmen hedeflerine bağlı kalmayı başardı." İlk kez cumhurbaşkanı tarafından 'itiraf edilen' bu politika başarılı sonuç verdi mi? Vermesi mümkün müydü? İşte rezervlerin iç edildiği günlerde yaşananlar...

Tarih: 6 Temmuz 2019

Erdoğan'ın tüm ısrarlarına rağmen Merkez'in başındaki isim Murat Çetinkaya faizleri düşürmekte ayak diretti. Sonuçta İstanbul seçiminin kaybedilmesinin faturası Çetinkaya'ya kesildi. Hangi yetkiye dayandığı hâlâ tartışmalı bir cumhurbaşkanı kararıyla, 6 Temmuz 2019'da Murat Çetinkaya görevden alındı. Yerine Murat Uysal atandı. O tarihte Merkez Bankası'nın rezervlerinde 74,1 milyar dolar brüt döviz rezervi vardı. Bu rezervin 16,5 milyar doları swaplarla edinilen borçtan oluşuyordu. Bu borçlar çıkarılsa kasadaki para brüt 57,6 milyar dolardı. Bunun dışında Merkez'in kasasında bir de 41 milyar TL'lik ihtiyat akçesi de duruyordu.

İhtiyat Akçesi İç Edildi

Normal şartlar altında tıpkı 2020'de yaşanan pandemiye benzer olağanüstü durumlar için ayrılmış olan ihtiyat akçesi, bir inat uğruna 2019'un sonunda Hazine'ye aktarıldı. 29 Temmuz itibarıyla ekonomist Uğur Gürses 41 milyar liralık ihtiyat akçesinin 21 milyar lirasının Hazine'ye aktarıldığını duyurdu. Paranın ikinci taksidi de 2020 yılının ocak ayında Hazine'ye verildi. Böylece Merkez Bankası olağanüstü durumlarda kullanabileceği kaynağından mahrum kaldı.

Pandemi Öncesi Dönem

Murat Uysal'ın TCMB'nin başına Berat Albayrak'ın yönlendirmesiyle geçtiği biliniyor. Zaten yeni yönetim tıpkı Saray'ın istediği gibi politika faizini 2019 Ağustos'tan itibaren düşürmeye başladı. Uysal'ın göreve geldiği 2019 temmuz ayında ticari kredilerin faiz oranı yüzde 27,5 civarındayken, bu oran şubat ayında yüzde 11'e kadar düştü. Böylece henüz pandemiden eser yokken, plansızca piyasaya TL kredi pompalanmaya başladı. Enflasyonun bile altında kalan kredi faizleri dolarizasyonu artırdı. 2019'un temmuzunda yurtiçinde yerleşik kişilerin banka hesaplarında 181 milyar dolar döviz cinsinden mevduatı bulunuyordu. Faizler düştükçe dövize ilgi arttı. Uysal göreve geldiğinde dolar kuru 5,73 TL iken, Türkiye'deki ilk koronavirüs vakasının duyurulduğu 11 Mart'ta dolar kuru 6,16 TL'ye yükselmişti. Bu süre içinde yurtiçinde yerleşiklerin döviz mevduatlarında da yaklaşık 2,5 milyar dolarlık artış görüldü. Tüm bunlar yaşanırken kamu bankaları piyasaya döviz satarak dolar kurunun ateşini düşürmeye uğraşıyordu. Fakat bu yaşananlar kamu bankalarının döviz açık pozisyonunu artırıyor, olası bir şoka karşı direncini azaltıyordu. Uysal'ın göreve getirildiği hafta kamu bankalarının 282 milyon dolar olan döviz açık pozisyonu 2020'nin Mart ayında 4 milyar 87 milyon dolara yükselmişti. Yani bu süreçte kamu bankalarının piyasaya sattığı dövizler yüzünden döviz açığı 14,5 katına yükseldi. Yurtdışında olası bir döviz şokuna karşı Türkiye'nin kaynaklarının dayanıklılığı sorgulanmaya başladı.

Tarih: 11 Mart 2020

7 ayda ihtiyat akçesi bitirilmiş, kamu bankalarının döviz açığı 14,5 katına çıkmış, dolar kuru 43 kuruş değerlenmişti. Üstelik henüz ortada pandemi falan yoktu. Ancak 2019'un sonunda Çin'de görülmeye başlanan bu esrarengiz hastalığın tüm dünyayı kasıp kavurmasına sadece haftalar kalmıştı. Türkiye ise bu salgına olağanüstü koşullarda kullanabileceği kaynaklar tüketilerek sokuluyordu. 11 Mart'ta Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın ilk koronavirüs vakasını duyurduğuna Merkez'in kasasında 72,5 milyar dolar brüt döviz rezervi bulunuyordu. Ancak bu paranın 29,7 milyar doları swaplarla edinilen borçlardan oluşuyordu. Swaplar hariç tutulduğunda Merkez'in kasasındaki para 2019 Temmuz'unda 57,6 milyar dolarken pandeminin ülkeye girdiği 2020'nin Mart ayında 42,8 milyar dolara düşmüştü. Yani pandemi henüz ülkeye gelmeden önceki 9 ayda rezervlerin yüzde 26'sı ve bunların dışında 41 milyar TL'lik ihtiyat akçesi zaten harcanmıştı.

Pandemi Sonrası Dönem

Pandeminin ülkeye yayılmasıyla birlikte zaten azalmakta olan güven dibe vurdu. Merkez'in bulduğu yöntem ise piyasada artan döviz talebini kendi rezervlerinden karşılamak oldu. Mart ayında 29,7 milyar dolar swap borcu bulunan Merkez'in ekim ayındaki swap borcu 61,3 milyar dolara çıkmıştı. Ancak sadece swaplarla edinilen borçların piyasaya sürülmesi ateşi dindirmedi. Aynı zamanda Merkez kendi özkaynaklarını da dövizin ateşini

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

dindirmek için kullandı. İlk vakanın duyurulduğu Mart ayında 72,5 milyar dolar olan brüt döviz rezervleri ekim ayında 42,3 milyar dolara kadar geriledi.

Özetleyecek olursak, Mart'ta 29,7 milyar doları swaplarla şişirilmiş 72,5 milyar dolar olan döviz rezervi vardı. Ekimde ise 61,3 milyar dolarlık swap borcuna karşılık kasada 42,3 milyar dolar kalmıştı. Swapları ödemeye kalksa Merkez'in kaynakları tümüyle bitmişti. Merkez Bankası kendi borcunu dahi ancak yeniden borçlanarak ödeyebilecek durumdaydı.

Kurda 6,85 TL Israrı

Bu dönemde Albayrak ve Uysal döneminin en tartışmalı kararı dolar kurunda 6,85 TL'nin ısrarla savunulduğu yaz dönemi oldu. Haziran başından temmuz sonuna kadar piyasaya satılan döviz rezervleriyle dolar kuru 6,85 TL'den yukarıyı görmedi. Bugün tartışılan politika da buydu. Zira tüm kesimler buldukları TL'yi dolara çeviriyordu ancak artan bu kadar talebe rağmen dolar kuru 1 kuruş oynamıyordu. Üstelik Merkez'in rezervinin günden güne eridiği de her hafta Perşembe günü yayımlanan istatistiklerle ortaya çıkıyordu. Rezervler eridikçe dolar talebi artıyor, kurun yakın zamanda kontrolden çıkacağı tüm kesimler tarafından biliniyordu. Haziran ayında yurtiçinde yerleşiklerin bankalarda tuttuğu 202 milyar dolarlık döviz ve altın hesaplarının büyüklüğü sadece 4 ay sonra ekim ayında 221,5 milyar dolara kadar yükseldi.

Ağustosta Kur Patladı

Herkesin aylardır yaptığı uyarılar dinlenmedi. Rezervler bir inat uğruna harcandı. Üstelik Erdoğan'ın iddia ettiğinin aksine dolar kuru da kontrol edilemedi. Beklenen oldu, ağustosun başında 6,85 TL direnci kırıldı. Cin şişeden çıkmıştı, artık her geçen gün dolar kuru yeni rekorlar kırıyordu. Albayrak'ın istifasıyla noktalanmış bu süreçte dolar kuru 8,51 TL ile tarihi rekorunu kıracaktı.

Bugünün Geleceği Pandemi Öncesi Belliydi

Erdoğan yaşananların sorumluluğunu kendisi dışında gelişen pandemiye yıksa da, politika hataları pandeminin Türkiye'de yayılmaya başladığı mart ayından çok önce görülmeye başlamıştı. Henüz pandeminin görülmediği Temmuz 2019 ile Mart 2020 arasında ihtiyat akçesi iç edildi, Merkez'in döviz rezervlerinin yüzde 26'sı eridi. Pandemiyle beraber ise her şey daha da kötüye gitti.

	Pandemi öncesi 9 ay		Pandemi sonrası 9 ay
	Temmuz 2019	Mart 2020	Aralık 2020
Brüt döviz rezervi	74,1 milyar dolar	72,5 milyar dolar	53,7 milyar dolar
Swap borçları	16,5 milyar dolar	29,7 milyar dolar	53,4 milyar dolar
Swaplar dışında brüt döviz rez.	57,6 milyar dolar	42,8 milyar dolar	0,3 milyar dolar
İhtiyat Akçesi	41 milyar TL	-	-
Dolar kuru	5,73 TL	6,16 TL	7,49 TL

TEDAŞ'TA BÜYÜK VURGUN

Ne paraları ne de 6 bin 745 adet taşınmazı veriyorlar

TEDAŞ'ın özelleştirilen 21 dağıtım şirketinden dördünün kasasında bulunan ve repo işlemi de yapılan yaklaşık 30 milyon lira, aradan geçen 12 yıla rağmen geri alınamadı. Bazı şirketler anaparayı öderken faizini ödemedi. Ödeyen de parayı geri almak için dava açtı.

AKP'nin 21 bölgeye ayırarak özelleştirdiği elektrik dağıtım şirketleriyle ilgili yaşananlar "peşkeş, rant, hortum" iddialarını doğruluyor. Şirketlerden geçmiş dönem elektrik tüketiminden kaynaklanan 2,9 milyar TL'yi tahsil edemeyen TEDAŞ, kasalarda kalan paralarla gayrimenkulleri de alamadı.

TBMM KİT Hesaplarını İnceleme Komisyonu'nda denetimi yapılan TEDAŞ'a ilişkin Sayıştay denetim raporlarında "kamu zararı"na yol açan önemli tespitler yer aldı.

On iki yıldan bu yana çözülemeyen sorun; Cengiz-Kolin ortaklığına verilen Çamlıbel, Limak'ın aldığı Uludağ, Çalık Enerji'nin aldığı Yeşilirmak ile AKSA'ya verilen Fırat dağıtım şirketlerinin özelleştirme sırasında kasalarında kalan paraya ilişkin. Özelleştirme sırasında genel müdürlük talimatlarına aykırı olarak kasa ve bankada tutulan 26 milyon 175 bin TL de özel şirketlere kaldı. Bu tutarın dağılımı ise şirketlere göre şöyle:

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- ▶ Çamlıbel EDAŞ: 4 Milyon 564 Bin 166 TL (Cengiz-Kolin)
- ▶ Uludağ EDAŞ: 12 Milyon 861 Bin TL (Limak)
- ▶ Yeşilirmak EDAŞ: 5 Milyon 477 Bin 870 TL (Çalık)
- ▶ Fırat EDAŞ: 3 Milyon 272 bin 750 TL (AKSA)

Önce Ödedi Sonra Geri İstedi

TEDAŞ Genel Müdürlüğü, bu tutarı 12 Mart 2014 tarihinde yasal faizleri ile birlikte istedi. Çamlıbel ve Uludağ EDAŞ toplam 17 milyon 425 TL anapara borcunu 25 Mart 2014'te ödedi ancak yasal faizini vermedi. Yeşilirmak ve Fırat EDAŞ ise 8 milyon 750 bin TL'lik anapara borcu ve yasal faizleri ödemedi.

Ancak, anapara borcunu ödeyen Uludağ ve Çamlıbel EDAŞ, TEDAŞ Genel Müdürlüğü aleyhine Ankara Asliye Ticaret Mahkemesi'nde açtığı dava ile ödedikleri tutarın faiz işletilerek geri verilmesini istedi. Hâlâ süren yargılama sırasında mahkemeye sunulan bilirkişi raporunda LİMAK, talebinde haklı görülmedi. Cengiz-Kolin Ortaklığı'nın aldığı Çamlıbel EDAŞ'ın davası da Sayıştay raporu hazırlanırken sürüyordu.

Yeşilirmak ve Fırat EDAŞ'tan olan toplam 8 milyon 750 bin TL'lik alacağın tahsili sağlanamadı. Bu arada kasalarda kalan ve şirketler tarafından repo işlemi de yapılan tutarların tamamı hâlâ kamuya geri dönmedi.

Taşınmazlar Şirketlerde

Bu arada paraların yanı sıra özelleştirilen şirketlerin binlerce gayrimenkulü de şirketlerde kaldı.

TEDAŞ adına tescili yapılması gereken Türkiye Elektrik Kurumu'nda 57 bin 25, elektrik dağıtım şirketleri adına kayıtlı ise 6 bin 745 adet taşınmaz bulunduğu belirlendi.

2009'da başlayan ve 2013'te sona eren elektrik dağıtım şirketlerine hisse devri öncesinde, taşınmazların tapu devirlerinin TEDAŞ adına yapılacağı belirtildi. Ancak iddiaya göre, tapu müdürlüklerindeki iş yoğunluğu, personel eksikliği gibi nedenlerle TEDAŞ adına tapu devirleri gerçekleştirilemedi. Sayıştay denetim raporunda, özelleştirme sonrasında elektrik dağıtım şirketlerinin tüzel kişiliklerini korusa da hisseleri devralan şirketler tarafından yönetildiği, taşınmaz tescillerinin TEDAŞ adına yapılmasının zorunlu olduğu belirtildi.

TEK ve şirketlerde kalan taşınmazların TEDAŞ adına tescili için 11 milyon 176 bin TL gerektiği belirtilerek, TBMM'den bu ödeme yapılmadan tescili sağlayacak bir düzenlemenin geçirilmesi önerildi.

Uçan Halı

TBMM'deki denetim sırasında 2019 yılında 389 milyon 440 bin TL'lik zarar açıklayan TEDAŞ'ın yüksek harcamaları gündeme geldi. TEDAŞ, çok sayıda milletvekilini de zaman zaman konuk eden misafirhanenin kat holleri ile lobi kısmına aldığı halılar için 223 bin 902 TL ödeme yaptı. Komisyonunda, halılar için harcanan parayı eleştiren CHP Milletvekili Deniz Yavuzylmaz, "Nedir bu halılar? Uçan halılar mı?" diye sordu

TÜGVA DURDURULAMIYOR

Gerici Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA) yargı kararlarıyla iptal edilen protokole dayanarak Kocaeli Dilova'da 6 okulla Zoom toplantısı yapmasının ardından, bu sefer de Darıca ilçesindeki okullarda 12'nci sınıflara dönük "Sınav stresi ve motivasyon" programı yapmak için başvurdu.

Darıca TÜGVA İlçe Temsilciliği'nin geçtiğimiz Çarşamba günü saat 20.00'de 12'nci sınıflara yönelik yapmak istediği toplantı kaymakamlık tarafından onaylandı. Bunun üzerine Müdürlük, okullara yazı göndererek söz konusu etkinliğin yapılmasını ve öğrencilerin katılımının sağlanmasını istedi. Etkinlik önceki akşam gerçekleşti. Benzer etkinlik bugün Çayırova'da da gerçekleşecek. TÜGVA Çayırova Lise Koordinatörlüğü sosyal medya hesabı üzerinden yapılan açıklamada "TÜGVA Çayırova Lise Koordinatörlüğü olarak düzenlediğimiz Dr. Faruk Öndağ ile 'motivasyon fırtınası' programımıza davetlisiniz. Katılmak için formu doldurmanız yeterli" ifadelerini kullandı. Öndağ da yine konuya ilişkin bir paylaşım yaparak, "Kocaeli Körfez'de öğrencilerimizle buluşuyoruz. Bekleriz efendim" çağrısında bulundu.

Danıştay, Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ile AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ın yönetiminde olduğu TÜGVA arasında imzalanan protokolün imam hatip liseleri dışındaki tüm eğitim kurumlarında yürütmesini durdurmuştu.

ŞİRKETLER BU MODELİ SEVDİ

Hem ulus ötesi şirketlerden hem de yurtdışındaki büyük sermaye gruplarından yapılan açıklamalar, uzaktan çalışma modelinin kalıcı hale geleceğini ortaya koyuyor. Dünya genelinde 166 bin işçisi bulunan Microsoft, 120 bin işçisi olan Google, 210 bin işçisi olan PSA Group ile 5'er bin işçili Twitter, Shopify ve Square gibi büyük firmalar, uzaktan çalışma modelini pandemi sonrasında da sürdüreceğini duyurdu.

Öte yandan araştırma ve danışmanlık şirketi Gartner'ın araştırmasına göre, şirketlerin yüzde 74'ü, çalışanlarının bir bölümünü kalıcı olarak uzaktan çalıştırmayı planlıyor.

Türkiye'de de sermayedarların bu yönde birçok açıklaması oldu. Bu açıklamalardan bazıları şöyle:

Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu: 95 bin çalışanı olan Koç Topluluğu, 35 bin ofis çalışanı için uzaktan çalışmayı kalıcı hale getirecek.

Akbank Genel Müdürü Hakan Binbaşgil: Esneklik kalıcı hale gelecek. Genel müdürlük ekiplerinin yüzde 52'si uzaktan, yüzde 36'sı hibrit düzende, yüzde 12'si ofisten çalışacak.

TOBB Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi Başkanı Şeref Fayat: Esnek çalışma artık hayatın gerçeği. Covid-19 beyaz yakalıların esnek saatlerde çalışabileceğini gösterdi. Bu İş Kanunu'nda da netleşmeli.

İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Adil Pelister: Esnek çalışma pandemide mecburen uygulandı. Teknolojinin gelişmesi ile daha da yaygınlaşacak.

HER 3 ÇALIŞANDAN BİRİ FAZLA ÇALIŞIYOR

Bir araştırmayla, evden çalışmaya başlayan her üç emekçiden biri (yüzde 30) çalışma saatlerinde artış olduğunu söylüyor. Emekçilerin yarısından fazlası (yüzde 53) her an ulaşılabilir olmaları gerektiğini hissediyor. Uzaktan çalışanların yüzde 65'inin en çok özlediği şey ise sosyalleşme.

Microsoft Surface ve YouGov tarafından gerçekleştirilen araştırma, 27 Ekim-5 Kasım 2020 tarihleri arasında 4 binden fazla çalışanla anket yapılmış. Araştırma, her 10 çalışandan neredeyse dokuzunun (yüzde 87) çalıştığı işletmenin 'hibrit çalışmaya' adapte olduğunu ortaya koyuyor. Buna göre, Birleşik Krallık'taki firmalar dijital öncelik veren bir yaklaşımı benimsemiş olsa da, bu firmaların çok azı uzun vadede yüzde 100 uzaktan işgücüne sahip olmayı planlıyor. Çalışanların yarısından fazlası (yüzde 56) evden çalıştıkları için mutluluk seviyelerinde bir artış olduğunu bildirirse de, çoğu çalışan üzerindeki baskının arttığını dile getiriyor. CIPT Kamu Politikası Başkanı Ben Willmott, araştırma sonuçlarını şöyle değerlendiriyor:

"Covid-19 salgını, şimdiye kadar gördüğümüz en büyük evden çalışma deneyimini tetikledi; ancak bu normal zamanlardaki gibi bir evden çalışma değil. Bu deneyimin önemli bir bölümü dayatıldı ve birçok insan bir dizi ek baskı ve endişeyle uğraşıyor. Bu nedenle yöneticilerin insanların fazla çalışmamasını ve evden çalışmanın zorluklarıyla mücadele eden herkese destek sağlamaları çok önemli."

EVDEN ÇALIŞMADA BUGÜN VE GELECEK

Uzaktan çalışmanın sadece işverenin lehine uygulamalarla devam etmesi beklenemez. İşveren, işçilerin kayıplarını karşılamak zorundadır. Bu sistem kalıcılıyacaksa, çalışanların yeni koşulları belirlemede müdahil olacağı bilinmeli.

Plaza Eylem Platformu

Evden çalışma sistemini şu an pandemi nedeniyle uygulayan ve gelecek için kalıcı olarak uygulamayı planlayan çokça işyeri olduğunu biliyoruz. Bu durumu yaşıyor, okuyor ve duyuyoruz. Pandemi kontrol altına alınamadığı sürece işveren, tüm çalışanlarını aynı anda ofise döndürüp kendi işini de kendini de riske atmayacaktır. Bu nedenle bu durumun bir süre daha devam edeceğini, uzaktan iletişim teknolojisi geliştikçe de uzun vadede kalıcı hale gelebileceğini öngörüyoruz.

İletişim teknolojilerinin mevcut düzeyi işveren lehine değerlendirilmiş görünüyor. Önceden toplantı yapmak için işyerinde oda bulmak, insanların fiziksel olarak bir araya gelmesi bir mesele iken şu an bütün gün kulağımızda kulaklıkla bir toplantıdan çıkıp diğerine bağlanabiliyoruz. Ama mevcut uygulamaların ve karmaşanın olağanüstü bir durum olarak algılanması sona erdiğinde, çalışanların hem hayat hem iş yükünü bu şekilde taşımaya devam etmeleri beklenemez. Sürekli bir kriz hali norm haline gelemez.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İşveren için evden çalışma düzeni oldukça kârlı. Fiziksel olarak bir çalışma ortamı sağlama zorunluluğu olmayınca beraberinde gelen ulaşım, temizlik, yemek vs. gibi büyük maliyetlerden de kurtulduklarını varsayıyorlar. Oysa pandemi süresince; yemek, ev içinde çalışma ortamının sağlanması (masa-sandalye-monitör), elektrik, internet gibi ihtiyaçların maddi yükünü biz çalışanlar olarak devraldık. Halbuki işverenlerin yasal olarak bunu yapmaları mümkün değil; yasalara göre uzaktan çalışma esnasında ortaya çıkan masrafları işyerindeki gibi karşılamak zorundalar. Bunları karşılamalılar, ayrıca evden çalışma tazminatı olmalı.

Her Şeyin Başı İş Oldu

Evden çalışma sadece lokasyon değiştirmek anlamına gelmiyor. Kafanızın hep işle dolu olması, işten ayrı kalamamak anlamına da geliyor. İş, evdeki bakım işlerinin aciliyeti ile aynı düzeyde yer alıyor. Yani aslında bakım kadar hayati olmayan bir işin hayati bir düzeye gelmesi söz konusu.

Aslında geçim için çalıştığınız işin hayatın doğalında gerçekleşmesi ve işin çıktılarının arkasındaki emeğin görünmez olması gerçekleşiyor. Bu denklemde emeği zaten görünmez olan kadınların bu süreci katmerli yaşadığı aşikâr. Yine evden çalışan ebeveynlerin ve yaşlı bakımından sorumlu olanların, iş için bakım işinden tasarruf yapmaları gerekiyor. Evdeki bakım işlerinin yükümlülüğü yokmuş gibi evden çalıştığınız için her saatte (mesela öğlen ya da akşam mesainiz bitmişken) toplantıya uygunmuşsunuz gibi düşünülüyor. Bu sürekli bir tükenmişlik yaratıyor.

Kısacası yeni normalde sınırları kaybolan iş hayatı ve özel hayat ilişkisi var. “Ne olursa olsun iş öncelikli” fikrinin hâkim olduğu bir hayata zorlanıyoruz. Bu toplum için de bir tehdit oluşturuyor.

Taleplerimiz Var!

Pandemi sonrası bizi bekleyen / beklediğini düşündüğümüz çalışma sisteminin hem şu anda denetimsiz ilerleyen hali için hem de gelecekte alabileceği haller için taleplerimiz var. Evden çalışabilmek; işverenin yemek ücreti vermek, çalışanın evdeki güvenliğinden sorumlu olmak, iş araçlarını kullanabilmesi, örneğin belirli bir internet kalitesine ulaşabilmesi için internet ve elektrik faturalarına destek olmak gibi oldukça somut yükümlülükleri üzerinden atmasını sağlamaz. Yani ev bizim evimiz diye yemekten, kullanacağımız internette tamamiyle biz sorumlu olmamalıyız. Evden çalışmak için gerekli şartları işveren sağlayabilmeli.

Yasal olarak işçinin çalışma koşullarının sağlanması işverenin görevidir ve işçilerin hakkıdır. Uzaktan çalışma bunların askıya alınmasını veya işçiye yüklenmesini gerektirmez. Uzaktan çalışmanın sadece işverenin lehine uygulamalarla devam etmesi beklenemez. Tam tersine, işveren, işçilerin dile getirilen ve getirilmeyen kayıplarını karşılamak zorundadır. Pandemi iş ilişkisini fiili olarak olağanüstü bir duruma soktu ama iş sözleşmesini değiştirmede.

Çalışanlar için oldukça zor bir yıl oldu. Yukarıdaki sorumluluklara ek olarak, işverenin sağladığı ve sağlamadığı olanaklar da çok zorladı. Pandemi başında ciddi bir belirsizlik vardı ve işverenlerin ilk tepkisi maaş zammı yapmamak, kısa çalışma ödeneğine başvurmak, yıllık veya ücretsiz izin kullandırmak oldu. Bununla birlikte belirsizlik ve “işiniz var şükredin”cilik tavrına birçok işyerinde şahit olduk. Bu yüzden çalışanlar pandeminin başında çok da şikâyetçi olmadılar. Eğer bu sistem yaygınlaşıp kalıcılıyacaksa çalışanların yeni koşulları belirlemede müdahil olacağı bilinmeli.

EVDEN ÇALIŞMA KALICI BİR UYGULAMA OLACAK MI?

Göründüğü kadarıyla salgın geride bırakılsa da, bazı sektörlerde hibrit çalışma denilen, mesai saatlerinin ev ile ofis arasında bölünmesi pratiği yaygınlaşacak. Bunun elbette çok yönlü sonuçları olacak. 10 maddede “çalışmanın geleceğini” mercek altına aldık

2020 Mart ayından başlayarak pandeminin yaşamımızı teslim almasıyla birlikte çalışma biçimleri de hızla değişime uğradı. Bazılarımız işimizi evden yürütmek olanağı bulurken, kimimiz mesleklerinin gereği olarak her gün yüksek risk altında işyerlerinin yolunu tutmak zorunda kaldı. Diğerlerimiz de işyerlerinin kapanması sonucu işinden oldu. Covid-19 salgınının geride bırakılmasından sonra da çalışma biçimlerinde, işçi-işveren ilişkilerinde köklü değişimler ortaya çıkabileceğini göz önüne alarak, bu yazıda “çalışmanın geleceğini” 10 maddede mercek altına alacağız.

1 Salgın süreciyle birlikte kabataslak üç çalışma biçimi çıktı. Birincisi, çoğunlukla “düşük becerili” işler diye yaftalanan, “düşük ücret” ödenerek adeta cezalandırılan gıda üretim ve dağıtım, temizlik, ulaşım, lojistik sektörlerinde çalışıp, işini virüs riski altında sürdürenler. Bu gruba görevlerini büyük bir özveri ve adanmışlıkla yerine getiren sağlık emekçilerini de dâhil edebiliriz. İkincisi, mesleklerini uzaktan çalışma ile icra edip, büyük

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ölçüde gelirlerini koruyan; finans ve muhasebe, yazılım, eğitim, tasarım, medya sektöründe istihdam edilen beyaz yakalılar. Üçüncüsü de, mesleklerini sosyal mesafe kurallarını gözeterek sürdürmelerinin güçlüğü nedeniyle işlerini kaybeden-kesintili sürdüren başta lokanta ve kafeler olmak üzere ağırlama sektörü, kültür ve sanat faaliyetleri dâhil ağırlıklı hizmet sektörü çalışanları. İmalat sanayinde çalışan mavi yakalılar da birinci grupta değerlendirmemiz olanaklı.

2 Evden çalışma denince aklımıza ilk ofislerin evlere taşınması gelmekle birlikte, bu geçmişte çok eskilere uzanan bir pratik. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) üç çeşit evden çalışma yöntemi tanımlıyor:

Endüstriyel çalışma- malların fabrika yerine evde üretilmesinin yanı sıra el sanatlarını da kapsıyor.

Tele çalışma- bu da çalışanların bilgi ve iletişim teknolojilerinin yardımıyla işlerini düzenli veya sürekli biçimde evden yürütmeleri anlamına geliyor.

Dijital platform işleri- "crowdworkers" adı verilen çok sayıda işçinin, kendilerine tanımlanan belli işleri dijital ortamda evlerinde icra etmelerini ifade ediyor.

ILO'ya göre, daha 2019'da 260 milyon evden çalışan işçi bulunuyordu. Bunlar küresel istihdamın yüzde 7,9'unu oluşturuyordu (Working from home: From invisibility to decent work, ILO, Ocak 2021).

3 Sanayide uzaktan çalışma, en fazla üretimin işgücü ucuz coğrafyalara kaydırılması sonucu ortaya çıkıyor. Asya ve Pasifik bu çerçevedeki istihdamın yüzde 65'ini kapsıyor. Evde sigara sarmaktan, küçük elektronik parçaların montajına ulaşan bir yelpaze söz konusu. Nakış ve el sanatları da bu çerçevede değerlendiriliyor. ILO kadınların yüzde 11,5'inin, erkeklerin yüzde 5,6'sının evden üretime katıldığını bildiriyor. Çoğunlukla küresel veya yerel tedarik zincirlerine eklenen bir faaliyetin söz konusu olduğu görülüyor.

4 Crowdfunding/kitle kaynağı denilen çalışma yöntemi, dijital platform üzerinden verilerin sınıflandırılması, metin üretme, fotoğraf seçme gibi görevlerde yoğunlaşıyor. Genelde parça başı, çok ucuza iş yaptırılıyor. Online platformlar mekânsal konum dinlemeksizin emeğini arz edenlerle emek talep edenleri buluşturuyor. Yoksul ülkelerde yaşayanlar, kendi yaşam koşulları içerisinde anlam taşıyan aslında çok düşük gelirlere ulaşırlarken, metropol kapitalist ülkelerdeki işverenler de ucuz bir emek gücü havuzuna erişebiliyorlar. Kenya, Filipinler, Nijerya hükümetleri yurttaşlarını bu platformlarda çalışmaya yönlendirmek için özel bir çaba harcıyorlar.

5 Salgın sürecinde çoğunlukla daha fazla eğitim gerektiren, daha yüksek ücret kazanılan, çoğunlukla profesyonel mesleklerde çalışan, mühendis-mimar, öğretim üyesi, bilgisayar programcısı, finansçı ve muhasebeci gibi beyaz yakalılar işlerine evlerinde devam ettiler. Bu mesleklerde çalışanların pandemiden önce de çalışma düzenlerini belirlerken belli bir özerkliğe sahip oldukları ve teknolojinin de onlara esneklik kazandırdığı biliniyordu. Örneğin benim gibi sosyal bilimler alanındaki öğretim üyeleri için çalışmaların belli ölçüde evden sürdürülmesi yaygın bir pratikti. Ancak pandemiyle uzaktan ders verme olanağının/mecburiyetinin ortaya çıkması ile birlikte evden çalışmanın kapsamı genişlemiş oldu.

6 Yapılan araştırmalar evden çalışanların daha uzun saatler mesai yapmak zorunda kaldığını, buna karşın daha düşük ücretler aldığını ortaya koyuyor. ILO'ya göre evden çalışanlar aynı eğitim, yaş ve meslek grupları temelinde Birleşik Krallık'ta yüzde 25 daha az kazanıyor. Bu fark Arjantin, Hindistan ve Meksika'da yüzde 50'ye kadar çıkabiliyor.

Buna karşın Birleşik Krallık, Avusturya, Kanada ve ABD'de evden çalışanların eskisine göre iki saatten fazla bilgisayar başında kaldığı gözleniyor (The Guardian, 4 Şubat 2021). ABD'de Iowa ve Teksas üniversiteleri merkezli başka bir araştırma da evden çalışanların ofiste işbaşı yapanlara göre haftada üç saat fazla mesai yaptığını ortaya koyuyor (Business News Daily, 21 Mayıs 2020).

Chicago Üniversitesi'nden Jonathan Dingel ve Brent Neiman'ın araştırmasına göre ABD'de işlerin yüzde 37'si tele çalışmaya uygun. Ortalama saat ücreti 35 dolar olan finans sektöründe bu oran yüzde 90 iken, ortalama saat ücreti 15 dolar olan gıda hazırlama, temizlik ve çiftçilikte sifıra yakın. Ülke bazında da Lüksemburg'da işlerin çoğunluğu, İtalya ve İspanya'da üçte biri, Meksika ve Türkiye'de beşte biri evden yürütülmeye açık (Financial Times, 7 Şubat 2021).

7 Yeni çalışma biçimlerinin toplumsal cinsiyet boyutu da var. Öncelikle kadınlar evden çalışınca evin bakımı, çocuklarla ilgilenme derken sırtlarına daha fazla yük biniyor. UNDP'nin bu konuda Türkiye'de yürüttüğü araştırma, pandemide evde kaldıkları sürece erkeklerin ev işlerine salgın öncesine göre 5 kat daha fazla katkıda bulduklarını, yine de sorumluluğun büyük ölçüde kadınların üzerinde olduğunu gösteriyor. Kadınlar ev ve bakım işlerine erkeklerin 4 katı zaman ayırıyorlar (UNDP, Türkiye 6 Ağustos 2020).

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Diğer önemli bir konu da şu: Salgın sürecinde çocuklar da büyük ölçüde evde bulunduğu için, normal yaşam koşullarında evden çalışmanın verimliliği nasıl etkileyeceğini ölçmek eldeki verilerle olanaklı görünmüyor.

8 Ofis ortamı yardımlaşmak, dayanışmak, işbirliği yapmak ve empati kurmak için daha uygun bir zemin sunar. İnsanlar sosyalleşmek, iş arkadaşlarından öğrenmek, gerektiğinde içlerini dökmek fırsatı da bulurlar. Evde kapalı kalmak tecrit, yalnızlık, anksiyete, tükenmişlik sendromlarına da neden olabilir. Bir de işe yeni girenler, normal çalışma ortamında mesai yapma fırsatı bulamadıkları için sürece uyum sağlamakta daha zorlanabilirler. Hem iş arkadaşlarıyla dostluk bağları kuramadıkları, hem de onlardan nasıl yardım isteyeceklerini bilemedikleri için zorluklar yaşayabilirler.

9 Evden çalışma pratiklerinin yaygınlaşması, kalıcılığı halinde çalışanların haklarının yeni sözleşmelerle güvence altına alınması gerekiyor. Öncelikle çalışma sürelerinin belirlenmesi, çalışanlara erişimeme hakkı tanınması üzerinde odaklanmak zorunlu. İşveren tarafından çalışanlara bilgisayar, mobilya gibi gerekli donanımların sağlanması; internet bağlantısı, ısıtma gibi maliyetlere işverenin katkıda bulunması, yemek hakkının devamı gibi taleplerin gündeme getirilmesi de önem taşıyor.

10 Görüldüğü kadarıyla salgın geride bırakılsa da, bazı sektörlerde hibrit çalışma denilen, mesai saatlerinin ev ile ofis arasında bölünmesi pratiği yaygınlaşacak. Çalışanlar açısından işe gidip gelirken harcanan zamandan tasarruf etmek bu yeni düzenin en önemli avantajını oluşturacak. Ofis alanlarının daraltılması, masaların dönüşümlü kullanılması gibi uygulamalara gidilebilecek. İş merkezleri civarında hizmet veren lokanta, kafe, kuaför, spor salonu vb. mekânların iş hacimlerinin daralması, bunun yaratacağı işsizlik ayrıca bir sorun oluşturacak. Her gün mesaiye gitme zorunluluğunun ortadan kalkması çalışanlara şehrin çeperlerine yayılmak gibi bir olanak tanırken, emlak fiyatları-kiralar, ulaşım ağları gibi konularda yeni parametreler devreye girecek. Zamanla, nasıl imalat sanayiinde üretim büyük ölçüde işgücünün ucuz olduğu ülkelere kaydırıldıysa, aynı olgu beyaz yakalı işlerde de uzaktan çalışma yoluyla yaygınlaşabilecek. Ücretlerde dibe doğru yarış, çalışanların merkez ülkelerde de pazarlık gücünü kırabilecek. İşverenler kârlarını maksimum kılabilmek için yeni yöntemlere başvurabilecek.

Özetle, salgın geride bırakılınca da, sadece yeni çalışma biçimleriyle sınırlı kalmayan çok yönlü sosyal, ekonomik, şehirleşme sorunlarına hazırlıklı olmak zorunlu. Bu konuda hükümetlere, sendikalara, yerel yönetimlere, emekten yana kişi ve kuruluşlara büyük sorumluluk düşüyor.

ARTIK OFİS ÇALIŞANLARI DAYANIŞMAYI ESAS ALAN BİR SÜRECİ ÖRMELİ

Son 30-40 yıllık süreçte iletişim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelerin etkisiyle, mal ve hizmet üretim sürecinin hem niteliğinde hem de mekânsal organizasyonunda önemli bir dönüşüm yaşanıyor. Bu süreç, çalışma kavramını da farklılaştırıyor. Covid-19 süreci de bu durumu hızlandıran bir etmen oldu. Dünya genelinde yaşanan dijital dönüşüm baş döndürücü bir hızda gerçekleşiyor.

Günümüzde yapay zekâ, 3 boyutlu yazıcılar, nesnelerin interneti gibi teknolojik gelişmeler, çalışmanın ve mesleklerin geleceğini tartışmalı bir hale getiriyor. Bu durumun işçi sınıfı açısından nasıl sonuçlar yaratacağı da önemli tartışma konularından biri. Sınıf dönüşüyor, sınıfın örgütleri bu dönüşüme yeterli cevaplar üretilmiyor.

Vasıflar Dönüşüyor

Giderek daha fazla sayıda kişinin çevrimiçi kanallar üzerinden çeşitli platformlara erişebilmesi; alım-satım, eve iş alma, çevrimiçi işler yapma, geçici işler bulma gibi olanakları gündeme getiriyor. Bu anlamda sürekliliği ve güvencesi olmayan, asgari geçim şartlarını sağlamaya çabalayan 'çok işlilik' durumu belirleyici oluyor. 'Crowdwork', 'GİG ekonomi' gibi kavramlar bu süreci açıklamaya çalışıyor.

Meslekler buharlaşıyor, vasıflar dönüşüyor. Burada vasıf konusu önemli. Teknolojik gelişmenin desteklediği eğitim sektörünün piyasalaşması, yaygınlaşan sertifika programları; teknolojik gelişmeye koşut olarak aşınan mesleki kimlikler ile birlikte kişileri, işgücü piyasalarının dayattığı olumsuz koşullara karşı, yeni vasıflar edinmeyi güvence olarak gördükleri bir sürece yöneltiyor.

Bu anlamda vasıf meselesi istihdam politikalarının giderek daha fazla merkezine oturmuş durumda. Bir yandan küreselleşme süreci ile açığa çıkan devasa işgücü, işçilerin vasıflarının da birbiriyle küresel ölçekte yarıştırılmasının zeminini hazırlarken diğer yandan ulusal ölçekte istihdam politikaları, esnekliğin ve işsizliğin girdabındaki milyonların çalışma koşullarını açıklıyor.

Emek Değersizleşiyor

İşsizliğin giderek yaygınlaştığı, eğitimde kalma süresinin uzadığı bu süreçte, mesleki eğitim seferberliği başlığı altında, insanlara işsizliklerinin temel sorumlusunun kendi beceri eksiklikleri olduğu fikri dayatılıyor. Eğitim ve çalışma hayatı arasındaki ilişkinin giderek koptuğu bu dönemde, mesleklerin de esnek bir biçimde, işgücü piyasalarının ihtiyacı çerçevesinde sürekli dönüşmesi bekleniyor. Covid-19 bu dönüşüm sürecinin nasıl bir hıza sahip olabileceğini bize gösterdi. Küresel ölçekte açığa çıkan küresel pazara odaklı istihdam politikaları, sürekli eğitim politikaları ile sadece eğitim sürecinde olan gençlerin değil, kıdemli işçilerin de ihtiyaçtan fazla bir işgücü arzı yaratacak biçimde eğitimden geçirilmesini amaçlıyor. Böylelikle emeğin değersizleşme süreci hız kazanıyor. Bir yanda düşük nitelik gerektiren işler, yaşanan teknolojik gelişmenin etkisiyle, daha az insana gereksinim duyulan bir özellik kazanırken, ofis çalışanları bir dönem kendilerine hizmet eden, işlerini kolaylaştıran dijitalleşmenin, artık işlerini tehdit etmesi riski ile karşı karşıya. Mesele sadece işin eve taşınması değil, işin aynı zamanda uluslararası nitelik kazanması ve kimi işlerin yapay zekâ eli gerçekleştirilebilir olmasıdır. Baldwin özellikle merkez ülkelerdeki ofis çalışanlarının, iki yeni iş arkadaşı olduğunu/olacağını öngörüyor: Bunlardan bir tanesi, daha düşük emek maliyetlerinin olduğu bir ülkede yaşayan ve uzaktan çalışan iş arkadaşı, diğeri ise yapay zekâli bir robot.

Özellikle dil meselesinin teknolojik araçlarla bertaraf edilmesi, faaliyetlerin küreselleşmesine, uzaktan çalışmanın sınırlarını daha fazla aşmasına olanak tanıyacak. Kimi kurumların bir dönem iletişim olanakları ile çağrı merkezlerini emek gücünün ucuz olduğu ülkelere kaydırması gibi, bundan sonra daha fazla işin bu ülkelere kaydırılacağı kesin.

Sınıf Kimliği Krizi

Vasfın değersizleştiği, işin biçiminin değiştiği; çok vasıflılığın, güvencesiz çoklu işlerin yaygınlaştığı, işin evden yapılmasının kolaylaştığı bir süreçte, evden çalışmanın artık çalışma hayatının ayrılmaz bir parçası olacağı muhakkak. Bu anlamda mesele artık uzaktan çalışmanın kalıcı olup olmayacağı değil, bunun küresel ölçekte nasıl örgütleneceğidir. Sermaye teknolojik araçlarla egemenliğini, istihdam piyasasını yeniden yapılandıracak araçlarla güçlendiriyor.

Ev parçalanmış çoklu işyerinin bir parçası. İşveren, teknoloji üzerinden denetim işlevini evde de kullanabiliyor. İşçi ile işveren, hiç olmadığı kadar bire bir kalmış durumda. İşçinin bilgisayarı aynı zamanda işverenin vekili konumunda. Sürekli bir denetim ve çalışma söz konusu.

Ofis çalışanlarının birbirinden güç alabileceği bir işyeri ortamı kayboluyor. Ayrıca işçi sınıfı açısından yakın dönemdeki en büyük tehdidin, bir işverene bağlı olarak çalışan, ancak kendi hesabına çalışan kategorisine mahkûm edilen bir topluluğun açığa çıkması olduğunu düşünüyorum. Bütün bu süreçte ofis çalışmasının sınıfsal kimliği açısından (daha önce de var olan ama bu dönemde derinleşen) ciddi bir krizin olduğunu söylemek mümkün. Bu nedenle çıkarını ortaklaştıran, dayanışma temelinde sorunlarını aşmaya çalışan pratikleri örgütlemek gerekiyor.

Çare Dayanışma

Sınıf bir tahayyüldür. Büyük bir 'biz'in inşasıdır. Bu inşayı gerçekleştirmek ise her şeyden önce öncelikli sorunların tespitiyle ve bu sorunlar üzerinden ortak bir eylemlilikle mümkün. Bu anlamda ofis çalışanlarının dayanışma ağları, kooperatifler, sendikalar üzerinden siyasallaşan, uluslararası dayanışmayı esas alan bir süreci örneği gerekiyor.

11 MİLYON KİŞİ GÜVENCESİZ

İktidar, her fırsatta hiç kimsenin sosyal güvencesiz olmadığını söylese de gerçekler öyle değil. 18 yaşını doldurmuş tam 10 milyon 771 bin yurttaş sosyal güvenceden yoksun, pandemi döneminde bile sağlık hizmetinden faydalanamıyor. Durum böyleyken iktidar, "Ey Kılıçdaroğlu" diye başlayıp "SSK'yi kim batırdı?" diye sorabilmekte. SGK'nin gelir gider dengesi alt üst olmuş durumda

"Çocuklarım aç, iş istiyorum!" ...

2020 yılının Ocak – Şubat aylarında, yani pandemiden önceki Türkiye'de bu cümle bir hakikate karşılık gelir miydi?

Herhalde siyasi iktidarın "büyük" ve "küçük" ortakları dışında herkes bu cümlenin can yakıcı bir hakikate karşılık geldiğini teyit eder. Memleketin bu mutabakatı ile yetinmeyip kanıt arayanlara ise Türkiye'deki işsiz sayısına ve belirlenen asgari ücrete bakmalarını salık verebiliriz...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İşte pandemide “çocuklarım aç, iş istiyorum” diyenlere, “koronavirüs öldürmedi beni ama sahipsizlik, çaresizlik, umutsuzluk öldürdü” notunu bırakanlar, hastane ve yoğun bakım servislerinde yer kalmadığı için mecburen olabildiği kadarıyla evde izole edilerek hayatını kaybedenler de eklendi.

Salgınla birlikte çok sayıda esnaf dükkanı kapattı ya da zora girdi, işçiler işini kaybetti, düzensiz işlerde çalışanlar gelirlerinden bütünüyle mahrum kaldı... kısacası muktedirlerin söylediğinin aksine insani koşullarda yaşamı sürdürebilmek için yeterli gelire sahip olamama durumu yani yoksulluk giderek arttı.

İnsanlar hastalığa yakalanmamak veya hafif atlatabilmek, mevcut sağlık durumlarını korumak/geliştirmek için yeterli ve dengeli beslenmeyi bütünüyle terk etmek durumunda kaldılar. Cumhurbaşkanı'nın buzdolabı sayısı üzerinden ülkedeki refah durumunu anlatma benzetmesi ters tepti ve vatandaşa unutmak istedikleri buzdolaplarının içinin boş olduğu gerçeğini hatırlattı.

Bu hal ve şart altında devletten/hükümetten, onların yönettiği sosyal güvenlik kurumlarından beklenen insanların elini boş ceplerine sokturmadan hizmet sunmak olur. Türkiye’de de bu olmalıydı. Dolayısıyla salgın dönemlerinde krizin etkilerini hafifletmek için kamunun yurttaşta doğrudan desteğinin artırılması gerekir. Bu durum tarihsel olarak sosyal güvenliğin ortaya çıkışı ile de uyumludur. Çünkü aslen sosyal güvenlik ihtiyacı derin ekonomik krizler sonucu ortaya çıkmış bir olgudur.

Pandemi döneminde artan işsizlik ve yoksulluk karşısında sosyal korumaya olan gereksinim artarken, olağandışı bir döneme girilmesine ve yaşanan sorunların artmasına karşın sorunun finansal yönden muhataplarından olan ve sürecin başından beri başını kuma gömen Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanının hiç sesi çıkmamakta twitter üzerinden paylaşımlarla sorunu çözdüğünü zannetmektedir. AKP Genel Başkanı ise her seçim döneminde söylediği gibi yine Sosyal Güvenlik Kurumunu (SGK) “kim batırdı, zarar ettirdi, açık verdi vs.” söylemlerle geçmişe gönderme yaparak 18 yıldır ve halen yaşanan sorunları ve kendi sorumluluklarının üzerini örtmeye çalışmakta ve siyasi popülizm yapmaktadır.

Oysa sosyal güvenlik; yoksulluk, işsizlik, gelecekle ilgili ekonomik belirsizlik, yaşlılık ve hastalık gibi sosyal tehlikelerin ortaya çıkaracağı olumsuzlukları hafifletmeyi ya da yok etmeyi sağlayan önlemleri içerir. Çağdaş dünyada bütün ülkeler sosyal güvenliği devletler için bir kamu görevi, kişiler içinse bir hak olarak tanımışlardır.

Yoksulluk, işsizlik ve ekonomik belirsizlikle beraber temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve hayatını sürdürmekte güçlük çeken vatandaşların sayısı giderek artmaktadır. Elektrik, su, doğalgaz faturalarını ödeyemeyenlerin, ucuz ekme alabilmek için halk ekme önünde uzayan kuyrukların, ocağında aş kaynamayan hane sayılarının artması, Covid-19 tanısı ve tedavi sürecinde hizmete erişimde ekonomik gerekçelerin engel oluşturması hayati bir başlık olarak öne çıkmıştır.

Hal böyle olunca da sosyal güvenlik politikaları da gündeme oturmuştur. Ancak, sosyal güvenlik alanında tam bir “bilgi kirliliği” yaşanmakta, gerçekler tersyüz edilmekte ve çarpıtılmaktadır.

AKP Hükümetince uluslararası finans kuruluşlarının (IMF ve Dünya Bankası) talepleri doğrultusunda hazırlanan, kamuoyuna o dönem ‘açık’ ve ‘kara delik’leri kapatıyoruz diye sunulan ve 2006 yılında TBMM’de kabul edilen 2008 yılında yapılandırılarak yürürlüğe giren “sosyal güvenlik sistemi” üzerinden tam 13 yıl geçti.

Bu yazı dizisinde yaşamsal öneme haiz bu konu çerçevesinde sosyal güvenlik sistemini o dönem kamuoyuna sundukları gerekçeler ile SGK’nın temel göstergelerinin bugünkü durumunu karşılaştırarak değerlendireceğiz.

Neden sosyal güvenlik sisteminin bir şirket yönetimi olduğuna dair algı yaratmaya çalıştıklarını, yoksulluk envanterine kayıtlı kişi ve hane sayıları neden yayımlamaktan imtina ettiklerini, sosyal güvenlik sisteminin gelir-gider dengesini kimlerin bozduğunu, AKP iktidarının ‘açıkları, kara delikleri’ kapatacak bir ‘genel müdürü’ neden bulamadığını, AKP Genel Başkanı’nın iddialarını ve bunlara karşı gelen Sosyal Güvenlik Kurumu’nun resmi verilerindeki gerçeklerin neler olduğunu, Hazinenin ödemesi gereken sosyal güvenlik ve sağlık primi devlet katkısının Kurum’a neden ödemediğini ve neden “sosyal devletin” konusulup tartışılmadığını sorarak sosyal güvenlik sistemindeki gerçekleri paylaşacağız ve değerlendireceğiz.

AKP Genel Başkanı Erdoğan’ın seçim dönemlerinde siyasi propaganda malzemesi yaptığı sosyal güvenlik sistemine dair gerçekler...

Önce birkaç bilineni tekraren hatırlatalım, ardından başlıklar halinde çıktılarını yazalım.

Sosyal güvenlik sermaye sınıfının bir lütfü değildir, kapitalizmin seyri içerisinde sınıf mücadelesinin bir sonucu olarak şekillenmiş ve belgelere geçmiştir. 1961 ve 1982 Anayasaları sosyal güvenliği ekonomik ve sosyal haklar arasında saymıştır. Birleşmiş Milletler tarafından 1948 yılında temel insan hakkı olarak ilan edilmiştir...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Asgari çerçevesi Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 102 sayılı sözleşmesi ile detaylı olarak çizilmiş olup Avrupa Sosyal Şartı ve Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nda da yer alan bir haktır.

1952 yılında 35. Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edilen Sosyal Güvenliğin Asgari Normlarına İlişkin 102 Sayılı Sözleşme ile **hastalık, işsizlik, yaşlılık, iş kazası ve meslek hastalığı, analık, sakatlık ve ölüm sosyal güvenlik sistemlerinin kapsamına alacağı riskler olarak tanımlanmıştır**. Dünyadaki bütün sosyal güvenlik sistemleri 102 sayılı sözleşmeyi model kabul etmiştir. Türkiye de bu sözleşmeyi 29 Temmuz 1971'de onaylanmıştır.

Sosyal güvenlik kavramı; Bir mesleki veya sosyal risk yüzünden geliri veya kazancı kesintiye uğramış kimselerin başkalarının yardımına ihtiyaç kalmaksızın geçinme ve yaşama ihtiyaçlarını karşılayan bir sistem olarak tanımlanmakta ve ülkemizde sosyal güvenlik hakkı, Anayasanın 60 ıncı maddesindeki "Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar" hüküm ile ortaya konmuştur.

AKP'nin sosyal güvenlik sisteminde köklü değişiklik yaparken topluma/kamuoyuna sunduğu gerekçeler ve gerçekler....

Hatırlamak gerekirse, AKP Hükümetince uluslararası finans kuruluşlarının (IMF ve Dünya Bankası) talepleri doğrultusunda "**sosyal güvenliğe ayrılmakta olan kaynakların yük oluşturduğu ve makro ekonomik dengeleri bozduğu**" gerekçesiyle hazırlanan ve 2006 yılında TBMM'de kabul edilen yeni "sosyal güvenlik sistemi" 'devrim ve reform' iddiaları ile 5510 sayılı Kanun'la yeniden yapılandırılmıştır.

Dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve "Sosyal Güvenlik Sisteminde Reform Önerisi" başlığıyla Temmuz 2004'te kamuoyuna sunulan ve Nisan 2005'te revize edilen nam-ı diğer "Beyaz Kitap" olarak bilinen rapor "reformun" temel yaklaşımını ve amacını ortaya koymaktadır. (www.calisma.gov.tr). Beyaz Kitap'a göre **sosyal güvenlik reformu, bütçeden karşılanan "sosyal güvenlik açıklarını" kapatma gerekçesine dayanmaktadır**. Kitapta yer alan şu ifade, değişikliğin asıl hedefini açıkça ortaya koymaktadır:

"Devlet bütçesinden karşılanan bu açıklar, ülkemizin borçlarını ve faiz oranlarını artırmakta, hayat pahalılığına, yatırımlarda daralma ve işsizliğe yol açmaktadır. Bunun sonucunda işsizlik oranı artmakta ve gelir dağılımı giderek bozulmaktadır. Sosyal güvenlik sistemimizin mevcut yapısı, ülke ekonomisinin geleceğini ve toplumsal barışı tehdit etmektedir". (Beyaz Kitap, Temmuz 2004, önsöz)

Sosyal güvenliğe devletin ayırdığı kaynaklar, makro ekonomik istikrarsızlığının (enflasyon, işsizlik ve gelir eşitsizliği) temel nedeni olarak görülmektedir. Bu nedenle de reformun temel amacı aktarılan kaynakların yarattığı bu açıkların kapatılması olmaktadır. Yeni Stand-by düzenlemesi ile ilgili olarak 26 Nisan 2005 tarihinde IMF'ye sunulan Niyet Mektubunda sosyal güvenlik sistemine o dönem yüzde 4,5 olan bütçe desteğinin yüzde 1'e düşürülmesinin temel hedef olduğunu belirtildi ve sosyal güvenlik reformunun meclisten geçireceği taahhüt edildi.

2006 yılında TBMM'de kabul edilen ve 2008 yılında yeniden yapılandırılarak yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun üzerinden 13 yıl geçti ve 18 yıldır AKP iktidarda.

Kamuoyunda bilgi kirliliği yaratanlar ve gerçekleri tersyüz edenler ile çarpıtanlara soruyoruz:

- 'Açık ve Karadelik' neden hala kapatılamıyor?
- Sosyal güvenlik sistemi "aktüeryal dengesi sağlanmış, mali açıdan sürdürülebilir bir sistem" haline geldi mi?
- Aktif/ pasif sigortalı oranında düzelme oldu mu?
- Makro ekonomik dengeler düzeldi mi?
- Hayat pahalılığı ve işsizlik azaldı mı?
- Gelir dağılımındaki eşitsizlik düzeldi mi?
- Borç ve faiz oranları düştü mü?

Bu soruların cevaplarını veremeyenler her seçim döneminde olduğu gibi sosyal güvenliğe ihtiyacın arttığı bu pandemi günlerde Ey Kılıçdaroğlu diye başlayıp SSK'yı kim batırdı diye sorabilmektedir.

Prim ödeme esasına dayalı Sosyal Güvenlik Sistemi

Sosyal güvenlik sistemi sigortalılara ve hak sahiplerine prime dayalı katkılar üzerinden güvence sağlar. Sosyal güvenlik sisteminin finansmanı SGK tarafından oluşturulmaktadır. SGK; en yüksek bütçeli kurumlardan biri olup,

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

en önemli gelir kalemlerini çalışanlar ve işverenler tarafından ödenen primler (sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası prim gelirleri) ve devlet katkısı oluştururken, giderlerinin en önemli kısmını ise emekli aylık ve ödenekler ile sağlık harcamaları yönetilmektedir.

Kısa ve uzun vadeli sigortalar ile genel sağlık sigortası için, 5510 sayılı Kanun'da öngörülen her türlü ödemeler ile yönetim giderlerini karşılamak üzere Kurum prim almak, ilgililer de prim ödemek zorundadır. (5510.Md.79)

Prim oranları ve Devlet katkısı

◆ Uzun vadeli sigorta kolları: Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %20'sidir. Bunun %9'u sigortalı hissesi, %11'i işveren hissesidir. (4/a kapsamındaki sigortalıları çalıştıran özel sektör işverenlerinin, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar Hazinece karşılanır.)

◆ Kısa vadeli sigorta kolları; İş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortası prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir. Bu primin tamamını işveren öder.

◆ Genel sağlık sigortası; Sağlık harcamalarının finansmanını sağlayan sigorta primi, prime esas kazancın %12,5'idir. Bu primin %5'i sigortalı, %7,5'i ise işveren hissesidir. Yalnızca genel sağlık sigortasına tâbi olanların genel sağlık sigortası primi, prime esas kazancın %12'sidir.

◆ Devlet, Kurumun ay itibarıyla tahsil ettiği malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası priminin dörtte biri oranında Kuruma katkı yapar. (5510.Md.81)

◆ Sosyal Güvenlik Kurumu, emekli aylık ve ödenekleri için sosyal sigorta fon gelirinden, sigortalılarına ve bakmakla yükümlü oldukları kişilere sunduğu sağlık hizmeti için genel sağlık sigortası (GSS) fon gelirinden, ödeme yapmaktadır.

◆ Çoğu durumda sosyal güvenlik sistemi ile sosyal sigorta rejimi aynı anlamda kullanılmakta ve sosyal güvenlik sisteminin problemleri ile kastedilen de esasen sosyal sigortalar ile ilgili problemler olmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kapsamı

Bilindiği üzere Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, sosyal yardımlar, sosyal hizmetler, çalışma hayatı ve sosyal güvenlik olmak üzere dört başlıkta çalışma yürütür. Bu bağlamda 2006 yılında çıkartılan ve Ekim 2008'de yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (GSS) Kanunu'na göre sosyal güvenlik sistemi vatandaşlara prime dayalı katkılar üzerinden güvence sağlar. SGK Aylık İstatistik Bülteni verilerine göre Ekim 2020 itibarıyla sosyal güvenlik kapsamı şöyledir:

	Nüfus	AÇIKLAMA
Sosyal Sigorta Kapsamı (4/a, 4/b, 4/c)	72.083.583	
Kapsam Dışı Nüfus	10.771.110	Bu kişiler sağlık hizmetini sadece kamu hastanelerinden alma hakkına sahipler
GSS Primleri Devlet Tarafından Karşılanan Nüfus	7.758.341	Aile içerisinde kişi başına düşen gelir tutarı asgari ücretin üçte birin altındaki gruptur
GSS Primlerini Kendileri Karşılaman Nüfus	2.278.533	Prim tutarı aylık 107,32 TL'dir

Tablo: Sosyal Güvenlik Kapsamı 4/a,4/b,4/c aktif-pasif sigortalılar ve hak sahipleri

Özellikle Bakan dahil siyasi parti yöneticiler uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasını kapsam ve oranlarını aynı anlamda kullanarak kamuoyuna yanlış bilgi vermektedirler.

Sosyal Güvenlik Kurumunun aylık istatistik bülteni Ekim 2020 sigortalı istatistiklerinde Sosyal Sigorta kapsam dışı nüfus oranı %13'tir. Hiçbir sosyal güvencesi olmayan, çalışmayan, 18 yaşını doldurmuş öğrenci olmayan 10.771.110 kişi sosyal güvenlik kapsamı dışındadır. Öyle iddia edildiği gibi nüfusun %99,9'u sosyal güvence kapsamındadır söylemi gerçeği yansıtmamaktadır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sosyal sigorta kolları, kapsamla ilgili istatistiklere yansıyan yüksek oranlı kişisel kapsam verileri, sağlıklı göstergelere dayanmayan verilerdir. TÜİK'in verilerine! rağmen işgücüne katılma oranının %50; istihdam oranının %43,6; kayıt dışı çalışmanın %31 olduğu (işgücü istatistikleri Ekim 2020) bir yapıdan %87 oranında sigortalı ve hak sahiplerinin bir sosyal güvenlik kapsamına ulaşmak sağlıklı ve sürdürülebilir değildir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı 2021 yılı bütçe sunum konuşmasında Türkiye'deki nüfusun tamamının sağlık sigortasından faydalandığını belirtmiştir. Ancak aslında GSS kapsamında olup primlerini zamanında ödeyemeyip borçlu duruma düşen yaklaşık 6 milyon vatandaşın sağlık hizmetlerine erişim engeli geçen yıl ertelenmiş ve bu erteleme süresi de 31 Aralık 2020 tarihinde sona ermişti. Gerek siyaseten yaşanacak infial gerekse konuyu takip eden kişi ve meslek örgütlerinin baskısıyla prim borcu olan kişilerin sağlık hizmetlerine erişim engeli 23 Ocak 2021 tarih ve 31373 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 3432 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31 Aralık 2021 tarihine kadar tekrar ertelenmiştir.

Aslında GSS ve BAĞ-KUR prim borcu olan vatandaşların prim borçlarının yapılandırılması son üç yılda 4 kez ertelenmesine, faizlerinin silinmesine ve 12 – 18 ay taksitlendirilmesine rağmen borçluluk durumunun devam etmesi dikkat çekicidir. Sağlık hizmetine ulaşımın prim borcu nedeniyle önlenmesinin ertelenmesi yerine soruna kalıcı bir çözüm üretilmelidir. Kuşkusuz pandeminin derinleştirdiği kriz, yoksulluk, gelir dağılımındaki eşitsizlik ve işsizlik azaltılmadan soruna köklü bir çözüm getirmek mümkün değildir.

Sosyal Sigortaların En Temel Göstergesi: Aktif/Pasif Sigortalı Oranı

Aktif/pasif oranı, bugün aktif olarak çalışan ve prim ödeyenlerin sayısının, bugün aylık alanların (emekli, malullük, ölüm aylığı) sayısına bölünmesi ile hesaplanır. Bu oran bir çalışanın kaç emekli maaşı alanı finanse ettiğini ortaya koyar. Aktif/pasif sigortalı oranı, sosyal sigortaların en temel göstergesidir ve kapsamla ilgili bir gösterge olmaktan ziyade sistemin mali dengesi gösterir.

4447 sayılı Kanunla getirilen ve 2002 yılı mayıs ayında yürürlüğe giren emeklilik yaşının kademeli olarak yükseltilmesi uygulaması üzerinden 19 yıl geçmesine rağmen pasif sigortalı sayısındaki artış oranı düşürülememiş, aktif/pasif sigortalı oranında beklenen iyileşme gerçekleşmemiştir.

Kademeli emeklilik yaşı uygulamasının üzerinden 19 yıl geçtikten sonra aktif/pasif sigortalı oranının hala 1,90 olması kamuoyunda "bilgi kirliliği" yaratan, erken emeklilik sistemi bu hale getirdi söylemlerinin bir balon hikayesi olduğu resmi verilerle görülmektedir.

Ülkemizde 2008 yılında 1,87 olan aktif/pasif sigortalı oranı, 2020 Ekim itibarıyla 1,90'dır. Bu oranın Avrupa Birliği ülkelerinde 4, OECD üyesi ülkelerde ise 6 olduğu düşünüldüğünde dengenin çok düşük olduğunu görülmektedir

Kayıt dışı çalışma ve işsizlik oranının yüksek olması aktif/pasif dengesini olumsuz yönde etkilemektedir

Aktif-pasif oranının bu kadar düşük olmasının önemli nedenlerinden biri işsizlik oranlarıdır. Bu kapsamda, prim ödeyen aktif sigortalı sayısı, işgücüne katılma, istihdam ve kayıtlı istihdam oranını artırmaya yönelik çabaların gösterilmesi gerekmektedir. Ayrıca pasif sigortalı sayısının artış hızının azaltılmasına, insanların daha uzun süre çalışma hayatında kalmasına yönelik tedbirleri de almak gerekir. Aksi halde, bugün olduğu gibi istatistiklere yansıyan şekliyle kapsam bakımından çok parlak görünen sayısal ve oransal göstergeler, karşımıza alt yapısı sağlam olmayan sanal bir iyilik hali ortaya çıkar.

30 DAKİKADA CANINI MI SİPARİŞİNİ Mİ TESLİM EDECEKSİN?

Pandeminin isimsiz kahramanları motokuryeler

Geçtiğimiz yıl Mart ayında başlayan Covid-19 salgın sürecinin ana sloganı "Evde Kal Türkiye" oldu. Türkiye'nin büyük bir bölümü evde olmasına rağmen, salgının başından bu yana çalışmak zorunda olan milyonlarca emekçilerimiz oldu. Bugün, salgında "evde kalamayan", bu süreçte harıl harıl çalışan, çalışmak zorunda olan bir kesimle beraberiz. 14 saati aşkın çalışan, günde ortalama 50 sipariş yetiştirme zorunluluğu olan, siparişlerini sıcak götüremezse işinden atılan, motordan ayağı yere dahi inmeyen, ölümü peşinen kabul ederek çalışan, iki tekerlek üzerinde gece gündüz durmadan çalışan, sayıları 900 bine yakın pandeminin isimsiz kahramanları motokuryelerle birlikteyiz.

Yüzde 90'ı Kayıtdışı ve Güvencesiz Çalışıyor

Motokurye dediğimiz kişi, bir eşyayı, bir gıdayı, bir ilacı, bir yerden alıp bir yere götürmek için para kazanan insanlardır. Motokuryeler Türkiye'nin mozaiği. Aralarında üniversite mezunları var. Arkeologdan sosyoloğa,

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

öğretmenden iktisatçıya kadar üniversiteli işsizlerin çoğu iş imkânı yok diye motokuryeliğe yöneliyor. Yüzde 90'ı kayıt dışı ve güvencesiz çalışıyor. Varlar ama yoklar. Çoğunun sendikaları yok, iş kolları belirsiz, sigorta girişleri yok. İş yeri baskısı, iş yetiştirme kaygısıyla günde 14 saate kadar çalıştırılıyorlar. Bazı kuryeler günlük yevmiye ile Ortalama 100-120 liraya çalışıyorlar. Günlük iş yüküne bağlı olarak 100-150 km yol yapıyorlar.

Motokuryeler Hayatın Her Alanında Ama Resmîyette Yoklar!

Ülkemizde SGK'nin verilerine göre 98 bin kişi; Motokurye Federasyonunun verilerine göre 900 bin sayıda motokurye var. Kendi namına çalışan esnaf kuryeler var. Motokuryeler hayatımızın her alanındalar, ama resmîyette yoklar. Motokuryelerden 5 paketi bazen 30, bazen 40 dakikada dağıtmaları isteniyor. İşten atılmamak için trafiğin çok tehlikeli olduğu bölgelerde, hem kendi hayatlarını hem başkalarının hayatlarını tehlikeye atmak zorunda kalıyorlar.

Son 1 Yılda 187 Motokurye Hayatını Kaybetti

Tüm Anadolu Motosikletli Kuryeler Federasyonu verilerine son 1 yılda en az 187 motokurye hayatını kaybetti. Motokuryeler "haftada en az 20 kaza atlatıyoruz, bazen küçük kazalara karışıyoruz, bazen de hastanelik oluyoruz" diyorlar. Moto kuryeleri motosikletlerini kasko yaptırmak istediklerinde de çok büyük sıkıntılarla karşılaşılıyorlar. Sigorta şirketleri motosikletleri 'riski yüksek' diye sigorta yapmıyorlar. Rica minnet yaptıranlar da yüksek rakamlar istiyor. Şu an dışarıda dolaşan binlerce motokurye kaskosuz araçlarla yollarda dolaşiyor. Trafik kazaları, ölümlere rağmen; iş yeri baskısı ve mobbinge rağmen, kimi parasızlıktan, kimi çaresizlikten motokuryeliğe devam ediyor. Yine birçoğu ekstra part time işlere gidiyor. Bir yandan işveren, diğer yandan müşterilerden azar işitiyorlar. Hem virüs korkusu, hem kaza korkusuyla her gün yoğun stres altında çalışıyorlar.

Çok Tehlikeli Sınıfına Alınmaları Gerekliyor

Motokuryelerin aralarında çocuk işçiler var, ehliyetsiz çalıştırılanlar var. Kazalarda hayatlarını kaybediyorlar. Bu insanlar kaza geçirdiğinde veya öldüğünde, ailelerinin neler yaşadığını bilen yok. İş yerlerine, firmalara herhangi bir yaptırım var mı, bilen yok. Biz, CHP olarak, salgın dönemi kahraman emekçilerinin, motokuryelerin insanca bir yaşama, güvenceli bir iş hayatına kavuşmalarını istiyoruz. Burada hem devlete, hem firmalara, hem de topluma düşen görevler var. En başta hükümetin, özellikle Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın motokurye mesleğini iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin iş tanımlarından "çok tehlikeli" olarak sınıflandırılması gerekiyor. Zaten buzlu yollarda iki teker üzerinde teslimata çıkarak kendini riske atan motokuryelerimize bir de süre kısıtlaması getirerek canlarını yok saymak vicdanen kabul edilemez. Kuryeyi 5 dakika bile dinlendirmeden trafiğin en yoğun olduğu saatlerde zaman baskısı yapan, trafik kurallarını çiğnemesini teşvik eden firmalara yaptırım uygulanmalıdır.

Onlar Bir Can, Motorsiklet Değil

Motokuryeler insanca muamele görmek istiyor. Onlar bir can, motorsiklet değil. Tek hayalleri sağ salim eve dönebilmek, insan onuruna yakışır bir parayla geçimini sağlayabilmek... Devlet, kayıt dışı motokuryeler için bir çalışma başlatmalı ve bu insanlar güvence altına alınmalıdır. Trafikte motokuryeleri yok sayan, sıkıştıran, kazaya sebebiyet veren sürücülere ilişkin cezai yaptırımlar artmalıdır. Firmalar, paketler için süre kısıtlamasını esnetmelidir. Motokuryeler "30 dakikada canını mı siparişini mi teslim edeceksin?" diye soruyor. Devlet, kayıt dışı, ehliyetsiz, eğitimsiz motokurye çalıştıran ve motokuryeye ağır baskı ve mobbing yapan firmalara yönelik yaptırım uygulanmalıdır. Toplum olarak bizlere de büyük görevler düşüyor. Siparişi yüzünden kuryeleri 'işiyile tehdit eden', trafikte, sokakta kuryeleri yok sayan, aşağılayanların kendilerini sorgulamaları gerekiyor.

Ticari Kaygılarla Motokuryeye Mobbing Yapan İşyerlerine Yaptırım Uygulansın

Moto Kurye emekçilerinin; Kayıt dışı çalıştırılmalarına son verilsin. Meslekleri " Çok tehlikeli İşler" statüsüne alınsın. Motokurye emekçilerinin günde 14 saate varan çalıştırılmalarına son verilsin. Kuryelerin kask, özel ekipman kıyafetleri gibi kaliteli koruyucu ekipmanları devlet tarafından karşılsın. Motosiklet ve ekipmanlarından ÖTV, KDV ve gümrük vergisi kaldırılınsın. Motosiklet sınavları gözden geçirilerek; A2 ehliyetler sıkı denetim sonucu verilsin. Motosikletli Kurye Ulusal Meslek Standardına uygun şekilde ticari kaygılarla kanuna aykırı hareket eden iş yerlerine yaptırım uygulanmasını ön gören yasal düzenlemeler derhal hayata geçirilsin.

Federasyon Başkanı Yavuz: Kurye Yeterlilik Belgesi Zorunlu Tutulmalıdır

En büyük problemi trafikte yaşıyoruz. Trafikteki sürücülerden kuryeleri düşünerek hareket etmelerini istiyoruz. Bir kez daha dikiz aynasına baksınlar, biraz daha dikkat etsinler lütfen. Motor kuryelerin haklarını savunan 25 dernek oldu. Türkiye genelinde 900 bin motokurye var. Ancak sadece 100 bini kayıtlı. Geri kalan kuryeler

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

kayıtsız çalışıyor. Kurye sayısının artması ve kuryelerin mesleki yeterlilik belgesi olmadan yollara çıkması nedeniyle ölümlü trafik kazalarında inanılmaz artış var. Geçtiğimiz yıldan beri 187 kurye hayatını kaybetti. Bu kadar ölüm devletin mutlaka dikkatini çekmelidir. Mesleğimizin az tehlikeli işler sınıfından çok tehlikeli işler sınıfına alınması gerekiyor. Mesleki Yeterlilik Kurulu'na başvurumuz var. Devlet eliyle bu mesleği yapanlar için yeterlilik belgesi zorunlu tutulmalıdır.

ÖLÜMLE YAŞAM ARASINDA BİR MESLEK HİKÂYESİ; GASSALLAR

Pandemi döneminde çalışma koşulları ağırlaştı.

Özellikle pandemi döneminde gassalların iş yükünün ve çalışma koşullarının arttığı gözlemlenmektedir.

Gassallar normal şartlarda günde 10 ile 15 arasında cenaze yıkarken bu rakam pandemi nedeni ile günde 30-35 cenazeye yükselmiştir.

Normal dönemlerde günlük 10 saate varan uzun çalışma saatleri gassallar adına pandemi sürecinde daha fazla artmıştır. Pandemi döneminde gassalların çalışma saatleri 10 saatin üzerine çıkmıştır.

Her 10 Gassaldan 4'ü Covid-19'a Yakalandı. Gassallara Aşıda Öncelik Tanınmalı.

Bu dönemde her 10 gassaldan neredeyse 4'ü covid-19'a yakalandı. Covid nedeni ile yaşamını yitirenlerin cenazelerinin yıkanması gassalların Covid-19 riski ile baş başa kalmasına neden oldu.

Gassallar sadece Covid-19'a karşı değil tüm salgın hastalıklara karşı korunmasız olduğunu ifade etmektedir.

Gassalların bu süreçte ki en büyük talebi sağlık çalışanlarına pandemi sürecinde verilen desteklerden yararlanabilmek ve aşılama sürecinde kendilerine öncelik verilmesi.

Yine devletin diğer sağlık çalışanlarına sunmuş olduğu ücretsiz ulaşım vb. haklardan kendilerinin de yararlanmasını pandemi sürecinde talep etmektedir.

Gassallar Mesleki Tanım İstiyorlar.

Gassalların yaptıkları iş kritik bir öneme sahiptir. Hayatını kaybeden insanları yıkayıp temizleme ve kefenlenmesi birçok kişinin yapmaya cesaret edemeyeceği görevleri yerine getirmektedirler.

Hem fiziksel hem psikolojik açıdan zor bir mesleğe sahip olan gassalların en önemli taleplerinin arasında "mesleklerinin" tanımlanması yer almaktadır. Ayrıca güvenceli çalışma koşullarının sağlanması tüm gassalların ana talebini oluşturmaktadır.

Türkiye'de belediyeler, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde en az 10 bin civarında gassalın çalıştığı tahmin edilmektedir

Gassallar Yıpranma Payı Ve Ücretsiz Psikolojik Destek İstiyor.

Gassallar mesleki zorlukları nedeniyle en büyük iki talebi yıpranma payı hakkı ve ücretsiz psikolojik desteğin kendilerine sunulmasıdır.

Görüşme yapılan gassallar yaptıkları işin sadece fiziksel olarak değil kendilerinde psikolojik olarak da büyük bir yıpranmaya yol açtığını dile getirmektedir. Bu bakımdan gassallar mesleklerinin zorluğunun göz önüne alınmasını ve kendilerine yıpranma payı hakkının verilmesini istemektedir.

Ayrıca düzenli psikolojik yardımlarının kendilerine ücretsiz olarak sunulmasını talep etmektedir.

Gassallar Güvenceli İş Ve İnsanca Yaşanabilecek Ücret Talep Ediyor.

Tüm gassalların ortak bir diğer talebi ise güvenceli ve kadrolu çalışmanın kendiler için sağlanması. Kamu kurumlarında memur veya kadrolu işçi statüsünden çalışan gassalların sayısı diğer kurumlarda şirketler aracılığıyla çalışanların sayısına oranla düşük olduğu söylenmektedir.

Gassallar başta yerel yönetimlerde olmak üzere tüm gassalların kadroya alınmasını veya kendilerine açılacak memuriyet kadroları ile kamu personeli statüsünde istihdam edilmek istediklerini dile getirmektedir.

Ayrıca görüşme yapılan gassalların aldıkları ücret 3000 TL ile 4500 TL arasında değiştiği gözlenmektedir. Aynı işi yapan gassallar arasında ücret farklılıkları, çalışanların bir diğer önemli sorunu olarak dikkat çekmektedir.

Gassallar kendi meslek grupları arasındaki ücret farklılığın ortadan kalkmasını, ücretlerinin insanca yaşanabilecek seviyeye çekilmesini talep etmektedir.

CENAZE İŞLERİ DE İNŞAAT ŞİRKETİNE

Kamu İhale Kurulu'nu da pes ettirdiler: Cenaze işleri de inşaat şirketine

AKP'li Kilis Belediyesi'nin cenaze, defin ve taziye hizmetlerine ilişkin ihalesi temizlik, otomasyon ve inşaat alanlarında çalışan şirkete verildi. Bir şirketin şikâyeti üzerine Kamu İhale Kurulu, 'ilgisiz şirketlerin' dışarıda bırakılarak ihalenin yeniden yapılmasını istedi.

Belirli kişi ya da şirketlere ayrıcalık sağlandığı iddialarıyla sıklıkla tartışılan kamu ihaleleri, bu kez ilginç bir şikâyet ile gündeme geldi. AKP'li Kilis Belediyesi'nin cenaze, defin ve taziye hizmetlerine ilişkin ihalesinin, "İlgisiz şirkete verildiği" gerekçesiyle yeniden yapılacağı öğrenildi.

Kilis Belediyesi, 18 Aralık 2020 tarihinde, "Cenaze, Defin ve Taziye Hizmetleri" ihalesi gerçekleştirdi. İhalenin 12 ay süre ile 180'e yakın cenaze, defin ve taziye hizmetini kapsayacağı bildirildi. İhalelere gelen teklifleri değerlendiren Kilis Belediyesi, işi FSM Temizlik Bilgi İşlem Otomasyon İnşaat Sanayi isimli şirkete verdi. İhaleye teklif veren bir başka firma ise FSM'nin faaliyet alanının bu işi kapsamadığını belirterek itiraz etti. Kilis Belediyesi, 31 Aralık 2020 tarihinde yapılan itiraz başvurusunu 4 Ocak 2021 tarihinde reddetti.

İtiraz Haklı Bulundu

Piruz Sağlık Hizmetleri isimli şirket, itirazını Kamu İhale Kurulu'na taşıdı. İtiraz başvurusunu inceleyen kurum, bir değerlendirme raporu hazırladı. Kurul üyeleri, ihaleyi alan şirketin Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer alan verilerini inceledi. 2015 yılında kurulan şirketin faaliyet alanlarının temizlik, otomasyon ve inşaat olduğu belirlendi. İnceleme raporunda, şirketin faaliyet alanları içinde ihale konusu iş olan cenaze, defin ve taziye hizmetlerinin yer almadığı kaydedilerek şikâyeti yapan şirketin iddiasının yerinde olduğu kaydedildi. İhale üzerinde yapılan incelemenin ardından, ihaleye teklif veren Zigana Makine Gıda isimli firmanın da ihale konusu alanda faaliyet göstermediği belirtildi.

Yeniden Yapılacak

Kurul, ihaledeki mevzuata aykırılıkların düzeltici işlemle giderilmesini istedi. İhale konusu iş kapsamında faaliyeti bulunmayan firmaların değerlendirme dışı bırakılarak ihalenin mevzuata uygun şekilde yeniden gerçekleştirilmesi yönünde karar alındı.

AKP'Lİ BELEDİYEDEN KURTULMUŞ'A YAKIN İSME 51 MİLYONLUK İHALE

AKP'li Bahçelievler Belediyesi'nin 51 milyon liralık araç kiralama ihalesi, Refah ve Fazilet partileri döneminde beri Millî Görüş içinde yer alan ve Numan Kurtulmuş'a yakınlığıyla bilinen Hasan Topaloğlu'na gitti.

AKP Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş'a yakınlığı ile bilinen eski millî görüşçü Hasan Topaloğlu, AKP'li belediyelerden aldığı büyük ihalelerle dikkat çekmeye başladı. Oğlu AKP'den İstanbul Belediye Meclis üyesi olan Hasan Topaloğlu'nun şirketi, AKP'li Bahçelievler Belediyesi'nden 51 milyon TL'lik araç kiralama ihalesi aldı.

Bahçelievler Belediyesi'nin, "Bahçelievler İlçe Sınırları Dahilinde Kent Temizliği Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere Araç Kiralama" adı altında düzenlediği ihale sonuçlandı. İhaleyi Teknik Katı Atık Yönetimi Tic. Ltd. Şirketi 51 milyon 449 bin 426 TL'ye üstlendi. Sözleşmesi imzalanan ihale kapsamında, toplam 81 araç 23 ay süreyle atıkların toplanması işinde kullanılacak.

İhale şartnamesine göre araçlar 2017 ve daha sonraki yıllara ait olması gerekiyor. Uzmanlar, ihale bedelinin yaklaşık yarısı ile tüm araçlar satın alınabileceğini belirterek, "İhale bedelinin yaklaşık yarısı kar olarak firmaya kalacak. Ayrıca 23 ayın sonunda araçlar da firmaya kalacak. Oldukça karlı bir ihaleye benziyor" değerlendirmesi yaptı.

Topaloğlu'nun Güçlü Dostları

Bahçelievler Belediyesi'nin ihalesini üstlenen Teknik Katı Atık Yönetimi firmasının sahibi Hasan Topaloğlu, AKP'nin güçlü isimleriyle dostlukları olan biri. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile çeşitli vesilelerle çekilmiş fotoğraflarını paylaşan Trabzonlu Hasan Topaloğlu, özellikle AKP Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş'a yakınlığı ile biliniyor. Siyasi faaliyetlerinde Kurtulmuş ile birlikte hareket etmesiyle dikkat çeken Topaloğlu, 1994-2004 yılları arasında Pendik Belediyesi'nde, Refah ve Fazilet Partisi dönemlerinde meclis üyeliği yapmıştı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kleopatra Koyu İhalesi

Türkiye kamuoyu Hasan Topaloğlu'nu, 2018 yılında Kleopatra Koyu'nun 29 yıllığına kiralanması ihalesiyle daha yakından tanıdı. İhaleyi Topaloğlu'nun bir başka firması olan Tekirova Kurumsal Turizm Otelcilik almış ancak mahkeme Kleopatra Koyu'nun kiralanması ihalesini daha sonra iptal etmişti.

Rize ve Trabzon illerine hizmet verecek olan ve 2019'da 23 yıllığına yap-işlet-devret modeline göre ihale edilen, Araklı Taşönü Entegre Katı Atık Değerlendirme ve Bertaraf Tesisi ihalesini de Hasan Topaloğlu'nun şirketi almıştı.

Velihaht AKP'li Meclis Üyesi

Hasan Topaloğlu'nun oğlu Furkan Topaloğlu, AKP'den İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi ve Pendik Belediye Meclisi üyesi olarak da görev yapıyor. Babasının grup şirketlerinde yönetim kurulu üyeliği yapan Furkan Topaloğlu, 1992 Pendik doğumlu. Beyoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi'ni bitiren Topaloğlu, Maltepe Üniversitesi İşletme Bölümü'nden mezun oldu. 2019 belediye seçimlerinde AKP'den belediye meclis üyesi seçildi.

SIYASİ RANT İÇİN DEĞİL, VATANDAŞIN İÇİN KULLANIN

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın; Karadeniz gazıyla ilgili teknik rapor hazırlanmadan; nakil hatları için ÇED raporunun yayınlanmasının dünya üzerinde bir örneğinin bulunmadığına dikkat çekti...‘2023'te yetişsin diye metreküp maliyeti artacak’

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın; iktidarın siyasi rant amacıyla 2023 yılına yetişmesi için henüz teknik rapor tamamlanmadan Karadeniz'deki doğalgazın çıkarılması için potansiyelin çeyreğine yönelik bir yatırım planlandığını dile getirdi. CHP'li Akın, "Doğalgazı siyasi rant için değil, vatandaşlarımızın refahı için kullanın. İktidar 2023 yılına yetiştirebilmek için sahanın şu an için belirlenen potansiyelinin çeyreğine yönelik bir yatırım yapılmasını öngörüyor. Bu da vatandaşın beklediği indirim müjdesinin başka bahara kalacağını gösteriyor" değerlendirmesinde bulundu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Ağustos 2020 tarihinde müjde olarak duyurduğu doğalgazla ilgili henüz rezervin bulunduğu Sakarya Gaz Sahası'yla ilgili ayrıntılı bir teknik rapor hazırlanmadan jet hızıyla gazın çıkarılmasına yönelik çalışmalara başlandı.

Enerji ve Altyapıdan sorumlu CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın; gazın çıkarılması için Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO) "üretim tesisleri, nakil hatları ve kara doğalgaz işleme tesisi entegre projesiyle ilgili ÇED raporunu yayınlandığına dikkat çekti. CHP'li Akın; iktidarın 2023 yılına yetiştirmek için sahada yapılan çalışmalarla ilgili hazırladığı değerlendirme raporunda şunlar yer aldı:

Tam Potansiyel Belli Değil

TPAO tarafından yayınlanan ÇED raporunda 780 milyon TL bedelle Sakarya Gaz Sahası Denizaltı Üretim Tesisleri, Denizaltı Nakil Hatları ve Kara Doğalgaz İşleme Tesisi Entegre Projesi adıyla gaz sahasıyla ilgili teknik rapor henüz belli olmadan gazın çıkarılması için çalışmalara başlanmıştır. Gazın çıkarılması için öncelikle sahadaki gaz potansiyelinin tam olarak belirlenmesi gerekirken, bu adım tamamlanmadan deniz ve kara tesisleri ile nakil hatlarının planlanmasına başlanmıştır.

Örneği Olmayan Bir Yöntem

TPAO'nun ÇED raporu, iktidarın doğalgazı çıkarabilmek için dünya üzerinde hiç uygulayan bir yöntemi kullandığını ortaya koymaktadır. Dünya genelinde bu gibi doğalgaz sahaslarında önce sahanın ayrıntılı bir teknik raporu hazırlanmakta, ardından nihai yatırım kararıyla ilgili süreçler yürütülmektedir. Ancak iktidar Sakarya Gaz Sahası'nda teknik raporu hazırlamaya devam ederken, nihai yatırım kararıyla ilgili süreçleri de işletmeye başlamıştır.

2023 Yılına Göstermelik Gaz

TPAO'nun ÇED raporu, iktidarın 2023 yılında siyasi rant elde etmek edebilmek için acele ettiğini ortaya koymaktadır. Rapora göre proje iki aşamalı yürütülecektir. İlk aşamanın 2023 yılında devreye girmesi hedeflenirken, ikinci aşamanın 2023 yılından sonra devreye gireceği ifade edilmektedir. Bu durum iktidarın projeyi 2023 yılına yetiştirmek için iki aşamalı olarak planladığını ortaya koymaktadır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Potansiyelin Çeyreği İçin Yatırım

ÇED raporuna göre birinci aşamada açık denizde 6 ya da 10 adet kuyunun denizaltı üretim tesislerine bağlanması amaçlanmaktadır. Sahadaki gaz potansiyelinin belli olabilmesi için en az 30 ya da 40 kuyunun açılması gerektiği ifade edilmektedir. Bu kapsamda; ilk aşamada günlük 10 milyon metreküp gazın taşınması amaçlanırken, 2023'ten sonra devreye girecek ikinci aşamada günlük 40 milyon metreküp gazın taşınması hedeflenmektedir. Bu durum gaz sahasında şimdilik belirlenen potansiyelin ilk aşamada dörtte birinin kullanılacağını göstermektedir. Raporda, tüm sistemin devreye alınmasının 2023'ten daha ileri bir tarihte olacağını ifade edilmektedir.

Yıllık İhtiyacın Yüzde 7'si

ÇED raporunda yer alan verilere göre 2023 yılında günlük 10 milyon metreküp çıkarılmasıyla bir yılda 3,6 milyar metreküp doğalgazın taşınması amaçlanmaktadır. Yıllık 3,6 milyar metreküp doğalgaz Türkiye'nin yaklaşık yüzde 7'lik doğalgaz ihtiyacını karşılamaktadır. Başka bir deyişle 2023 yılına yetiştirebilmek için yapılacak yatırım Türkiye'nin bir aylık doğalgaz ihtiyacını bile karşılamamaktadır.

Daha Maliyetli Olacak

2023 yılında doğalgazın çıkarılması için birinci aşamada sahanın dörtte birini kapsayan bir yatırım planlanmaktadır. Bu durum sahanın tamamına yönelik bir yatırım yapılmayacağı için metreküp başına maliyetleri artırmaktadır. Cumhurbaşkanlığı yatırım programında 2021 yılı için Sakarya Gaz Sahası'na yatırım bütçesi olarak 9 milyar TL ayrılmıştır. Sahanın gerçek potansiyeli belli olmadan yatırım yapılması ve günlük 10 milyon metreküp gazın taşınmasının planlanması maliyeti yükseltecektir.

'Müjde Başka Bahara Kalacak'

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın; herhangi bir yatırım yapılmadan önce sahayla ilgili teknik raporun tamamlanması, ardından nihai yatırım kararının sahanın potansiyeline göre alınması gerektiğine işaret etti. CHP'li Akın, şunları dile getirdi:

"Biz doğalgazın çıkarılmasına karşı değiliz. Biz vatandaşın parasının siyasi rant için harcanmasına karşıyız. Gaz siyasi rant için değil, vatandaşlarımızın refahı için kullanılmalı. Gazın çıkarılması için bilimsel yöntemler kullanılmalı. Ancak iktidar bunun tam tersi bir süreci yürütüyor. Sahanın potansiyeli belirlenmeden yatırıma başlanıyor. İktidar 2023 yılında 'Gazı çıkardım' diyebilmek için sahanın şu an için belirlenen potansiyelinin çeyreğine yönelik bir yatırım yapılmasını öngörüyor. Bu da vatandaşın beklediği indirim müjdesinin başka bahara kalacağını gösteriyor. 2023 yılında tam potansiyelle değil şimdilik dörtte bir oranla gazın taşınması ithal gaza göre daha metreküp maliyetini artırıyor."

SİYASETİ NEFRETE BOYADILAR!

İktidarın, hamaset ve hakaret ekseninde siyasi mücadeleyi sertleştirme ve nefrete dönüştürme hedefi iyice açığa çıktı! İktidarın, hamaset ve hakaret ekseninde siyasi mücadeleyi sertleştirme ve nefrete dönüştürme hedefi iyice açığa çıktı. Gara'ya yönelik rehine kurtarma operasyonundaki başarısızlığın üzerini örtme çabasındaki iktidar bu nedenle yargıyı devreye sokarak gözdağı vermeye yönelirken, AK Parti Genel Başkan Yardımcısının CHP'ye oy veren seçmenleri lanetlemesi siyasette nefret dilinin zirve noktasıdır!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın parti kongrelerinde, grup toplantılarında ve açılış törenlerinde yaptığı konuşmalarda giderek dozunu artırdığı hamaset, hakaret, nefret söylemi iktidar ittifakının siyasi mücadelesini şiddet eksenine oturtmaya yöneldiğini ve bundan medet umar hale geldiğini göstermektedir.

Cumhurbaşkanının bu tutumu AK Parti yöneticileri ve sözcüleri tarafından da örnek alınarak, başta CHP olmak üzere tüm muhalefet partilerine, yöneticilerine ve seçmenlerine yönelik bir hakaret, aşağılama, nefreti körükleme harekâtı adeta fiilen siyaset sahnesine sürülmektedir.

Giderek bu kervana iktidar bürokratları, atanmış memurları da katılarak kendilerini halkın, toplumun dışında üstün ve ayrıcalıklı bir sınıf olarak konumlandırmaktadırlar.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'benim valim, benim savunma bakanım, içişleri, sağlık bakanım' tarzındaki ifadeleri, devletin kurumsal yapısını kendisiyle özdeşleştirdiğinin, kendisini devlet yerine koyduğunun, toplumu ve atadığı yöneticileri de tebaası olarak gördüğünün en somut dışa vurulmasıdır. Aynı zamanda AK Parti Genel Başkanı unvanını da taşıdığı için AK Parti yöneticileri de kendisini emsal alıp, adeta halkı, kendilerine oy vermeyen seçmeni aşağılama ve hakaret etme yarışına girmiş durumdadır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Nitekim Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimini kaybeden AK Parti Kayseri Milletvekili, Genel Başkan Yardımcısı, katıldığı açılış töreninde, CHP'ye ve HDP'ye oy veren seçmenleri hedef alıp, 'Onlara oy verenlere lanet olsun, Allah onların oylarının belasını versin' diyerek seçmen iradesine saygısızlığını, demokrasiye inancsızlığını, seçim sonucuna ilişkin hazımsızlığını sergilemektedir. 2019 seçimlerinde seçimi CHP kazanırsa, Ankara Belediyesine 15 bin PKK'ının alınacağı, su sayaçlarını okumak için evlere belediye memuru olarak teröristlerin gönderileceği yalanına sarılan da, çocuğa cinsel tacizden mahkûm olan senet sahtekârının (N. Kesgin) seçim kampanyasında kahraman olarak ekranlara çıkartan da aynı kişidir.

Şayet Gara operasyonu başarıyla sonuçlanmış olsa, askerlerimiz, polislerimiz şehit edilmeden sağ salim ülkeye getirilerek ailelerine kavuşabilselerdi, CB Erdoğan ve AK Parti bundan bir siyasi nema çıkartma yoluna gidecekti. Operasyondan üç gün önce Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın AK Parti il kongresinde 10 Şubat'ta Millete Sesleniş konuşmasında güzel ve müjdeli haberler vereceğini dile getirerek, o konuşmayı mutlaka izlemeleri için herkese çağrıda bulunması, rehinelere üzerinden siyasi çıkar sağlama hesaplarının, önceden hazırlandığı anlaşılacak senaryoların ifadesidir.

Bu kızgınlık ve hırçınlığın, hakaret ve hamaset yağmurunun arkasında, şehitlerimizin acısını yüreğinde hissetmek yerine, hiçbir insani ve vicdani tavırla bağdaşmayan şekilde, kendilerine siyasi nema sağlamasını planladıkları bir fırsatı kaybetmiş olmanın öfkesi yatmaktadır. Bu çok ayıptır, izahı yoktur ve siyasi akıl tutulmasıdır.

Mezarlıkta şehit oğlunun cenazesini defneden acılı anneyi AK parti Rize İl Kongresi'ne telefonla bağlatıp konuşturmak, gündelik siyaset, parti ve makam uğruna her türlü insani, vicdani ve manevi değeri yok sayan, acıların istismarından bile medet uman, acımasız bir tavrıdır.

Başarısızlığın hesabını vermek, sorumlularına hesap sormak, görevden almak demokratik bir ülkede, siyasetin, ülkeyi yönetme ve halka hesap verme sorumluluğunun en basit ve temel gereğidir. Bunun yerine hakaret ve hamasete sığınmak, muhalefeti itham etmek, tazminat davalarıyla yargıyı devreye sokmak tamamıyla masum şehitlerimizin vebalini taşıma suçluluğunu örtme, gizleme telaşlarıdır.

- **Cumhurbaşkanı Erdoğan:** "Evet bu kardeşimiz uzman çavuştu. Beş sene, altı sene önce maalesef kaçırdılar ve **bu süre içerisinde esir olarak** bu alçakların elinde kaldı. Son operasyonumuzda neticeyi alamadık ve o da şehitler zincirine ilave oldu."

- **Bahçeli,** muhalefete yükleniyor, esir sözcüğüne hiddetleniyor! Bir ülke böyle yönetilir mi? İttifak ortakları birbirinden bihaber!

Er ya da geç Gara'daki gerçekler gün ışığına çıkacak, sorumluluk mevkiinde olup, hesap vermesi gerekenler halka, millete bu hesabı verecektir. Şiddet ve nefret söylemleriyle yürüttükleri siyasi yöntemlerden en büyük kaybı kendileri görecektir. İnsanlık ve siyaset tarihi bunun pek çok örneğiyle doludur. Kin ve nefret dili, yüreğe, akıl ve vicdana en ağır yüküdür. **Sevgi, saygı, hoşgörü ve barış dili her daim kazanacaktır.**

BEYİN GÖÇÜ ARTIK LİSEDEN BAŞLIYOR

Sürekli şikâyet edilen fakat önlem alınmayan beyin göçü liselere kadar düştü. İstanbul Erkek Lisesi mezunlarının yüzde 53'ü 2020'de yurtdışını tercih ederken CHP'li Emre konu hakkında araştırma komisyonu kurulmasını istedi.

Ülkede en çok şikâyet edilen konulardan biri olan beyin göçü lise mezunlarına kadar geriledi. Nitelikli liselerin mezunları yurtdışında okumayı tercih etmeye başladı. Geçen yıl ilk kez üniversite tercihi yapanların yüzde 50'sinden fazlası yurtdışına giden İstanbul Erkek Lisesi'nde bu yıl da benzer bir durum yaşandı.

LGS sonuçlarında yüzde 1'lik dilimde bulunan İstanbul Erkek Lisesi mezunlarından 145'i tercih yaptı. Bunlardan 77'si üniversiteyi okumak için yurtdışını tercih etti. Bu öğrencilerin önemli bir kısmı Almanya'yı tercih ederken Avusturya, İsviçre ve ABD de listede kendine yer buldu. Bu sayılara göre tercih yapanların yüzde 53,1'i yurtdışına gitti. Geçen yıl bu oran yüzde 52'ydi.

Bu durum sadece İstanbul Erkek Lisesi için de geçerli değil. Galatasaray Lisesi, Alman Lisesi gibi birçok lisenin mezunlarında da aynı durum söz konusu. O kadar ki Üsküdar Amerikan Lisesi kendi tanıtımında dahi mezunlarının yüzde 50'sinin yurtdışına gittiğini vurguluyor: "Mezunlarımızın ortalama yüzde 50'si yükseköğrenimlerini, başta Amerika olmak üzere Kanada, İngiltere ve diğer Avrupa ve dünya üniversitelerinde sürdürmektedir. Yabancı üniversite fuarlarının ve okul dışında yapılan tüm yurtdışı üniversiteleri ile ilgili tanıtımların duyuruları yapılmakta, bu konuda öğrenciler bilgilendirilmektedir."

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Her Yıl 50 Bin Öğrenci

Birleşmiş Milletler Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) verilerine göre Türkiye’den her yıl 50 bin öğrenci yurtdışına okumaya gidiyor. TÜİK verilerine göre ise 2019 yılında Türkiye’den yurtdışına 330 bin 289 kişi göç etti. Göç edenlerin toplam yüzde 37,1’i yükseköğretim çağı olan 20-34 yaş arasında.

Meclis Gündemine Taşındı

CHP’li Zeynel Emre 2019’da yurtdışına giden liselileri Meclis gündemine taşıyarak şunları söyledi: “LGS’de tüm soruları doğru yanıtlayıp, 500 tam puan alan yüzde 1’lik dilimdeki öğrencilerin eğitim aldığı İstanbul Erkek’in yanı sıra Galatasaray, Alman Lisesi gibi asırlık okulları kazanan öğrenciler, 'işsizlik korkusu' ve 'nitelsiz üniversiteler' gerekçesiyle eğitimlerini yurtdışında sürdürmekte. İstanbul Erkek Lisesi’nden 2019 mezunlarının yüzde 52.6’sının, Alman Lisesi’nde yüzde 94.7’sinin, Galatasaray Lisesi’nden yüzde 32.6’sının yükseköğrenim için Almanya, ABD, Kanada ya da Fransa’ya gittiği kaydedilmekte.”

CHP’li Emre, beyin göçünün Türkiye’nin gerçek beka sorunu olarak görülmesi gerektiğini vurgulayarak sorunun nedenlerinin tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve tersine beyin göçünün sağlanmasına yönelik gerekli tedbirlerin belirlenmesi için Meclis’te araştırma komisyonu kurulmasını istedi.

Lise Okumaya Gidenler de Artıyor

Öte yandan liseyi yurtdışında okuyanlar da artıyor. Bu konuda çalışmalar yapan ISEWorld Genel Müdürü Gökyar Karşit’in 2020 Şubat ayında verdiği bilgilere göre lise okumak için gidenlerin sayısı yüzde 150 oranında arttı. Karşit bu durumda fen ve Anadolu liselerindeki kontenjanların düşük olmasının etkili olduğunu aktardı.

AKP’NİN MÜJDESİ ANCAK BU KADAR!

Erdoğan’ın ‘müjde’lediği 20 bin yeni öğretmen ataması, ülkedeki toplam ihtiyacın yalnızca yüzde 14,45’ini karşılayacak. 20 bin kontenjan, yalnızca İstanbul’un net ihtiyacının bile altında kaldı.

AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın önceki gün Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi’nde gerçekleştirilen Ankara Valiliği Eğitim Tesisleri Toplu Açılış Töreni’nde müjde olarak duyurduğu 20 bin öğretmen ataması, İstanbul’un eksik öğretmen ihtiyacını dahi karşılamıyor. Sayıştay’ın Milli Eğitim Bakanlığı’na (MEB) yönelik denetim raporuna göre 28 bin 172’si İstanbul’da olmak üzere Türkiye’de toplam 138 bin 393 öğretmen ihtiyacı bulunuyor. Erdoğan’ın duyurduğu 20 bin kontenjan, toplam öğretmen ihtiyacının yüzde 14,45’ini karşılayabiliyor.

Sayıştay, mevcut öğretmen kadrolarının dağılımında kentler açısından birçok dengesizlik bulunduğunu ve bu dengesizliğin süreklilik kazandığı konusunda MEB yetkililerini uyardı. Planlamadaki zafiyetler nedeniyle öğretmen açığı sorununun çözüme kavuşturulamadığı da belirtildi. Sayıştay’ın tüm bu uyarılarına karşın MEB, öğretmen atamalarında ihtiyacı karşılamamanın çok uzağında kontenjan belirledi.

İhtiyaç Karşılanmadı

Öğretmen atamalarında kontenjan, 'ekonomik gerekçeler' ile hemen her yıl sınırlı tutuldu. Resmi verilere göre MEB, 2016 yılından bugüne hiçbir yıl 50 binin üzerinde atama gerçekleştirmedi. 2016 yılında yapılan 49 bin 311 öğretmen ataması sayısı da yıllar itibarıyla azaldı. Dört yıllık öğretmen atamalarının kontenjanı sıralaması şu şekilde:

Ataması Yapılmayan 700 Bin Öğretmen Var

CHP Eğitim Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Lale Karabıyık, 20 bin öğretmen ataması sözünü değerlendirdi: “AKP iktidarında, bugün geldiğimiz noktada yaklaşık 700 bin ataması yapılmayan öğretmen var ve dün 20 bin atama müjdesi verildi. AKP’nin iktidara geldiği 2002 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay yüzde 17,18 iken 2020 yılı itibarıyla yüzde 4,65’e geriledi, 2021 yılı bütçesinde ise bu payın yüzde 7,69’a çıkması öngörülüyor; ancak bu artış yeterli değil. Bu bütçenin yetersiz olması, eğitim sisteminde sorumlulukların yerine getirilememesi anlamındadır.”

YKS SEMİNERİ DE TUGVA’YA

Türkiye Gençlik Vakfı’nın (TUGVA), protokolleri yargı tarafından iptal edilse de MEB vakfı okullardan çıkarmıyor. TUGVA yargı kararlarıyla iptal edilen protokole dayanarak Kocaeli’ndeki Dilovası İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’ne “Bi Müsaade Sınavım Var” programı için başvurdu. Bunun üzerine müdürlük, 6 okula yazı göndererek etkinliğin yapılmasını istedi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Olayın üzerine Eğitim Sen Gebze Şubesi yargı kararlarını gerekçe göstererek etkinliğin iptalini talep etti. Fakat ilçe milli eğitim müdürlüğü etkinliği iptal etmedi. Hatta Dilovası İlçe Milli Eğitim Müdürü Murat Balay da etkinliğe katıldı. TÜGVA Dilovası İlçe Temsilcisi Halil Turgut etkinliğin ardından yaptığı paylaşımda Balay'a teşekkür etti.

Eğitim Sen Gebze Şubesi'nden yapılan açıklamada konuyla ilgili şu ifadeler kullanıldı: "Mahkeme kararlarına rağmen yaşama geçirilmeye çalışılan TÜGVA protokolü, Dilovası İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün eğitim ve öğretim hizmetini devlet adına yürütmesi, gözetim ve denetim sorumluluğunu ortadan kaldırıcı niteliktedir ve değerler eğitimi adı altında eğitimi dinsellemeye yöneliktir. Eğitim Sen olarak, eğitimi dinsellemeye ve kamusal eğitimi işlevsizleştirmeye dönük söz konusu protokoller sonlandırılıncaya kadar mücadeleye devam edeceğimizi, konu ile ilgili gerekli yasal işlemin başlatılacağını kamuoyu ile saygıyla paylaşıyoruz."

EKONOMİK BUHRAN KISKACINDA ÖĞRETMEN GELİRLERİ

Son 18 yılda eğitim emekçilerinin ekonomik sorunları artmıştır.

Öğretmen, eğitim-öğretim kurumlarının en önemli öğelerinden biridir. Bu yüzden eğitim sistemindeki sorunlar, öğretmenlerden bağımsız düşünülmemelidir. **Öğretmenlerin sorunlarının her gün biraz daha artıyor olması, eğitimin niteliğini de olumsuz etkilemektedir.**

- ❖ Ülkemizde toplam 70 bin 225 okulda, 1 milyon 117 bin 686 öğretmen görev yapmaktadır.

18 yıl önce alım güçleri çok daha iyi olan öğretmenlerin son yıllarda alım güçleri giderek düşmüştür. **Her gün sınıfa derse giren öğretmenlerin neredeyse tamamı ekonomik sorunlarını düşünerek güne başlamaktadır.** Öğretmenler kendi gelişimleri ve kültürel etkinlikler için bütçe ayıramamaktadır. Hatta pandemi döneminde öğretmenler, uzaktan eğitim için gerekli olan bilgisayarı edinmekte bile güçlük yaşamıştır.

Eğitim emekçilerinin tamamı yoksulluk sınırının altında maaş almaktadır.

Öğretmenlerin alım gücü;

- ✓ Göreve yeni başlayan bir öğretmen 4.369 lira maaş almaktadır. 0-6 yaş arasındaki çocuğu için öğretmenler 77,2 lira, 6 yaşından büyük çocuğu için 38 lira çocuk yardımı, 351 lira da eşi çalışmayan öğretmenler eş yardımı almaktadır.
- ✓ 2002 yılında göreve yeni başlayan bir öğretmen 540 TL olan maaşı ile 18 çeyrek altın alırken, 2020 yılında 4.369 TL maaşı ile sadece 5,9 çeyrek altın alabiliyor.
- ✓ 2010 yılında 23 gram altın alabilirken şuan 9,7 gram altın alabiliyor.
- ✓ 2010 yılında bir öğretmen maaşı ile 24 ay çalışarak bir otomobil alabilirken şuan 51 ay çalışması gerekiyor. Öğretmen maaşı 2010'dan bu yana yüzde 237, bir otomobilin fiyatı ise yüzde 568 oranında artmıştır.
- ✓ 2002 yılında bir öğretmen maaşı 2,4 asgari ücret iken, 2021 Ocak ayında ise 1,6 asgari ücret edecek.
- ✓ 2021 yılı için MEB bütçesinin 146 milyar 920 milyon TL olması öngörülmüştür. MEB bütçesinin yüzde 70'i personel giderleri, yüzde 11'i sosyal güvenlik devlet primi giderleri olmak üzere, toplamda yüzde 81'ü doğrudan doğruya personel harcamaları için kullanılmaktadır. Geçtiğimiz yıl yüzde 84 pay ayrılan personel giderlerine 2021 yılında yüzde 81 pay ayrılması öngörülmüştür. **Eğitim bütçesi yıllar içinde rakamsal olarak artıyor gibi görünse de personel giderlerinin bütçenin yüzde 81'ini kapsamaması, eşit eğitim imkânına erişmeyi engelleyecek önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.** Milli Eğitim Bakanı'nın "Bütçede en büyük yük personel maaşları" söylemi, 2021 bütçesi içerisinde de yer bulmuştur.
- ✓ 2021 yılının ilk altı ayında toplu sözleşmeden kaynaklı öğretmenlere yüzde 3 zam yapılacaktır. Enflasyon farkı ile öğretmenlerin maaşı yaklaşık yüzde 6 oranında artacaktır. 9/1 öğretmenin maaşı sadece 262 lira artarak 4631 lira olacaktır. Şu anda gerçek enflasyon daha yüksek olsa da, görünen enflasyon bile unutmayalım ki yüzde 14,03'tür. **Öğretmenlerin gelirleri de her geçen gün enflasyona yenik düşmektedir.**
- ✓ **OECD verilerine göre, Türkiye öğretmen maaşları açısından 33 ülke arasında 28. sırada yer almaktadır. Almanya'da 2019 yılında brüt öğretmen maaşı yıllık 77 bin 683 dolar iken, ülkemizde öğretmenlerin yıllık brüt maaşı 31 bin 359 dolardır.**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- ✓ 2015 yılından bugüne, ülkemizde **en yüksek öğretmen maaşı, dolar bazında yaklaşık yüzde 30 azalmış durumdadır.**

Öğretmenlerin Cumhuriyetin ilk yıllarındaki saygınlığına ulaşabilmesi için mali ve sosyal hakları insanca yaşayabilecekleri şekilde yeniden düzenlenmelidir. 1924 yılında yürürlüğe giren 439 sayılı Kanun ile protokole alınan öğretmenler zor günler yaşamaktadır.

Öğretmenlerin tamamının yoksulluk sınırı üzerinde maaş almaları sağlanmalıdır. Aksi halde öğretmenler, ekonomik sorunları ile var olma mücadelesine devam edecektir.

Sözleşmeli öğretmenlik uygulaması kaldırılmalıdır.

Haftalık en fazla 30 saat derse giren, 1 ders saati karşılığında 18,22 lira alan ücretli öğretmenler, aylık yaklaşık 120 saat derse girerek, ay sonunda 2.186,4 TL ücret almaktadır. **Yaklaşık 90 bin dolayında ücretli öğretmen ücretli köle olarak görev yapmaktadır. Açlık sınırının altında çalıştırılan öğretmen ayıbına son verilmelidir.**

Öğretmenlerimizin mali sorunlarının giderilebilmesi ve öğretmenlik mesleğinin daha cazip hale getirilmesi için **mali durumlarının hem çalışırken hem de emekliliklerinde iyileştirilmesi toplumsal sorumluluğumuzun bir gereğidir.**

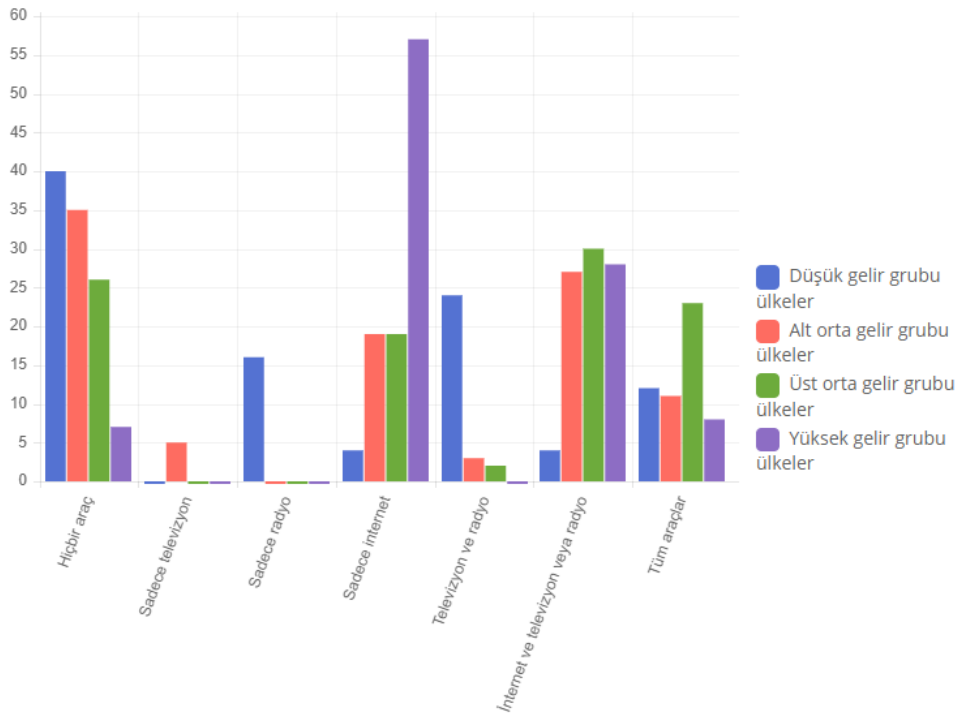
En kısa zamanda Öğretmenlik Meslek Kanunu çıkarılarak öğretmen yetiştirme, ilk atama, yer değiştirme, görevde yükselme, mali ve sosyal haklar gibi öğretmenlikle ilgili tüm konuları bu kanun kapsamında çözüme kavuşturulmalıdır.

COVID-19 SALGINI VE ÖĞRENCİLER

Ülkemizde 16 Mart 2020 tarihinde eğitime ara verilen okullarda, 23 Mart itibarıyla eğitim faaliyetleri uzaktan yapılmaya başlandı; pandemiye karşı alternatif planlar yapılması gerekmekte iken bu süreç Bakanlık tarafından iyi değerlendirilmedi. Eğitim sistemi, öğrenciler ve veliler sorunları ile baş başa bırakıldı. **2020 yılı COVID-19 salgını gölgesinde geçti, eğitim de salgından en çok etkilenen alanlardan biri oldu.**

Çocuğun ve toplumun gelişimi için eğitimde yapısal dönüşüme nitelikli veri, yapıcı diyalog ve farklı görüşlerden ortak akıl oluşturarak katkı yapan bir girişim olan Eğitim Reformu Girişimi'nin Eğitim İzleme Raporu 2020'nde yer alan ve **Dünya genelinde salgın döneminde uzaktan eğitim araçlarının kullanımına dair tablo, COVID-19 salgını döneminde ülkeler arası eğitime erişim ve öğrenme farklarını gözler önüne serdi**

Salgın döneminde uzaktan eğitim araçlarının kullanımı

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

❖ Hiçbir uzaktan eğitim aracının kullanılmadığı ülkeler, yüzde 40 ile düşük gelir grubu ülkeler...

Bu hususta UNESCO, UNICEF ve Dünya Bankası tarafından Ekim 2020’de yayımlanan rapor ise, salgın nedeniyle, yüksek gelirli ülkelerdeki çocukların eğitimlerinden 6 hafta geri kaldığına, düşük ve düşük-orta gelirli ülkelerdeki öğrencilerin eğitim kaybının ise yaklaşık 4 aya ulaştığına dikkat çekiyor.

❖ Dünya Bankası uzmanlarının PISA 2018 verilerini kullanarak yaptığı hesaplama da oldukça önemli:

Yapılan hesaplama göre, en yoksul sosyoekonomik dilimde yer alan öğrencilerle en varlıklı sosyoekonomik dilimde yer alan öğrencilerin arasında salgın öncesinde var olan yaklaşık 2 yıllık eğitime eşdeğer fark, salgın nedeniyle yaklaşık yüzde 9-10 seviyesinde daha artabilir.

❖ UNICEF’in raporları, Dünya genelinde okul dışında kalmış çocukların sayısının ise 24 milyonu aştığına dikkat çekiyor.

Aynı rapora göre, salgın tedbirlerinin en üst düzeyde olduğu dönemde, dünya genelinde öğrencilerin yüzde 90’ı okulların kapatılmasından olumsuz etkilendi. Yine bu süreçte kul çağındaki çocukların üçte birinden fazlası uzaktan eğitime erişim imkanından mahrum kaldı.

Ülkemizde ise, bu dönemde örgün eğitimdeki 15 milyon 189 bin 878 öğrenciden, Milli Eğitim Bakanlığı’nın açıklamasına göre 2 milyon 834 bin 632’si EBA TV’ye hiç erişemedi; ancak gerçekte bu sayı çok daha fazla. Ayrıca EBA TV sistemini etkin kullanamayan milyonlarca öğrenci de göz önüne alındığında 6 milyondan fazla öğrencinin uzaktan eğitime erişemediğini söyleyebiliriz.

Köy Okulları Değişim Ağı (KODA), özellikle köy okullarında okuyan ve alt yapı sorunları nedeniyle internete erişemeyen çocukların, bu süreçte uzaktan eğitimin dışında kaldığına dikkat çekiyor.

KODA’nın ‘Köylerde Uzaktan Eğitim ve Covid-19 Süreci’ çalışmasına göre:

- Halen birçok köyde internet, hatta kimi zaman telefon ve televizyon bağlantısında sıkıntı yaşanıyor. Bu nedenle, köy okullarında okuyan birçok öğrencinin bu dönemde EBA’ya erişimi daha kısıtlı gerçekleşiyor.
- Ayrıca, öğrencilerle uzaktan eğitim yapılmasını kolaylaştıran Google Classroom, Zoom vb. çevrim içi araçlar da internet altyapısı olmayan ya da altyapısı sorunlu olan köylerde kullanılmıyor.
- Köyde internet altyapısı olsa bile evlerde bilgisayar ya da tablet olmaması, ayrıca velilerin ve öğretmenlerin dijital araçları kullanma konusunda önceden bilgi ve deneyimlerinin olmaması da uzaktan eğitimde EBA’nın ve diğer dijital eğitim araçlarının kullanılmasını zorlaştıran durumlara neden oluyor.
- Bu noktada televizyon daha erişilebilir bir seçenek olarak görülse de, TRT’de aynı yayın günde sadece iki kez gösterildiği için, bir evde ikiden fazla okul döneminde olan çocuğun olması durumunda, tüm çocukların kendileri için hazırlanmış yayınlardan faydalanması mümkün olmayabiliyor.
- Okullar kapalı olduğu için, köyde bazı öğrenciler gündüzlerini evde ve tarlada ailelerine destek olarak geçiriyorlar. Bu da köyde yaşayan çocukların uzaktan eğitime erişimini azaltıyor.
- Birçok veli uzaktan eğitim süreci konusunda ne yapması gerektiğini bilmiyor. Özellikle kendi eğitim düzeyi yüksek değilse, çocuğun eğitimine nasıl destek olabileceğinden emin olamıyor.

YAPBOZ TAHTASI EĞİTİMİN BAKANLARI

Erkan MUMCU

19.11.2002 – 17.03.2003

- Göreve geldikten hemen sonra, yaklaşık 1300 bakanlık yöneticisi bir gecede görevden alındı.

Hüseyin ÇELİK

17.03.2003 – 03.05.2009

- Öğretim programları değişikliği yapıldı.
- Temel Dik Yazı uygulamasından Birleşik EĞİK Yazı uygulamasına geçildi.
- Lise eğitimi 4 yıla çıkarıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Nimet ÇUBUKÇU

03.05.2009 - 07.07.2011

- Fatih Projesi başladı.
- Genel Liseler, Anadolu Liselerine dönüştürülmeye başlandı.

Ömer DİNÇER

07.07.2011 – 25.01.2013

- 652 sayılı KHK yayımlandı.
- MEB görev tanımı değiştirildi.
- TCK Madde 263 değiştirildi.
- 4+4+4 Eğitim modeline geçildi.
- Ulusal bayramların statlarda kutlanması yasaklandı.
- MEB'in Kuran kurslarını denetim görevine son verildi. Kurslardaki yaş sınırı kaldırıldı.

Nabi AVCI

25.01.2013 – 23.05.2016

- 6528 Sayılı Dershaneler Kanunu çıkarıldı.
- Öğrenci Andı kaldırıldı.
- Yaklaşık 40 bin merkez ve taşra yöneticisi görevden alındı.
- Proje Okulu uygulamasına geçildi.
- Eğitim Öğretim Desteği uygulaması başladı.
- Teftiş sisteminde sayısız değişiklik yapıldı.
- Ders denetimi kaldırıldı.

İsmet YILMAZ

23.05.2016 – 10.07.2018

- Türkiye Maarif Vakfı kuruldu.
- Öğretim Programları değiştirildi.
- Sözleşmeli Öğretmenlik uygulaması getirildi.
- Vakıf ve Derneklerle etkili protokoller imzalandı.
- Öğretmen Strateji Belgesi yayımlandı.
- Birleşik Eğik Yazı uygulamasından Temel Dik Yazı uygulamasına geri dönüldü.
- Proje okulu olan İmam Hatip Liselerinin TEOG haricinde öğrenci almasının önu açıldı.
- Ortaokul düzeyinde özel yurt açılması için yasal düzenleme yapıldı.
- Etüt Merkezleri kapatıldı. Belediyelere sosyal etkinlik merkezi açma hakkı tanındı.
- Okullara mescit zorunluluğu getirildi.
- Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği yayımlandı.
- Kamu Taşınmazları Üzerinde Eğitim ve Yurt Faaliyetleri İçin Üst Hakkı Tesis Edilmesine İlişkin Yönetmelik yayımlandı.
- TEOG kaldırıldı. Liselere giriş ve üniversitelere giriş sistemi değiştirildi.
- 10 üniversite Araştırma Üniversitesi kapsamına alındı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ziya SELÇUK

10.07.2018—Günümüz

- 2023 Eğitim vizyonu açıklandı.
- Andımızla ilgili Danıştay kararına itiraz edildi.
- Ziya Selçuk, “5 yaşında çocuklar okula başlamamalı” dedi. Okula başlama yaşı tekrar 69 aya yükseltildi.
- İlkokul düzeyinde okullaşma oranı yüzde 98,67’den yüzde 93,62’ye geriledi.
- Ortaokul düzeyinde okullaşma oranı yüzde 98,67’den yüzde 95,90’a geriledi.
- Ortaöğretim düzeyinde ise okullaşma oranı yüzde 67,37’den yüzde 85,01’e yükseldi.
- Vakıf ve dernekler ile protokoller yapılmaya devam edildi.
- Anadolu Liseleri ikili eğitime geçirildi.
- Suriye’de fakülte ve bölüm açıldı.
- Diyanet, Yaz Kuran Kursları raporunda tarikat ve cemaatlerden şikayet etti.
- Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği değiştirilerek vakıf ve derneklere okulların kapısı sonuna kadar açıldı.
- MEB ile TÜGVA arasında süresiz protokol imzalandı.
- Salgın sürecinde öğrencilerin eğitim imkanlarına eşit erişimi sağlanmadı.
- Milli Eğitim Bakanı, MEB bütçesi içerisinde personel maaşlarının ciddi bir yük olduğunu ifade etti.

DÜNYA SIRALAMASINDA ÜNİVERSİTELERİMİZ

2009 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü bünyesinde kurulan URAP (University Ranking by Academic Performance) **Araştırma Laboratuvarı**, Türkiye ve dünya üniversite sıralamalarını yapmayı toplumsal hizmet olarak gören kar amacı gütmeyen bir kurumdur.

Bu laboratuvarın amacı, yükseköğretim kurumlarını akademik başarıları doğrultusunda değerlendirebilmek için bilimsel metodlar geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmaktır.

Hedefi ise, çalışmalar sonucunda elde edilen veriler ile üniversitelerin kendi akademik performanslarını diğer üniversitelerle karşılaştırabilmesine ve belirlenen göstergelere göre gelişmeye açık yanlarını fark etmelerine yardımcı olmaktır.

URAP’ı yaptığı araştırmalar, yükseköğretimde önemli verileri ortaya çıkarmaktadır.

URAP’ın tespitlerine göre, üniversitelerimizin bilimsel makale sayısı 2010’dan bu yana az da olsa artmaktadır. **Ancak, yıllardır etki değeri yüksek dergilerdeki makalelerimizin sayısı artmadığı gibi etki değeri düşük dergilerdeki makalelerin sayısı da azalmamıştır.**

❖ **Bu sorun nedeniyle ilk 500’deki ve ilk 1.000’deki üniversitelerimizin sayısı giderek azalmaktadır.**

URAP’ın 2010-2020 döneminde yaptığı **dünya sıralamalarına girebilen üniversitelerimizin toplam sayısı sürekli arttığı halde ilk 500’e ve ilk 1.000’e girenlerin sayısındaki azalma** eğilimi şöyledir:

1. URAP 2010-2011 dünya sıralamasında **ilk 500’de 3 üniversitemiz (Hacettepe, İstanbul ve Ankara Üniversiteleri) ve ilk 1.000’de 20 üniversitemiz yer almıştır.**
2. URAP 2011-2012 dünya sıralamasında **ilk 500’de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ankara, Ege ve ODTÜ) ve ilk 1.000’de 20 üniversitemiz yer almıştır.**
3. URAP 2012-2013 dünya sıralamasında **ilk 500’de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ege, ODTÜ ve Ankara Üniversiteleri) ve ilk 1.000’de yine 20 üniversitemiz yer almıştır.**
4. URAP 2013-2014 dünya sıralamasında **ilk 500’e 4 üniversitemiz girebilmiş (İstanbul, Hacettepe, ODTÜ ve Ege Üniversiteleri) ve ilk 1.000’deki sayı ise 19’a düşmüştür.**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

5. URAP 2014-2015 dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (ODTÜ, Ege, İTÜ ve İstanbul Üniversiteleri) ve ilk 1.000'deki sayı ise 18'e düşmüştür.
6. URAP 2015-2016 dünya sıralamasında ilk 500'e 2 üniversitemiz girebilmiştir (ODTÜ ve İstanbul Üniversitesi) ve ilk 1.000'deki sayı yine 18'dir.
7. URAP 2016-2017 dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 16'ya inmiştir.
8. URAP 2017-2018 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 15'e inmiştir.
9. URAP 2018-2019 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 13'e inmiştir.
10. URAP 2019-2020 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 9'a inmiştir.
11. URAP 2020-2021 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen bir üniversitemiz (Hacettepe Üniversitesi) vardır ve ilk 1.000'deki sayı da 9'da sabit kalmıştır.

Bilim ve Mühendislik Alanında Hakemli Dergilerde Yayımlanan Makale Sayısı ve Sıralaması

ABD Ulusal Bilim Vakfı, bilim ve mühendislik alanında hakemli dergilerde yayımlanan makaleler ve konferanslarda sunulan bildirimleri derleyerek dünyada akademik üretimin haritasını çıkarmakta ve bu hesaplamada uluslararası Scopus dizinine giren yayınlar dikkate alınmaktadır.

Yapılan araştırmaya göre, 2018 yılında bu alanda dünya çapında 2 milyon 556 bin makale veya bildiri yayımlandı.

Bilim ve mühendislik alanında hakemli dergilerde yayımlanan makale sayısında Çin son iki senede Amerika Birleşik Devletleri'ni geride bırakarak ilk sırada yer aldı. 2018 yılında Çin'de tam 528 bin makale yayımlandı. Dünyada yazılan her 5 makaleden biri (yüzde 21) Çin'e ait.

ABD ise 423 bin makale yazıldı; yayımlanan her 100 makale veya bildiriden 17'si ABD'ye ait. Hindistan 136 bin makale ile (yüzde 5,3) üçüncü sırada, Almanya ise 104 bin makale ile (yüzde 4,1) dördüncü sırada yer aldı. Japonya 99 bin bilimsel üretim ile beşinci sırada, İngiltere 98 bin makale ve bildiri ile altıncı, Rusya 82 bin makale ve bildiri ile yedinci, İtalya 71 bin makale ve bildiri ile sekizinci, Güney Kore 66 bin makale ve bildiri ile dokuzuncu ve Fransa 66 bin makale ve bildiri ile onuncu sıradadır.

İran ise sıralamada 48 bin makale veya bildiri ile 15. sırada yer aldı.

Türkiye ise dünyada 17. sırada bulunmaktadır. Ülkemizde 2018 yılında 33 bin 536 makale yazıldı ve payı ise yüzde 1,3 olarak gerçekleşti.

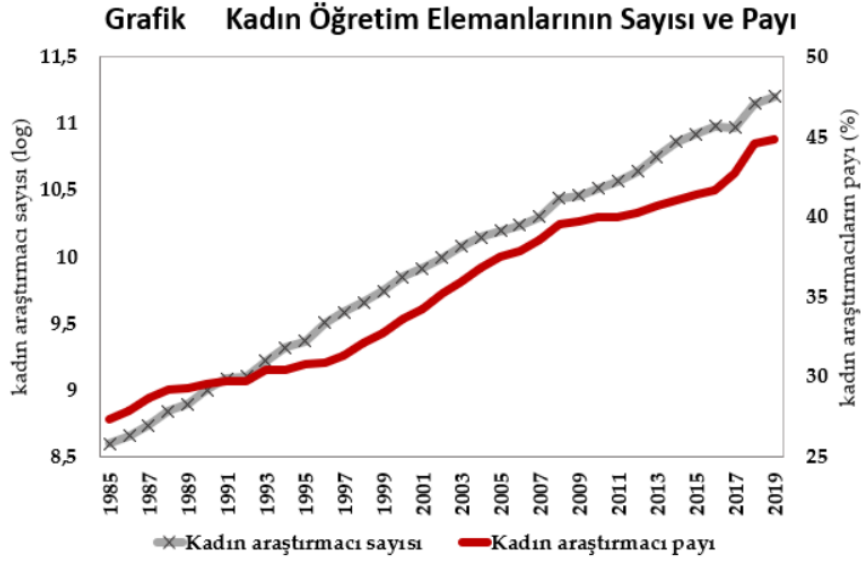
AKADEMİDE KADINLAR

Ülkemizin, küresel alanda gelişmiş ülkeler ile rekabet etmesi için bilimsel ilerleme ve gelişme ortamının sağlanması gerektiği bilinci ile araştırmalar yapan, analizleri ve saptamaları ile bir yol haritası belirlenmesine destek olma amacı taşıyan Türkiye Bilimler Akademisi, Akademiye Kadınlar ile ilgili hazırladığı raporda, kadınların akademiye ve bilime katılımının yıllar içerisinde artmasına rağmen, Dünya genelinde halen birçok ülkede erkek akademisyenlerin oranının çok daha yüksek olduğuna dikkat çekiyor.

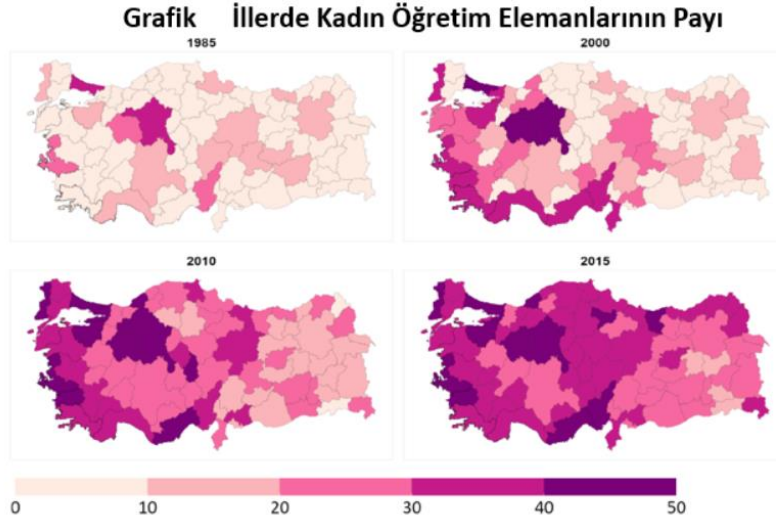
HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- ❖ Türkiye’de ise, üniversitelerde kadın öğretim elemanlarının ve araştırmacıların sayısı yıllar içerisinde artsa da, 2019 yılı itibariyle bu oran yüzde 45 seviyesinde gerçekleşti.

Türkiye’de kadın araştırmacıların oranı, 2019 yılı itibariyle yüzde 45 seviyesinde olsa da, kadın araştırmacıların

sayısı üniversitelere ve illere göre değişiklik gösteriyor. Kıyı şeridi, Trakya, Ankara, İstanbul ve Eskişehir kadın araştırmacı oranının en fazla olduğu yer iken bu oran Güneydoğu ve Doğu Anadolu’da düşük.

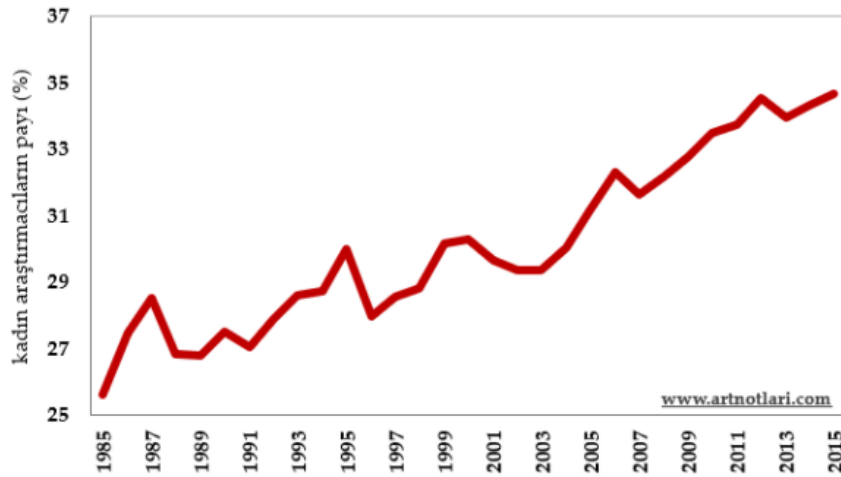

Kadın araştırmacı sayısı yıllar içerisinde artış göstererek yüzde 34 seviyesine ulaşsa da, bu artışın alanlar bazında gelişimine bakıldığında, sağlık bilimindeki çalışmaların etkisiyle gerçekleştiği görülüyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Grafik Bilimsel Çalışmalarda Kadın Araştırmacıların Payı

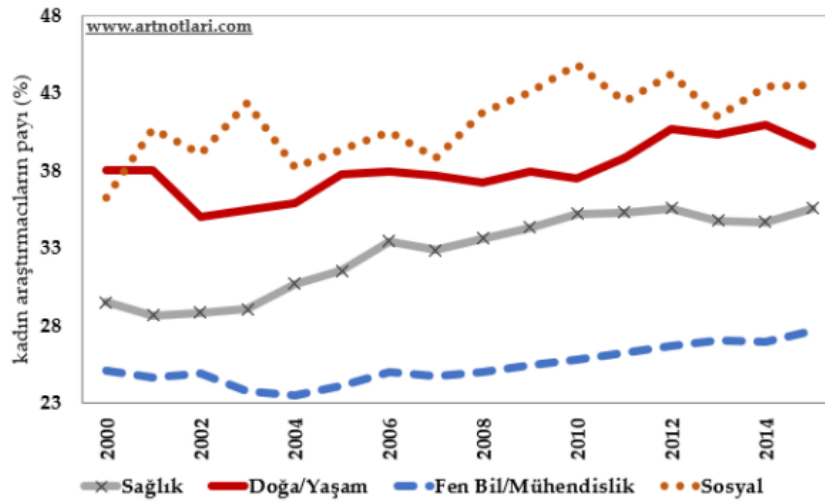

Veri: Scopus+MAG. Not: Cinsiyet verisi TÜİK, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü isim istatistiklerinden ve <https://genderize.io/> internet adresinden sorgulamalarla elde edilmiştir. Yazar sayısı 30 ve daha üstü olan çalışmalar dahil edilmemiştir.

Analiz: Ufuk Akçığit, Elif Özcan-Tok

- ❖ Kadın araştırmacıların en yüksek paya sahip olduğu sosyal bilimler ve doğa/yaşam bilimlerinde ise sabit bir seyir var.

Grafik Alt Disiplinler Bazında Kadın Araştırmacıların Payı

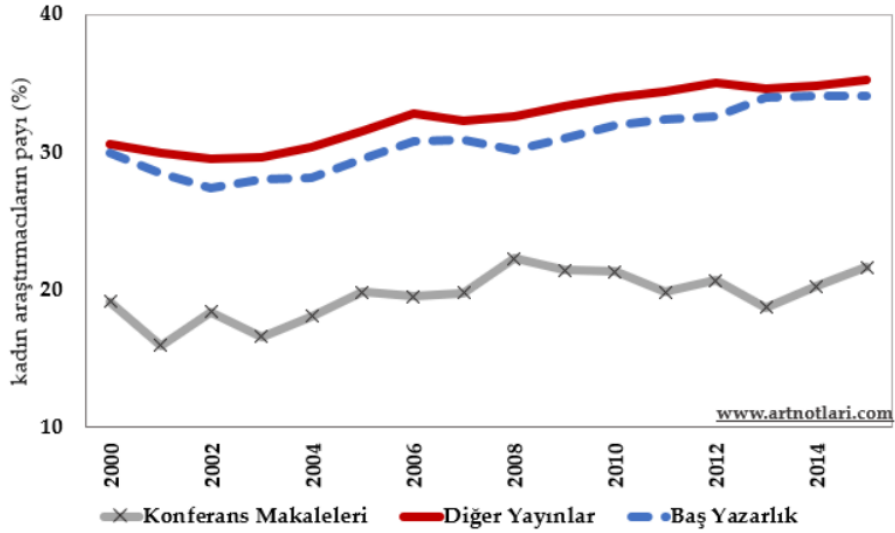
Veri: Scopus+MAG. Not: Cinsiyet verisi TÜİK, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü isim istatistiklerinden ve <https://genderize.io/> internet adresinden sorgulamalarla elde edilmiştir. Yazar sayısı 30 ve daha üstü olan çalışmalar dahil edilmemiştir.

Analiz: Ufuk Akçığit, Elif Özcan-Tok

- ❖ TÜBA'nın bilimsel araştırma ve çalışmalarda kadın araştırmacıların görünürlüğü ile ilgili çalışmalarında, genel akademik yayınların yüzde 34'ü kadın araştırmacıların olmasına rağmen, konferans sonu yayınlarda bu oranın yüzde 20'lere düştüğü dikkat çekiyor.

“Bir araştırmacının yüksek düzeyde görünürlük ve tanınırlık sağlayabilmesi için en iyi platform konferanslardır” görüşünü taşıyan TÜBA, konferans sonu yayınlarda kadın araştırmacıların payındaki düşen oranların, aile, çocuk bakımı vb. nedenlerden kaynaklı seyahat engeli olması ihtimali üzerinde duruyor.

**Grafik Bilimsel Çalışmalarda Kadın Araştırmacıların Payı
(3 Yıllık Hareketli Ortalama)**

Veri: Scopus+MAG. Not: Cinsiyet verisi TÜİK, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü isim istatistiklerinden ve <https://genderize.io/> internet adresinden sorgulamalarla elde edilmiştir. Yazar sayısı 30 ve daha üstü olan çalışmalar dahil edilmemiştir.

Analiz: Ufuk Akçığit, Elif Özcan-Tok

- ❖ Kadın araştırmacıların üniversitelerde bilimsel çalışmalara katılımının akademik yaş göre analizine bakıldığında ise, araştırmacıların ilk yayın yaptığı yıl başlangıç yılı olarak kabul edildiğinde, akademik yaşamın ilk 12 yılında sürekli bir düşüş olması dikkat çekiyor.

Grafik Akademik Yaşa Göre Kadın Araştırmacıların Payı

Veri: Scopus+MAG, 1985-2015. Not: Cinsiyet verisi TÜİK, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü isim istatistiklerinden ve <https://genderize.io/> internet adresinden sorgulamalarla elde edilmiştir. Yazar sayısı 30 ve daha üstü olan çalışmalar dahil edilmemiştir. Örneklem, ilgili yaşta yayın yapan araştırmacıları içermektedir.

Analiz: Ufuk Akçığit, Elif Özcan-Tok

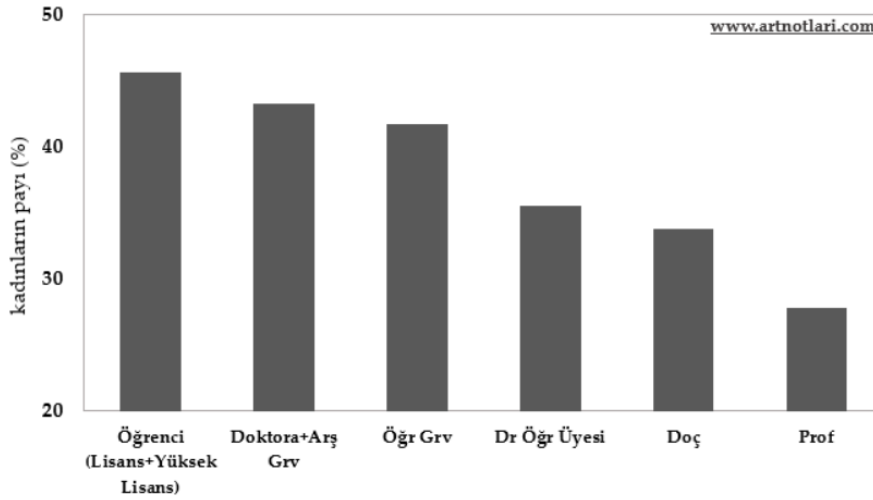
Kadın araştırmacıların sayısı ve bilimsel çalışmalara katılımında yıllar içerisinde yaşanan artışa rağmen, akademik ünvanlar bazında kadın ve erkek akademisyenler arasındaki kaydadeğer farkta bir azalma gerçekleşmedi.

- ❖ Ülkemizde akademik kadrolarda üst kademelere çıkıldıkça kadınların payı azalıyor. Öğrencilerin yüzde 45'inden fazlası kadın olmasına, doktora öğrencileri ve araştırma görevlileri içerisinde

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

kadınların oranının ise yüzde 43'ün üstünde olmasına rağmen, kadınların payı doktor öğretim üyeliğinde yüzde 36'ya, doçentlikte yüzde 34'e, profesörlükte ise yüzde 28'e geriliyor.

Grafik Akademik Ünvanlar Bazında Kadınların Payı

Veri: YÖK, 2000-2019.

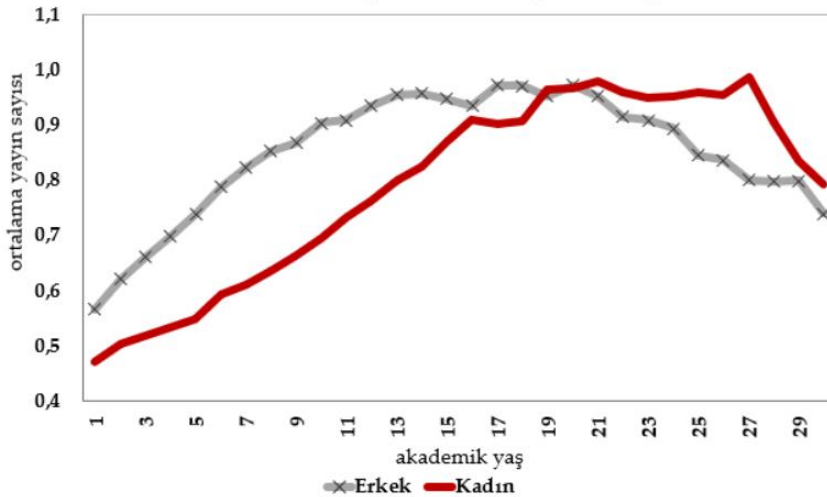
Analiz: Ufuk Akçığıt, Elif Özcan-Tok

Cinsiyetler arası akademik yaş ve bu yaştaki ortalama bilimsel yayın sayısı incelendiğinde, akademik yaşam döngüsünün ilk yarısında erkek akademisyenlerin daha verimli olduğu; ancak profesörlüğün elde edilebildiği yaş olan 17. Yaşın akabinde erkeklerin yayın sayılarının gerilediği görülüyor.

Kadın araştırmacılar da ise yıllara göre önce sabit bir seyir izlenirken, verimlilik düşüşü daha geç yaşlarda başlıyor.

Kadınların ortalama yayın sayısının genel olarak erkeklerin yayın sayısının gerisinde kalmasının başlıca nedenlerinden biri olarak, ev içi ve çocuklarla ilgili sorumlulukların genellikle annelerin sorumluluğunda olması denilebilir.

Grafik Cinsiyete Göre Yaşam Döngüsü

Veri: Scopus+MAG, 1980-2015. Not: Araştırmacıların ilk yayın tarihi akademik hayatın başlangıcı olarak kabul edilmiştir. Bir araştırmacının 30 yıl boyunca devam ettiği varsayılmıştır. : Cinsiyet verisi TÜİK, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü isim istatistiklerinden ve <https://genderize.io/> internet adresinden sorgulamalarla elde edilmiştir.

Analiz: Ufuk Akçığıt, Elif Özcan-Tok

SALON DOLDURMA TELAŞIYLA LİSELİLERİ DE ATEŞE ATTILAR

AKP İzmir İl Kongresi'nin düzenlendiği kapalı spor salonu da salgına rağmen 'lebalep' (tıklım tıklım) dolduruldu. Kongreye lise öğrencilerinin davet edildiği ortaya çıkarken okullardaki İŞKUR personelinin de kongreye katılımının zorunlu tutulduğu iddia edildi.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Salgının olduğu bir dönemde kongre yapıyoruz ve salon lebalep (tıklım tıklım) dolu" diye övündüğü AKP il kongreleri, pandemiye rağmen kapalı salonlarda, hiçbir tedbire uyulmadan gerçekleştirilmeye devam ediyor.

AKP 7'nci Olağan İzmir İl Kongresi, dün Halkapınar Kapalı Spor Salonu'nda yapıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da katıldığı kongrede, pandemiye rağmen yine kalabalık görüntüler oluştu. Salona girmek için sıra bekleyenler, kalabalık gruplar halinde turnikelerden geçiş yaptı. Salonda ise sosyal mesafe kurallarına uyulmadı. Kongreye katılacak delegelere, basın mensuplarına ve protokole Covid-19 testi zorunlu tutulurken, kongre katılımcılarına ise herhangi bir test zorunluluğu getirilmedi.

Öğrencilere Davet

AKP İzmir İl Başkanlığı'nın kongreye lise öğrencilerini de davet ettiği, okullarda çalışan Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) personeli ile okullardaki geçici daimi personelin ise kongreye katılmak zorunda bırakıldığı iddia edildi. Okul müdürlerine gönderilen yazıda, "Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Sn. Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleri ile 22 Şubat 2021 Pazartesi günü gerçekleşecek olan 7. Olağan AKP İzmir İl Kongremizde sizleri ve değerli öğrencilerinizi aramızda görmekten mutluluk duyarız" denildi.

Hakkında İşlem Yapılmalı

Eğitim Sen İzmir 1 No'lu Şube Başkanı Necip Vardal, öğrencilerin kongreye çağırılmasına tepki gösterdi. Pandemi nedeniyle uzaktan eğitimin devam ettiğine ve sınavların ertelenmesinin talep edildiğine dikkat çeken Vardal, şunları söyledi:

"Bir siyasi partinin kongresine öğrencilerin davet edilmesi kabul edilemez bir durum. Ailelerinden ve velilerinden habersiz siyasi parti kongresine dahil edilmeye çalışılan öğrencilerin hem sağlık hakkı yok sayılıyor hem de bu öğrenciler siyasete alet ediliyor. Siyasi parti yöneticilerinin kamu yöneticileri aracılığıyla okul yönetiminden talepte bulunmaları, tek parti yönetiminin tipik bir göstergesi. Kamu yöneticilerinin tüm siyasi partilere eşit uzaklıkta olması gerekir. Ancak bu siyasi partinin il başkanı, üzeri örtük şekilde bir okul yöneticisine talimat veriyor. Bu parti yöneticisi hakkında mutlaka işlem yapılması gerekiyor."

Bakan Koca Ne Dediğini Unuttu

Muhammed Emin Saraç için İstanbul Fatih Camii'nde düzenlenen, AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın yanı sıra çok sayıda bakanın da katıldığı cenaze töreninde hiçbir pandemi kuralına uyulmaması tepki çekti.

Bakan Koca, 2 Aralık 2020'de sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, "Duygularımızı rahatça paylaşabileceğimiz günler için cenaze ve nikâhlarda 30 kişiyi geçmiyoruz" ifadelerini kullanmıştı. Bakanın kendi uyarısını hiçe sayarak önceki gün neredeyse izdiham yaşanan bir cenaze törenine katılması, yurttaşları çileden çıkardı.

Yurttaşlar, sosyal medyada Bakan Koca'ya tepkilerini dile getirdi. Bir sosyal medya kullanıcısı, "Sayın Fahrettin Koca, hastanenizden cenazesini alıp, pandemi önlemlerine uymak için sadece 10 kişiyle birlikte gömdüğüm annemin üzerine yemin ederim, hiç kimsenin şu olaylardaki ikiyüzlülüğünüzü unutmaması için yaşayacağım. Andım olsun" dedi. Bir diğer yurttaş ise "1,5 ay önce 3 gün içinde hem babamı hem de 47 yaşındaki abimi, canımı kaybettim. Gelmek isteyen tüm dostları reddettik. Kimsesizmiş gibi sadece kardeşleri olarak toprağa verdik. Bundan sonra hiç kimse maske-mesafe-temizlik demesin" diye yazdı.

KAMU HASTANELERİ AKP KONGRESİNE ÇALIŞTI

Bakanlık yine suskun: Kamu hastaneleri AKP kongresine çalıştı

Kapalı spor salonunda düzenlenen ve salgına rağmen 'lebalep' doldurulan AKP İzmir İl Kongresi'ne katılan delegelere ve protokole kamu hastanelerinde Covid-19 testi yaptırıldığı ortaya çıktı. Sağlık Bakanlığı ise "Konuya ilişkin açıklama yapılmayacağını" belirtti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

AKP 7'nci Olağan İzmir İl Kongresi'ne katılacak olan delegelere ve protokol üyelerine kamu hastanelerinde test yaptırıldığı açığa çıktı. Kongreye katılanlara ise herhangi bir test zorunluluğu getirilmediği öğrenildi.

AKP İzmir İl Başkanlığı tarafından ilçe başkanlarına gönderilen mesajda, "Çok değerli ilçe başkanlarım, Pazartesi yapılacak olan il kongremize katılım sağlayabilmek için Pazar günü, sizlerin ve tüm delegelerinizin Covid-19 testlerini yaptırmaları gerekmektedir. Pazar Günü testi olmayan hiçbir delege kongreye katılım sağlayamayacaktır. Test yapılabilecek yerler: 09.00-15.00 saatleri arasında metropolde oturanlar; Çiğli Arş. Devlet Hastanesi, Katip Çelebi Üniv. Atatürk Eğitim Arş. Hastanesi, Bornova Türkan Özilhan Devlet Hastanesi'nde, metropol dışında oturanlar; Buldukları ilçenin devlet hastanelerinde yaptırabilirler" denildi. ulaştığı Sağlık Bakanlığı kaynakları ise konuya ilişkin bir açıklama yapılmayacağını belirtti.

Temasılara Bile Test Yapılmıyor

Bazı konulardaki çifte standartların kamuoyunu rahatsız ettiğini belirten İzmir Tabip Odası Başkanı Dr. Lütfi Çamlı, "Test sayısının yaygınlaştırılmasını sürecin en başından beri savunuyoruz. Ancak geldiğimiz noktada her geçen gün yapılan test sayısı düşmekte. İsteyen herkese test yapılmadığı gibi, pozitif vakalarla temaslı olan kişilere bile test yapılmıyor. Bu süreçte birçok STK, dernek ve barolar kongrelerini yapamadı ve bütün salon etkinlikleri yasaklandı" dedi.

Sağlık Bakan'ının açıklamalarını 'samimiyetsiz' olarak değerlendiren Dr. Çamlı, "Bazı partilerin kongrelerinde ortaya çıkan görüntüler, cenaze töreni fotoğrafları, fiziksel mesafe pandemi kurallarına uyum açısından rahatsızlık yaratmakta. Bizzat Sağlık Bakanı Fahrettin Koca 'Bazı illerimizde vakalarda artış var, tedbirlere uymalıyız' açıklamasını yaparken, bu tür kapalı salon ve parti mitinglerinin yapılması gerçekten samimiyet sorununu gündeme getiriyor" ifadelerini kullandı.

Çifte Standartın Göstergesi

Çamlı şunları kaydetti: "Sağlık çalışanlarına, yüksek riskli ortamlarda çalışanlara ve pozitif vakalarla temaslılara bile testlerin yapılmadığı ortamda başka bir çifte standardın göstergesidir. Testler herkese yapılmalı. Test sayısı ne kadar artarsa vakalar o derece erken saptanır. Sadece kapalı salon toplantılarına gidecek kişilere test yapıp, sağlık çalışanlarına meslek gereği yüksek riskli olanlara test yapılmıyor olması kabul edilebilir bir durum değil."

Hazırlıklara Katılan AKP'li Pozitif

İzmir'de Selçuk AKP İlçe Başkanı Selim Girbiyanoğlu'nun yaptırdığı Covid-19 test sonucu pozitif çıktı. Erdoğan'ın katılımıyla önceki gün gerçekleştirilen il kongresi öncesi hazırlıklarda aktif görev alan, toplantılar düzenleyen ve görüşmeler yapan Girbiyanoğlu'nun, testinin pozitif çıkması aynı ortamda bulunduğu herkesi tedirgin etti.

AŞI PASAPORTUNA HAZIR MIYIZ?

Gaye USLUER - Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı, Prof. Dr., CHP PM Üyesi

Dünya tarihinin en büyük kitlesel aşılmasına tanıklık ediyoruz. Covid-19 enfeksiyonundan en önemli çıkış yolu olarak görünen aşılama en büyük sorun arzın az, talebin ise fazla olması. Dünya genelinde Aralık 2020 içinde başlanan Covid-19 aşılması ile bugüne kadar 216 milyon kişi aşılandı. Bu sayı oransal olarak dünya nüfusunun ancak yüzde 0.56'sına tekabül ediyor. Dünyada halen mevcut aşılama kişi/ya da aşı dozu sayısının yüzde 75'inin ise dünyanın en zengin ya da en güçlü 10 ülkesine ait olduğu gerçeği çok önemli. Oysa Covid-19 enfeksiyonunu kontrol altına alabilmemiz için dünya nüfusunun en az yüzde 60-70'ini aşılama gerektiriyor.

Türkiye'ye bakalım: 2021'nin Ocak 14'ünde başlayan aşılama nüfusun yüzde 7.45'i en az bir doz, yüzde 1.44'ü ise iki doz Covid-19 aşısıyla aşılama durumunda. Yolumuz uzun, hedeflenen miktarda aşırıya hem küresel ölçekte hem de ulusal ölçekte erişimin hiç kolay olmayacağı belli. Bu denli büyük kitlesel aşılamanın doğru ve dengeli yürütülebilmesinin önünde ki en büyük engel; eşitlikçi ve adil bir aşılamanın olamaması.

Sağ kalım herkes için ortak ve zorunlu iyi iken, ülkeler arası eşitlikçiliğin ne denli derinleştiğini de kaygıyla izliyoruz. Başından itibaren değindiğimiz "önce benim vatandaşım aşılmalı" anlayışının ortaya çıkardığı aşı milliyetçiliği kavramı, son zamanlarda küresel aşı kutuplaşmasının da ortaya çıkmasına neden oldu. İşte tam da bu aşamada yeni bir kavram daha hayatımıza girdi: Aşı pasaportu...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Aşı Pasaportu Nedir?

Aşı pasaportu, Covid-19'a karşı aşı olduğunuzu kanıtlayan belgelere verilen isim. Birçoğumuz henüz çok farkında değilsen de önümüzdeki yılın en önemli tartışma yaratacak konularından birisinin Covid-19 aşısı pasaportu olacağı açıkça görülüyor. Covid-19 için henüz çok yeni ama bir o kadar da çokça tartışılan, tartışılacak bir konudan bahsediyoruz.

2021 yılında yeniden normale dönebileceği umutları, 2020 yılı sonunda virüsün mutasyona uğraması sonucunda ortaya çıkan yeni varyantların yaygınlaşması, 3'üncü dalga beklentisinin artması ve aşıya ulaşamama ile birlikte yıkıldı. Halen birçok ülkede yeniden kapanma ve sokağa çıkma yasakları yeniden konuşuluyor. Aslında aşı pasaportu konusunun tam da bu süreçte ortaya çıkışındaki en büyük etmen, başta seyahat endüstrisi olmak üzere, ekonomiyi ve kamusal aktiviteleri bir an önce ama güvenli ortamda canlandırabilmek.

Aşı pasaportu çok yaygın kullanılsa da yabancı bir kavram sayılmaz. Bazı faaliyetlere (örneğin hac ziyareti) katılmak veya belirli ülkelere girebilmek için aşı olduğunuzu kanıtlamak zorunda olmak bilindik bir uygulama. On yıllardır, bazı ülkelere seyahat durumundaki insanlar; sarıhumma, kızamıkçık ve kolera gibi hastalıklara karşı aşı olduklarını kanıtlamak zorundalar. Yolcular, ancak istenilen aşıları olduktan sonra, Uluslararası Aşılama veya Profilaksi Sertifikası olarak bilinen imzalı ve damgalı bir "sarı kart" almak koşuluyla seyahat noktasına ulaşabilmekte.

Tüm dünya Covid-19'a ilişkin yeni varyantlar, aşı tedarikindeki gecikmeler, lojistik engeller ve ekonomik çöküntülerle boğuşurken, aşı pasaportları konusundaki tartışmaların daha acil bir önem kazanacağını gösteriyor. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), konunun merkezinde ki karar vericilerden biri. Uluslararası seyahatlerde yolcuların diğer ülkelere girişine izin vermenin bir koşulu olarak aşı sertifikalarının uygulanmasına, mevcut eşitsizlik ortamında "şimdilik" karşı olduğunu söyledi.

DSÖ, doğru olanın aşı pasaportu uygulanmasına yönelik küresel standartlar oluşturulmasından yana. Şu anda benimsenen iki öneri mevcut: Biri PCR testi ile Covid-19 testinin negatif olduğunu gösteren belge, diğeri de Covid-19 aşısı olduğunuza dair bir belgenin oluşturulması. Ancak bunların yapılabilmesi için küresel ve yaygın bir uygulamanın ortak standartlarının oluşturulması -teste ulaşımın, aşıya ulaşımın eşitlikçi olması gibi- gerekiyor.

Aşı Pasaportu Uygulanmaya Başladı mı?

Aşıya ulaşım açısından daha şanslı olan ülkeler için aşı pasaportunu aynı zamanda özgürlük bileti olarak tanımlayabiliriz.

Bazı ülkelerde aşı pasaportu şimdiden uygulanmaya başladı. İzlanda, ocak ayı sonunda aşı sertifikası veren ilk Avrupa ülkesi oldu. Ardından Yunanistan, iki doz aşılama tamamlanmış olanlar için dijital aşı sertifikası kullanacağını açıkladı. Şu anda aşı sertifikası veren veya isteyen ülkeler arasında Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Macaristan, İtalya, Polonya, Portekiz, Slovakya, İspanya ve İsveç gibi ülkeler bulunmaktadır. Birçok ülkede ise hükümetler aşı pasaportunu sokağa çıkma yasaklarından ve seyahat yasaklarından bir çıkış yolu olarak tartışmaya başladı.

Aşı Pasaportlarına İtirazlar Nelerdir?

Risk gruplarıyla sınırlandırılmış aşılama bile dünya nüfusunda hedeflenen yüzde 60-70 aşılama oranına ulaşamayacağımıza, aşıya dair bilgi eksikliklerimizi de eklediğimizde aslında aşı pasaportunu hayata geçirebilmek için çok erken bir süreçteyiz.

Aşı pasaportu uygulamasına iyi tarafından bakacak olursak, kişiler aşılandıklarına dair kanıt sunmaları dahilinde başka bir ülkeye gittiklerinde karantina engeline takılmayacak. Tersten yani aşıya ulaşamayan kişiler ya da ülkeler açısından bakıldığında ise bu uygulamanın "dışlama ve ayrımcılık" dahil olmak üzere pek çok tartışmayı birlikte getirebileceğini de öngörebilmek zor değil. İnsan hakları ve kişisel verilerin korunması üzerine olumsuz etkilerinin neler olabileceği, dahası kişilerin Covid-19 testlerine veya aşılarına erişememeleri durumunda, sağlık durumlarını kanıtlayamadıklarından, fiilen özgürlüklerinin kısıtlanmış olacağı. Bu konulara şimdiden kafa yormak gerekiyor.

İnsanlar yeniden kamusal hayata tam anlamıyla katılacaklarsa, bir tür sertifikalar veya pasaportun bir ön koşul haline gelmesi kaçınılmaz görünüyor.

Türkiye'de aşı pasaportu konusu henüz gündemde bile değil. Siyaset kurumunun aşı pasaportu konusunun çözülmesi gereken küresel bir sorun olarak önümüze gelmesini beklemeden, bir an önce gerekli çalışmaları yapması ve olasılıkları öngörerek hazırlıklı olması şart.

SOSYAL OLMAYAN SOSYAL HİZMETLER UZMANI EĞİTİMİ

Sosyal hizmetler eğitiminde açıköğretimde okuyanlar örgündekilerden daha fazla. Uygulamalı derslerin fazlasıyla önemli olduğu bölüm için açıköğretimde bu durum oldukça eksik. SHUDER Genel Başkan Yardımcısı Yüksel 'Açıköğretime yeni öğrenci alınmasın' diyor.

YÖK'ün plansız şekilde izin verdiği veya açtığı açıköğretim kurumları örgünün yerini alıyor. Bunlardan biri de sosyal hizmetler bölümünün 4 yıllık programları. Açıköğretim okuyan öğrencinin örgünden daha fazla olduğu sosyal hizmetler bölümü için uzun süredir itirazlar dile getiriliyor. Özellikle Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği üzerinden seslerini duyurmaya çalışan yurttaşlar açıköğretime yeni öğrenci alınmasını istemiyor.

Sosyal hizmetler bölümünün örgün ve açıköğretimle ilgili dikkat çeken detayları şunlar:

Öğrenci Sayıları

Açıköğretim, uzmanlar tarafından örgünü desteklemesi gereken bir yaygın eğitim türü olarak değerlendiriliyor. Fakat birçok bölümde açıköğretim okuyan öğrencilerin sayıları örgünde okuyanlara çok yakın veya geçmiş durumda. Açıköğretimde şu anda okuyan öğrenci sayısı 13 bin 612'yken örgünde okuyan öğrenci sayısı ise 11 bin 743. Açıköğretimde yaklaşık 2 bin daha fazla öğrenci okuyor.

Uygulamalı Dersler

Uzmanların verdiği bilgiye göre sosyal hizmet eğitiminin 3'te 1'i uygulamalı derslerden oluşuyor. Örgünde bu uygulamalı derslerin öğrenci öğretmen etkileşiminde de ciddi bir katkısı oluyor. Açıköğretimde bu durum oldukça eksik. Sadece zorunlu staj uygulamaları bulunuyor. Bu zorunlu staj uygulamalarının önemli bir kısmı da yapılmış gibi gösteriliyor.

Sınav Sistemleri

Örgünde uygulamalı derslerin sınavları da benzer şekilde uygulamalı oluyor ancak açıköğretimde bu durum da geçerli değil. Kazanımlar çoktan seçmeli sorularla ölçülüyor. Çoktan seçmeli soruların uygulamalı derslerin ölçümünde yetersiz kaldığı da dile getirilen itirazlar arasında.

Çalışma Alanları

Sosyal hizmet alanında çalışan insanların muhatap olduğu kişiler genelde dezavantajlı gruplar oluyor. Hak temelli ve insan odaklı bir meslek olan sosyal hizmetçiler kırılğan ve ezilebilir gruplar ile çalışır. Sosyal hizmet mesleğinin kendine özgü mesleki müdahale yöntem ve teknikleri bulunuyor. Bu yetkinlik ancak teorik bilginin uygulamaya aktarılması ile kazanılabiliyor.

'Yeni Öğrenci Alınmasın'

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (SHUDER) Başkan Yardımcısı Fatma Tokmak Yüksel konuyla ilgili şunları söyledi:

"Tıp, hemşirelik, psikoloji, psikolojik danışma ve rehberlik yardım edici mesleklerdir. Diğer yardım edici mesleklerde olduğu gibi sosyal hizmet eğitimi de salt kitaptan, hazır ders notlarından bilgi edinme çabası değildir. Mesleği icra edecek sosyal hizmet uzmanı adaylarının şiddete maruz kalan kadınlar, ihmal – istismara uğrayan çocuklar, engelliler, yaşlılar, yoksullar, bağımlılar, göçmen ve sığınmacılar gibi birçok savunmasız / incinebilir kişi ve grupla çalışabilmek için gerekli beceri ve değer temeline sahip olmaları gerekir. Kendine özgü yapısı gereği sosyal hizmet eğitimi açıktan ya da uzaktan eğitimle verilebilecek bir eğitim değildir. Sonuç olarak zaten çok sayıda örgün eğitim kurumlarından mezun sosyal hizmet uzmanlarının istihdam olanakları kısıtlı iken sosyal hizmet eğitim standartlarına uymayan açık ve uzaktan eğitim uygulamalarına karşı olduğumuzu kesin bir dille belirtiyor, mevcut sosyal hizmet açıköğretim lisans programlarına yeni öğrenci alınmamasını talep ediyoruz."

AFRİKA'DA KI RANT TARLALARI

Türkiye'de yanlış tarım politikaları nedeniyle son 18 yılda üretim yapılan tarım arazileri 3.5 milyon hektar azaldı. Durum böyleyken iktidar, Afrika ülkeleri Nijer ve Sudan'da 1.78 milyon hektarlık tarım arazisi kiraladı. Tarım artık küçük çiftçiler yerine gıda devlerinin elinde.

Dünya tarımı, kapitalist tekellere emanet edilirken, küçük çiftçilik tasfiye ediliyor. Et, süt, buğday, şeker pancarı, mısır gibi en temel gıda mallarının yanında pamuk gibi en temel sını ürünlerin üretimi artık küresel ölçekli

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

devlerin elinde. Sadece merkez kapitalist ülkelerde değil, artık Türkiye gibi çevre ülkelerde de köyden kente göç sürecinin sonuna yaklaşıırken Dünya nüfusunu beslemek giderek daha büyük bir soruna dönüşüyor. Bir yandan kente göçe zorlanan küçük çiftçiler kentte ucuz işgücü arzını oluşturuyor, bir yandan da küçük çiftçilerin bıraktığı topraklar büyük ölçekli tarım şirketleri tarafından kapatılıyor. Kentlere hapsedilmiş milyonlar ise önlerine gelen besinlere yabancılaşmış durumda.

Gıda Devleri Devrede

Bu sürecin sonunda tasfiye edilen küçük tarım arazileri yerine geleneksel çiftçilikle ilgisi olmayan küresel gıda şirketleri büyük arazilerin peşine düşüyor. Bu arazilerin toplandığı en önemli kıta ise Afrika... Dünyada sadece son birkaç yılda 50 milyon hektarın üzerinde tarım arazisinin yabancı firmalara, ülkelere kiralandığı tahmin ediliyor. Bu büyüklük 780 bin kilometrekarelik Türkiye'nin yüzölçümünün yüzde 64'üne karşılık geliyor. Bu toprakların da yüzde 70'i Afrika'da. Sudan, Mozambik, Kongo, Kenya, Etiyopya gibi ülkeler topraklarını ucuza elden çıkaran ülkelerin başında geliyor. Bu ülkeler ya tarım arazilerini satıyor ya da 100 yıla varan sözleşmelerle kir alıyor.

Afrika, bu ülkeler ve küresel şirketler için biçilmiş kaftan. Zira dünyadaki tarım arazilerinin yüzde 20'ye yakını bu kıtada bulunuyor. Arazileri işleme maliyetleri geniş düzlüklere yayıldığı için ucuz. Afrika'daki mevcut tarım alanlarının olası verimlilik ömrünün Avrupa ve dünyadaki diğer tarım alanlarına nispeten iki veya üç kat daha fazla olduğu dile getiriliyor. Kıtadaki işgücünün yüzde 65'i tarım işkolunda istihdam edilirken, Afrika'nın gelirinin yüzde 30'undan fazlası da tarımdan sağlanıyor.

Tablo buyken, tarım arazisi sorunu yaşamayan, hatta mevcut tarım arazilerini kullanmayan Türkiye, tarımdaki küçük çiftçi düşmanı politikalar nedeniyle Afrika'dan toprak kiralamaya başlamış durumda. Daha önce Sudan'da 99 yıllığına kiralanmış İstanbul'un yüzölçümünün 1,5 katına karşılık gelen 780 bin 500 hektar tarım arazisinin yanında 2020'de de 1 milyon hektarlık tarım arazisi Nijer'de kiralandı. Bu haliyle Türkiye, ne tarım arazisi sorunu yaşanan Körfez ülkelerine ne de nüfusunu besleme sorunu yaşayan Çin, Hindistan gibi milyarlarca insanın yaşadığı ülkelere benziyor. Küresel tarım tekellerine de sahip olmayan Türkiye, tüm bunlara rağmen gıda ihtiyacını Afrika'dan karşılama stratejisi izliyor.

18 Yılın Bilançosu

Türkiye'deki tarım arazileri büyüklüğü ve çiftçi sayısı AKP'nin çelişkili tarım politikasını teşhir ediyor. TÜİK verilerine göre 2002'de 41,1 milyon hektar olan ülkedeki toplam tarım arazisi büyüklüğü, 18 yılın sonunda 37,7 milyon hektara geriledi. Bu süreçte üretim yapılamayan toprak büyüklüğü yaklaşık 3,5 milyon hektar. Bu büyüklük neredeyse Konya'nın yüzölçümüne eşdeğer. Kaldı ki, üzerinde üretim yapmaktan vazgeçilen tarım arazileri Sudan ve Nijer'de kiralanmış tarım arazilerinin 2 katı.

Yine TÜİK verilerine göre 2002 yılında tarımda istihdam edilen kişi sayısı 8 milyon 709 bindi. Bu sayı 2020 yılı eylül ayı itibarıyla yüzde 41'lik azalmayla 5 milyon 132 bine düşmüş durumda. Üstelik aynı süreçte ülke nüfusu yaklaşık 20 milyon arttı.

Köylüler Kente Sürüldü

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında köylerde 23 milyon 797 bin kişi yaşıyordu. Bu sayı 2012'de 17 milyon 178 bine geriledi. Başka bir ifadeyle sadece 12 yıl içinde en az 6 milyon kişi yüzyıllardır yaşadıkları topraklardan kente sürüldü. 2012'de çıkarılan yasayla köyler mahalle oldu. 2013'te köy nüfusu böylece 6 milyon 633 bine geriledi. 2019'da ise bu sayı 6 milyon 3 bin. Yani son 7 yılda da köylerin yüzde 10'u boşaltıldı. Köylerdeki nüfus ise giderek yaşanıyor. Nüfus projeksiyonlarına göre yakın zaman içinde tarımdaki istihdam 4 milyonun altına inerken, ülke nüfusu 100 milyona yükselecek. Buna karşılık hükümetin küçük çiftçiliği kurtaracak bir vizyonu bulunmuyor.

Çare 3 Bin 500 Km Uzakta Değil

Afrika'dan kiralanmış topraklara ilişkin değerlendirmede bulunan CHP Bursa Milletvekili ve Genel Başkan Tarım Politikaları Başdanışmanı Orhan Sarıbal, çarenin 3 bin 500 km uzakta olmadığını, ülkede Trakya'daki tarım arazilerinin 3 katı büyüklüğünde arazinin AKP döneminde ekilmediğini söyledi. Sarıbal:

"Dünya nüfusunun artması, küresel ısınma, iklim değişikliği ve gıda ihtiyacının artması sonucu emperyalist ülkeler, stratejik bir sektör olan tarımsal üretim konusunda, dünya gıda tekeli şirketleri aracılığıyla Afrika'da arazi kiralyor veya satın alıyorlar.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) açıkladığı Gıda Fiyat Endeksi verilerine göre dünyada gıda fiyatları 7 aydır üst üste yükselmekte.

Ülke içerisinde hububat, baklagil, yağlı tohumlar ve endüstri bitkilerinde yeterli üretimi sağlamayan AKP, arz açığı olan ürünleri ithalata karşılamakta. Üretim politikasızlığının sonucu ülke içerisinde 650 bin üreticinin tarımı bırakması sonucu 35 milyon dönüm arazi üretimden çıktı. Bu da Trakya'daki tarım alanlarının 3 katından fazla tarım alanı ekilmiyor demek.

Yeni çıkış yolları arayan AKP bugün 3 bin 500 km uzakta olan Nijer'den 10 milyon dönüm arazi kiralarak tarımsal üretimi artırma peşinde.

Nijer'de ilk etapta yem bitkisi üretimi planlanarak ülke içerisinde yem fiyatlarının düşürülmesi hedeflense de bu konuda yapılmış fizibilite raporu ortada yok. Bölgede iş yapan iş insanlarımız yatırım yapılsa dahi nakliye bedelleri nedeniyle maliyetli bir üretim olacağından çok rantabl bir üretim modeli olmayacağını söylemekte.

Biz öncelikle yurt içinde tarımsal üretimin 'sürdürülebilir' limitleri tamamen kullanıldığında ve ülke insanın ihtiyacının karşılanamayacak hale gelmesi durumunda, diğer ülkeleri sömürge anlayışı olmadan, ortak bir sinerji yaratılarak tarımsal üretim yapılmasından yanayız".

PAMUKTA DIŞA BAĞIMLILIK SÜREKLİ ARTIYOR ÜRETİM ALANLARI İSE GİDEREK KÜÇÜLÜYOR

Ulusal Pamuk Konseyi'nin raporuna göre, ülkede 2020'deki lif pamuk üretimi 600 bin ton, ithalatı ise 962 bin ton oldu. Pamukta ithal bağımlılığı artarken üretim alanları son 30 yılın en düşük seviyesine geriledi.

Ulusal Pamuk Konseyi (UPK), 2020 yılının değerlendirildiği ve 2021 için beklentilere yer verildiği 'Pamuk Sektör Raporu'nu yayımladı. Ülkede hazır giyimden konfeksiyona, yağ sanayisinden yem sektörüne pek çok alanda kullanılan pamukta üretim alanları bu yıl yüzde 40'ın üzerinde daraldı. Raporda ise üretim alanlarının son 30 yılın en düşük değeri olan 353 bin hektara düştüğü vurgulandı. UPK raporunda daralmayla birlikte elde edilen ürünün yüzde 27 azalarak 1 milyon 607 bin ton seviyesine geriledi.

Üretici artık pamuk üretmekten vazgeçiyor, ithalat ise hızla artıyor. Ülkede geçen yıl lif pamuk üretimi 600 bin ton, ithalatı ise 962 bin ton oldu. Ulusal Pamuk Konseyi'nin 2020 Pamuk Raporu'nda tekstil sanayinin 1 milyon 514 bin ton pamuk ihtiyacının ancak yüzde 40 kadarını yerli üretimle karşılayabildiğini yüzde 60'ının ise ithalata karşılandığı belirtildi. Raporda konu ile ilgili "İhtiyacın karşılanması için 962 bin ton pamuk ithal edildi ve bunun için 1,5 milyar doların üzerinde bir bedel ödendi. Daha da önemlisi yerli üretimle bunun 2,5 katı kadar bir net katma değer yaratılmaktan mahrum kalındı. Küresel salgın nedeniyle pamuk dâhil bütün emtia fiyatlarında önemli artışlar söz konusu. 2021 sezonuna yüzde 74 gibi oldukça yüksek bir Stok/Kullanım Oranıyla girmekte olduğumuz için bu durum ülkemize henüz tam olarak yansımış değil. Ancak pamuk fiyatlarının en azından mevcut düzeylerini uzun süre koruyacağına güçlü bir delili sayılabilir" bilgisine yer verildi.

Maliyet Yüzde 25 Arttı

Rapora göre, 2020 sezonunda dekar başına pamuk üretim maliyetlerinin yüzde 25 oranında arttığı, ancak tarla veriminin de yüzde 23 artması sayesinde ürün maliyetindeki artış yüzde 2 ile sınırlı kaldı. Bunun yanı sıra, pamuk fiyatlarının önceki sezona göre yüzde 40 kadar daha yüksek seyretmesi kütlü pamukta kilo başına 25 kuruşluk brüt kazanç sağladı. Ayrıca 2020 sezonu için, 82 kuruştan 1 lira 10 kuruşa çıkarıldığı açıklanan fark ödemesi desteği ve mazot ve gübre destekleriyle birlikte söz konusu brüt kazancın 1 lira 32 kuruşu bulması imkânı oluştu.

Ülkede pamuk üretiminin sorunlarını 4 başlık altında toplayan raporda; yüksek üretim maliyeti, verim ve kalite kayıpları, desteklerin etkinleştirilmesi ve pazarlama, sürdürülebilirlik ve farkındalığın geliştirilmesi gibi çözüm önerileri sıralandı.

İthalatta Dördüncüyüz

Türkiye bugün dünya pamuk üretiminin neredeyse tamamını karşılayan 10 büyük pamuk üreticisi ülke arasında 6'ncı sırada yer alıyor. Dünya pamuk ithalatının yüzde 71'i ise Türkiye'nin de 4'üncü sırada yer aldığı 5 büyük ithalatçı ülke tarafından gerçekleştiriliyor...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Üretici ülkeler İthalatçı ülkeler

- 1- Hindistan, 1- Çin
- 2- Çin, 2- Bangladeş
- 3- ABD, 3- Vietnam
- 4- Pakistan, 4- Türkiye
- 5- Brezilya, 5- Endonezya
- 6- Türkiye,
- 7- Özbekistan,
- 8- Avustralya,
- 9- Meksika,
- 10-Yunanistan

ORMANLARIMIZ KANUNLARLA YOK EDİLİRKEN KİMSE SEYİRCİ KALMAMALI

Anayasa'ya aykırı olduğunu hiç sorgulamadan kanun çıkarırsa ve Anayasa Mahkemesi üyeleri bu aykırılığı görmezden gelirse hem ormanlarımızın korunması, hem de hukuk sistemimizin sağlıklı işlemesi için nereye umut bağlayacağımız sorusu boşlukta kalıyor.

Erdoğan Atmış - Ormanlık Politikası Uzmanı

İlk söz: Ağaca bakmaktan, ormanı göremeyenler, ormanlarımız hakkında karar alamaz.

Uzun süredir ormanlarımızın devlet ve özel sektör işbirliğiyle yok edildiğini örnekleriyle anlatarak kamuoyunu uyarmaya çalışıyoruz. Son yıllarda ormanlarımızın yönetiminde ekolojik değil ekonomik amaçların ağır bastığından defalarca bahsettik. İktidar, ahşap levha sektörü için kapasitesinin üzerinde aşırı artırdığı odun üretimi, korumadan çok kullanım ağırlıklı yönettiği korunan alanlar ve ormanların madencilik, enerji ve turizm vb. birçok amaç dışı kullanımının yarattığı yıkımların artmasına kulak tıkamışken, ormanları yok edecek yeni yasa ve yönetmelikleri, Anayasa'ya aykırı olduklarına bakmadan yürürlüğe koyuyor.

2018 yılının nisan ayında torba yasanın içine serpiştirilen birkaç maddeyle ormanlarımızın önemli bir kısmını yok edecek EK madde 16'yı Orman Yasası'nın içine enjekte etmişlerdi. Konuyu bilen herkesin Anayasa'ya aykırı olduğu konusunda hem fikir olduğu bu değişiklik, anamuhalefet partisi tarafından iptal istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne taşınmış, bizler de mahkemenin Anayasa'ya aykırılığını kolayca tespit ederek bu değişikliği iptal edeceğinden emin olarak bu konunun üzerine pek gitmemiştik. Geçen hafta EK madde 16 ile ilgili uygulama yönetmeliği yayımlanınca konu tekrar "Ormanlarımız yok ediliyor" diye gündeme geldi. İşin garip tarafı; geçen haftaki yönetmelik çıkmadan önce 4 il ve 23 yerde Bakanlar Kurulu kararıyla, Cumhurbaşkanlığı sistemine geçişten sonra da 2 il ve 6 yerde de Cumhurbaşkanlığı kararıyla binlerce hektar orman alanı EK 16. Madde'ye göre orman dışına çıkarılmıştı bile. Ülke genelinde kadastro komisyonlarının hazırladığı onlarca orman dışına çıkarılma raporu da Cumhurbaşkanlığı kararını bekliyordu. Bu işlemlerin hepsi yönetmelik çıkarılmadan önce yapıldı. Yani bu işlemlerin yönetmeliğe dayanmadan hangi kıstaslar gözetilerek yapıldı belli değil.

Anayasa'ya Neden Aykırı

Gerçekten de bir kanunun onlarca maddesinden sadece biri olan bu madde ormanlarımızın idam fermanı gibi. Bu madde farklı yorumlanmalara çok açık ve ileriye dönük olarak ormanlarımızın önemli bir kısmını kaybetme olasılığı var. Üstelik Anayasa Mahkemesi 16 Temmuz 2020'de vermiş olduğu kararda CHP'nin bu ek madde için yaptığı iptal başvurusunu "oybirliğiyle" redderek, bu maddeyi garip bir şekilde Anayasa'ya aykırı bulmamış olduğunu biz de yeni öğrendik. Altı ay önce verilmiş bu kararın bizler ve kamuoyu tarafından bunca süre boyunca duyulmamış olması başka bir mesele olarak dursun, ben bu madde neden Anayasa'ya aykırı onu anlatayım.

Biraz teknik olacak, fakat Anayasa'ya aykırılığı anlatmam için hukukun o zor anlaşılabilir dilini biraz olsun kullanmam gerek. Anayasa'nın 169. maddesinde "Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz... Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez..." der. Bu açık hükümden dolayı, orman işgali yapanlara bu yerler zaman aşımıyla verilemediği için bu yerleri önce orman dışına çıkarıp, işgalcilerine öyle vermek için bulunan formül gereği Anayasa'nın aynı maddesine "Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

görülme, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31 Aralık 1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.” diye bir hüküm eklenmiştir. Kamuoyununun 2B olarak bildiği bu uygulama gereği, 1973 yılından günümüze kadar 620 bin hektar orman “Bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybettiği” gerekçesiyle orman dışına çıkarılmış ve 2012 yılında yürürlüğe giren 6292 sayılı kanunla da, bu yerler öncelik işgalcilerine olmak üzere, parayı basana verilmişti.

Ülkemizdeki orman kadastrosu işlerinin artık tamamlanmış olduğu ormancılık örgütü tarafından uzun süredir ifade ediliyor olduğu için, bizler yeni orman dışına çıkarma işleri artık olmayacak diye seviniyorduk ki, 19 Nisan 2018 tarihinde Orman Kanunu’na eklenen EK 16. madde ile ormanlarımızın önemli bir kısmının yok edilmesinin önünü açacak bir yola girildi. Bu ek maddede; “... bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülme ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlar...” içinde Cumhurbaşkanınca belirlenecek alanların orman dışına çıkarılacağı ve orman sınırları dışına çıkartılan alanın iki katından az olmamak üzere yeni orman tesis edileceği yazmakta. Şimdi ister iki kat, isterse 10 kat olsun bir yerdeki doğal orman alanını yok ettiğinizde, yapılan yeni ağaçlandırmalarla onu geri getiremeyeceğinizi, ormanların ağaç toplulukları olmaktan öte bir ekosistem olduğunu, bir orman ekosisteminin oluşması için onlarca yıl geçmesi gerektiğini tekrar hatırlatmayacağım. Bunu halkımız çok iyi biliyor da, ağaca bakmaktan ormanı göremeyen iktidar ve kanun yapıcılar galiba farkında değil.

Ek 16. madde Anayasa’ya aykırı. Çünkü Anayasa’da orman dışına çıkarılabilecek alanlar açıkça yazıyor. Tarım dışında farklı alan kullanımları için orman dışına çıkarma işlemi ancak o alan 31 Aralık 1981 tarihinden önce orman niteliğini kaybetmişse mümkün olabilir. Bu tarihten sonra sadece “...tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler...” orman alanı dışına çıkarılabilir ve sadece tarım yapmak amacıyla kullanılabilir. Bu alanlar “tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan” yerlerse, tarım dışı amaçlarla da kullanılması mümkün değildir. Geriye “...bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlar...” kısmı kalıyor. Onu da yukarıda demiştik fakat tekrar edeyim. Siz Anayasa’da “...31 Aralık 1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş...” ibaresi yer aldığı sürece, orman alanlarını bir kanun maddesiyle orman dışına çıkarıp, bunu yaptığınız tarihi de 19 Nisan 2018 nirengi noktası olarak belirleyemezsiniz. Üstelik bununla da yetinmeyip belirttiğiniz tarihte “...üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlar...” şeklindeki ucu açık, her yana çekilebilir bir ibareyi de kanunlaştıramazsınız. Böyle bir ibare; ormanda gözüne kestirdiğin yeri getir, ben oraya “taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alan” muamelesi yaparak, önce orman sınırı dışına çıkarıp, sana devrederim demekten başka bir anlama gelmez. Yeni yayımlanan yönetmelikte orman dışına çıkarılacak yerlerin çevre ve şehircilik il müdürlükleriyle, milli emlak müdürlükleri tarafından talep edileceğinin yazması bunun en önemli göstergesi değil mi? OGM artık arsa ofisi görevi mi yapacak?

İşte tüm bunlar Anayasa’nın 169. maddesinde “Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez” şeklinde bir hüküm varken oluyor. TBMM’deki milletvekilleri Anayasa’ya aykırı olduğunu hiç sorgulamadan kanun çıkarırsa ve Anayasa Mahkemesi üyeleri bu aykırılığı görmezden gelirse hem ormanlarımızın korunması, hem de hukuk sistemimizin sağlıklı işlemesi için nereye umut bağlayacağımız sorusu boşlukta kalıyor. İyi niyetle Anayasa Mahkemesi üyelerinin torba yasa içinde gelen bu değişikliği gözden kaçırmış olabileceklerini düşünmek istiyorum. Belki de yukarıdaki hususları içermeyen bir iptal dilekçesiyle başvuru yapıldığı için verilen karar da bu sınırlı başvuruya göre şekillenmiş olabilir. Fakat bu büyük yanlışın mutlaka düzeltilmesi gerekiyor.

Bir Fırsat Daha Var

Artık ileriye bakmalıyız. 2008 ile 2019 yılları arasında sadece 11 yıl içinde ormanlarımızdaki parça sayısının yüzde 56 arttığını, yani ormanlarımızın ekonomik kazanımlar için paramparça edildiğini bilen biri olarak, bu parçalanmanın şiddetini daha da arttıracak Ek 16. Maddenin yürürlükten kaldırılması için elimizde bir fırsat daha olduğunu düşünüyorum. Geçen hafta çıkan yönetmeliğe acilen dava açılması, bu davaya dayanarak Danıştay tarafından yönetmeliğin Anayasa’ya aykırılık gerekçesiyle iptal edilmesi ve kanununun Anayasa’ya aykırılığının bir kez daha sorgulanması için Anayasa Mahkemesi’ne önüne bir daha gitmesi bu fırsatı doğurabilir.

Orman Sadece Ağaç Değildir

Evet sayın politikacılar ve yargıçlar; orman sadece ağaç değildir. Orman; canlı ve cansız varlıklardan oluşan bir ekosistemdir. Bu ekosistemin hakim unsuru olan ağaçlar olmasa da orası yine orman sayılır. Bildiğiniz gibi Orman Kanunu'nun birinci maddesinde orman tanımlanırken "Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaçlık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır" der. Yani sadece üzerindeki ağaçlar değil, altındaki toprak da ormandır. Bir ormandaki bütün ağaçlar yanıp yok olsa da, madencilik vb. amaçlarla kesilip yok edilse de, oradaki toprak kaldırılıp altındaki maden çıkarılmış olsa da orası halen hukuken ormandır. Bir yerin orman vasfını kaybetmesi eğer insanoglu üzerine beton dökmemişse bilimsel olarak da mümkün değildir. Anayasa'da yer alan "bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmemeyen" şeklindeki yanlış bir ifadeden yola çıkarak 1973'ten günümüze 620 bin hektar orman ekosistemimizi kaybettik. Şimdi bu miktarın birkaç misli fazlasını yok edecek kapının aralandığının farkına hepimiz varmalıyız.

Orman içi açıklıklar ormanın bir parçasıdır. Hayvanlar için beslenme ve su içme alanıdır. En fazla canlı türü sık orman alanlarında değil, ilgili yasa ve yönetmelikle yerleşime açılması öngörülen taşlık, kayalık gibi açık alanlarda olur. Örneğin dağ keçisi gibi birçok sayıda canlı türü kayalık habitatlarda yaşar. Bu alanlar biyoçeşitlilik açısından sıcak noktalar. Bu alanların önce orman dışına çıkarılıp, sonra da yapılaşması durumunda bu alanlardaki biyoçeşitliliğin yok olacağını farkında olmak gerekir. Diğer taraftan bu alanlarda hiç ağaç yok deyip orman dışına çıkarırsanız, orada kurulacak yerleşime ulaşmak için yapılacak yol için de yine ağaçların kesileceğini, su, elektrik vb. altyapı tesisleri için ormanların yerle bir edileceğini de bilmeniz gerekir. Yine orman içine yapılacak bu yeni yerleşimlerin yangın riskini artıracığını göz önünde tutmak gerekir. Ya da artık dillerden düşmeyen iklim krizinin en önemli nedenlerinden birinin ormansızlaşma olduğunu hiç unutmamak.

Son söz: Ormanlarımızın paramparça edilmesine yeni boyutlar katacak bu kanun ve yönetmelik geç kalmadan iptal edilmelidir.

ANTİDEPRESAN KULLANIMI 55 MİLYON KUTUYA YÜKSELDİ

Yaklaşık bir yıldır hayatımızda olan pandemi maddi ve manevi herkesin hayatını etkiledi. Sağlığın korunması düşüncesiyle alınan tedbirler ekonomik sorunlarla birlikte yoksulluk ve işsizliği de beraberinde getirdi. Psikiyatri Uzmanı Doktor Özden Polatöz, 2019 yılına kıyasla artan antidepresan kullanımına dikkat çekerek, "2019 yılında yıllık 49,8 milyon kutu olan antidepresan ilaç tüketimi 54,6 milyon kutu oldu" dedi.

Ruhsal hastalıkların görülme sıklığında artış meydana geldiğini vurgulayan Dr. Polatöz, şöyle konuştu:

"Türkiye'de yıllardır uygulanan neoliberal politikaların sonucu halkın gelir düzeyi düşmüş ve işsiz sayısı arttı. Ekonomik kriz ve pandemi son bir yılda yeni tanı konan psikiyatrik hasta sayısı yükseldi. Son bir yılda psikiyatri bölümlerine başvuru yapan hastaların çoğunluğunu 65 yaş ve üzeri yurttaşlar oluşturuyor, çoğunluğu ise kadın.

En çok anksiyete, major depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, uyum bozukluğu görülüyor. Pandemi tedbirleri, insanları toplumsal hayattan koparıp eve kapanma, üretememe ve bireyselleştirmeye itti. Aile ziyaretleri, seyahat kısıtlamaları, alışılan eğlence yöntemleri gibi alışkanlıkların terk edilmeye zorlanması, hastalık bulaşma korkusu, yakın akraba kaybı sorunları artırdı."

HÜKÜMETİN BEYİN ÖLÜMÜ GERÇEKLEŞTİ

AK Parti Genel Başkanı millete tepeden bakan tavrına, artık kendi partilileri dahil tüm milletin isyan ediyor. Sayın Erdoğan, bu millete verecek bir şeyiniz kalmadı. Millete söyleyecek sözünüz de tükendi. Metal yorgunusunuz, kopyala, yapıştır konuşmalarla, milletin daha fazla zamanını almayın. Bu hükümetin beyin ölümü gerçekleşti. Bunu kabullenin. Fişi çekmesi için, biran önce sandığı milletin önüne koyun, milletin hakemliğine başvurun.

Başka Ölümlere Davetiye

Salgının yayılmasını engellemek için, lokantalar, restoranlar, kafeler kapalı. Ama salgın AK Parti İl Kongrelerine ve protokol cenazelerine uğramıyor. Bu Sağlık Bakanımızın attı bir tweet. Ne diyor Sağlık Bakanı burada? "Duygularımızı rahatça paylaşacağımız günler için, cenaze ve nikâhlarda 30 kişiyi geçmiyoruz." Bu da dünkü protokol cenazesinden bir fotoğraf... Cenaze lebalep dolu... Tabii ki müteveffaya Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır ve baş sağlığı dileriz. Ama bu cenazede bu kadar kalabalık, başka ölümlere davetiye çıkartmaktan başka bir şey değildir. Ne yazık ki Sağlık Bakanı da bu kalabalığın tam göbeğinde...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bakan Bunu Yaparsa Millet Salgını Ciddiye Almaz

Salgını hafife alamayız. Bu salgında 28 binden fazla yurttaşımızı kaybettik. Ekonomik kayıplarımız da cabası. Esnaflarımız perişan, çiftçilerimiz perişan, işçilerimiz perişan. Tüm dünya, salgınla mücadeleyi bir “Dünya Savaşı” ciddiyetinde götürüyor. Normalleşmede gecikilecek her dakika, insani kayıplar kadar, ekonomik kayıpları da artırıyor. Şimdi Sağlık Bakanı bunu yaparsa, milletimiz de salgını ciddiye almaz. Bu görüntüleri açıkçası çok yadırgadık.

Erdoğan’ın İfadesiyle “Başarısız” Bir Operasyon

Bölücü terör örgütünün kahpe yüzünü, bir kez daha gösterdiği, acılarıyla dolu bir haftayı geride bıraktık. Bölücü terör örgütü, 5 - 6 yıldır elinde rehin tuttuğu savunmasız, silahsız 13 yurttaşımızı, bir mağarada alçakça, vicdansızca katletti. Canlarımızı, aramızdan kalıncı aldı. Bu harekâta rehinelere dâhil, 16 şehidimiz var. Bölücü terör örgütünü bir kez daha lanetliyoruz. Bu katliamın faillerinin, teröristlerin bir an evvel cezalarını görmelerini bekliyoruz. Terör nereden, kimden gelirse gelsin insanlık suçudur. Terörden fayda ummak, ya da terör karşısında susmak da, büyük bir insanlık suçudur. Kahraman askerlerimizin, Mehmetçiklerimizin terörle mücadelede başarısı tartışılmaz. Tarih ve milletimiz buna şahittir. Ama son operasyon, Cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturan Erdoğan’ın ifadesiyle, “Başarısız” oldu. Asker, polis, devlet görevlisi 13 rehine kurtarılmadı. 16 insanımız şehit oldu.

Yetki Sorumluluk Getirir

Bu katliamın faili, tabii ki hain bölücü terör örgütüdür buna hiç şüphe yok. Bundan kuşku yok. Ama başarısız rehine kurtarma operasyonunun sorumlusu kim? Biz, bu soruyu milletimiz adına, şehitlerimiz ve onların aileleri adına soruyoruz. İstihbarat mı yetersizdi? Planlama mı, yoksa zamanlama mı hatalıydı? Kurtarma operasyonunun, baskın vasfını kaybettiren hangi gelişmeler oldu? Ucube tek adam rejimi elinde emir-komuta zinciri mi dağıldı? Kurtarma operasyonu, şahsım hükümetindeki erimeyi durdurmak ve anketlerde baş aşağı gidişi engellemek için, siyasi saiklerle mi yapıldı? Zorlandı. Demokratik, şeffaf toplumlarda tüm bunlar tartışma konusudur tartışılır. Yetkili varsa sorumluda vardır, sorumlularda bunun hesabını verir. Ama işler bizde öyle yürümüyor.

Bölücü Örgüte Devlet Payesi Verdi

Milletin yüreği “lebaled” acıyla doluyken, Partili Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Lebaled” doldurduğu kongre salonlarında boy gösteriyor. Orada da ne diline, ne gülüşüne, ne davranışlarına dikkat ediyor. Hain terör örgütünün rehin aldığı görevlilerimize, “Esir” diyor. BOP Eş Başkanı, rehinelere “Esir” diyerek, bölücü terör örgütü PKK’ya “devlet payesi” verdiğinin farkında değil mi?

Ağlamazsan, Bari Gülmekten Utan

Bu rezalet yetmiyor, milletimiz tek sorumludan Gara’da neler yaşandığını, tezahüratlı, esprili, bol gülücüklü AK Parti Kongrelerinde öğreniyor. Hadi milletimizi zaten unuttunuz. Millete saygınız kalmadı. Ama acılı şehit ailelerine ve şehitlerimize de mi saygınız yok? Türkiye’nin dört bir yanına şehit ateşi düşmüş. AK Parti Genel Başkanı ve yöneticileri, kongrelerde eğleniyor, gülüyor, espriler yapıyor. Bugünde devam etti. Bir de kongrelerde, İstiklal Marşı şairimizden mısralar okuyorlar. Aslında İstiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy’un başka dizeleri de var. Bunları unutmuş görünüyorlar. Ben okuyum, ırzımızdır çığnen, evladımızdır doğranan, ey sıkılmaz, ağlamazsan, bari gülmekten utan! Allah aşkına! Yas evinde, düğün olur mu? Bizim bildiğimiz komşu evinde cenaze varsa, komşunun acısı paylaşılır önce. Siz bu hale hangi zaman geldiniz Sayın Erdoğan? Bu milletten, bu milletin değerlerinden nasıl bu kadar kopabildiniz?

En Büyük Açık, Tarafsız Cumhurbaşkanı Açığı

Ülkemizde ciddi, tarafsız bir Cumhurbaşkanı olsaydı, milletimiz, bu felaket haberini Malatya Valisi’nden veya AK Parti İl Kongresinden öğrenmezdi. Ciddi tarafsız bir Cumhurbaşkanı, daha o akşam milletin huzuruna çıkar, metanetle, Gara’da yaşananları milletimize anlatırdı. Bayraklarımızı yarıya çektirir, “Ulusal yas” ilan ederdi. Ama Partili Cumhurbaşkanı, Suudi Arabistan Kralı’ndan esirgediği “ulusal yası”, kahraman şehitlerimizden esirgedi. İşte “devlet krizi” dediğimiz tam da budur. Ama Partili Cumhurbaşkanı, şehidimizin anacığına başsağlığı dilemeyi bile, bir siyasi faaliyete dönüştürdü. Şehit anasının acısından, siyasi rant devşirmeye kalkıldı. Şimdi ciddi tarafsız bir Cumhurbaşkanı olsaydı, yaşanan acıyı hiç kuşkunuz olmasın ki siyaset üstünde tutardı. Tüm parti liderlerini bir masa etrafında toplardı. Bugün ülkemizin en büyük açığı ne “cari açığı”, ne de “bütçe açığıdır”. Bugün ülkemizin en büyük açığı, herkesi kucaklayacak, “Tarafsız bir Cumhurbaşkanı açığıdır.” Bugün eğer derin bir “devlet krizi” yaşıyorsak, sebebi işte bu açıktır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Başarılı Olsa Zafer Narası Atacaktı

Partili Cumhurbaşkanı, kurtarma operasyonunu, Partisinin İl Kongrelerinde, davulla, zurnayla ilan etmeye niyetliydi. “Görüntülü müjdelerim olacak” diyerek, “Ulusa Sesleniş” programına randevular veriyordu. Operasyon başarılı olsa, “Sorumlusu benim, ben” diye zafer naraları atacaktı. Ama kurtarma operasyonu başarısız olunca, önce muhalefete saldırdı, hakaretler etti.

Beş Soru

Genel Başkanımız, operasyonun ardından, millet adına, şehitlerimiz için beş soru sordu.

Bir... Bölücü terör örgütünün elindeki evlatlarımızı kurtarmak için, 5 - 6 yıldır ne yaptınız?

İki... Bölücü Terör Örgütü liderinden İstanbul seçimleri için, mektup almayı, dilenmeyi bildiniz de, bu evlatlarımızı kurtarmak için, neden benzer bir girişimde bulunmadınız?

Üç... ABD Başkanı Trump dostum diyordunuz. Bu dostluktan neden bu evlatlarımızı kurtarmak için yararlanmadınız?

Dört... Ulusal ve uluslararası insan hakları örgütlerinden, daha önce olduğu gibi neden yararlanmadınız?

Beş... Bu başarısız operasyonun sorumluluğunu, nedenlerini kim üstlenecek, kim anlatacak?

Bu sorulara cevap yerine ağza alınmayacak hakaretler geldi.

“Altun” Makas, Bu Kez Sarayı Sansürledi

Bugün de bu seviyesiz sözler sürüyor. Saray’ın İletişim Başkanı bile, Erdoğan’ı sansürlemek zorunda kaldı. Bu nasıl bir anlayış? Memnuniyet ve iltifatlar Erdoğan’a... Şikâyet ve hakaretler Kılıçdaroğlu’na... Açık söyleyeyim, testide ne varsa, dışına o sızar. Takvası azalan kişinin, hayâsı da azalır.

Bu Sizin Tercihiniz, Sorumlu Sizensiz

Erdoğan, hakaretle de yetinmedi. “Sorumlu Türkiye Cumhuriyeti Devletidir” diyerek, devletin arkasına saklanmaya kalktı. Başarısızlıktan kendini değil, devletini sorumlu tutan bir Cumhurbaşkanı. Bu dünyanın neresinde görülmüştür, neresinde duyulmuştur... İşte “devlet krizi” dedikleri tam da budur. Sayın Erdoğan; Bu ucube rejimde, devleti tek başına yöneten sizsiniz. Parti Genel Başkanlığını ve Cumhurbaşkanlığını, aynı kişide siz bütünleştirdiniz. Bu sizin tercihiniz. Bu ucube rejim elbisesini, kendi bedenimize göre siz diktiniz. Küçük ortağınız da yamaklığını yaptı. Devleti kim “şahsında tecessüm ettirdiyse”, sorumlu elbette odur. Sorumluluktan kaçamazsınız bunu siz istediniz Sayın Erdoğan. Şahsım Hükümetinin sınırsız yetkileri olacak ama yetkinin beraberinde olması gereken sorumluluk olmayacak. Yetkileri sahipleneceksiniz, “bu yetkiler benim” diyeceksiniz ama “sorumluluk benim değil” diyeceksiniz. Bunu yaparsanız devlet krizi denen tam da budur. İşte bu nedenle, Erdoğan ve Şahsım Hükümetinin elinde, bu güzelim ülke oradan oraya savruluyor.

BOP Eşbaşkanı Olarak İşlerin Buraya Geleceğini Göremediniz mi?

Terörizmle mücadelede başarının iki kritik unsuru vardır. İlki, teröre dış desteğin kesilmesi, ikincisi, içeride birlik ve bütünlüğün sağlanmasıdır. Bugün bölücü terör örgütü mutasyona uğrayıp, Suriye’de farklı isimler aldıysa, burada uluslararası tanınırlık kazandıysa, mevcudu 15 bine ulaşıysa tabi ki emperyalistlere kızacağız. Bu bölgede hesabı olan egemen güçlere, elbette tepkimizi göstereceğiz. Ama eğri oturup, doğru da konuşacağız. Bugün Suriye bölünüp, parçalandıysa, Emevi Cami’nde Cuma namazı kılma rüyası görenlerin, bunda hiç mi sorumluluğu yok? Sizin hatalı kararlarınızın, bunda hiç mi payı yok? Büyük Ortadoğu Projesi eş başkanı olarak işlerin buralara geleceğini öngöremediniz mi Sayın Erdoğan?

Diplomaside Ak Partili Siyasetçi Dönemi

Bugün ülkemiz en haklı davalarını dışarıda anlatamıyor. Çünkü devlette liyakatin yerini, Saraya sadakat almış durumda. Büyükelçilik makamları; eşe, dosta dağıtılan arpalıklara dönüştü. Bugün dünyanın 6 kritik başkentinde, çekirdekten yetişmiş büyükelçiler yok. Kim var? Çekirdekten yetişmiş AK Partili siyasetçiler var. Bugün terörizmle mücadelenin diploması cephesinde, bir zafiyet olduğu açıkça ortada... Bunda yaptığınız tercihler nedeniyle sizin hiç mi sorumluluğunuz yok Sayın Erdoğan?

Toplumu Bölerek Terörle Mücadele Olmaz

Gelelim içeriye... Toplumu bölerek, parçalayarak terörizmle mücadele olmaz Sayın Erdoğan. Toplumun hassasiyetlerini kaşıyarak, toplumu kutuplaştırarak oy devşirmenin bir sınırı vardır. Siz o sınırı çok zorladınız. 7 Haziran ile 1 Kasım 2015 seçimleri arasında, bu topraklarda yaşanan acılar daha unutulmadı. Ama siz de şunu

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

unutmamalısınız: “Aynı derede iki kez yıkanılmaz.” Evet, 15 Temmuz hain darbe girişimi... O gece bu millet, göğsünü devletine siper etti. Siz ne yaptınız? Tüm toplumun kucaklaşması, yaraların sarılması için, tarihi bir fırsatı heba ettiniz. Şerden hayır çıkarmak yerine, 20 Temmuz sivil darbe girişimiyle, tarihi fırsatı siz teptiniz Sayın Erdoğan. Toplumun yüzde 100’ünü kucaklayacak, tarafsız bir Cumhurbaşkanı olmak yerine; “Yüzde 50+1 bana yeter. “Yeter ki AK Parti Genel Başkanı olayım” dediniz. Bunun için tarafsızlık yemininizi çiğnediniz. Bugün hala hatalarınızdan ders almıyorsunuz. Toplumunu kutuplaştırarak, gençlerimizle kavga ederek, sağa, sola tehditler, hakaretler savurarak, herkese “terörist” yaftası yapıştırarak, gerçek teröristlerin ekmeğine yağ sürdüğünüzün farkında değil misiniz?

Ön Teker Nereye, Arka Teker Oraya

Ön teker nereye giderse, arka teker de oraya gider. Siz bunları yapınca, Milletvekilleriniz, atanmış Bakanlarınız, Genel Başkan Yardımcılarınız, Saraydaki bürokratlarınız, danışmanlarınız milletimize parmak sallayıp had bildirmeye kalkıyorlar. Yıllarca “bürokratik oligarşiden” bahseden sizsiniz. Milletten “Vesayet rejimiyle mücadele edeceğiz, vesayeti kaldıracacağız” diye oy isteyende sizsiniz. Şimdi Sarayınızdaki “bürokrat oligarşisine” sesiniz çıkmıyor. Aksine Saray vesayetinden son derece memnunsunuz.

Devlet Değil, Gidici Bir Hükümetsiniz

Danışmanlarınızın “sınırsız saçmalama hakkı” nereden geliyor Sayın Erdoğan? “İletişim Başkanı hesap verecek demek; Devletten hesap sormaktır” diyen, sözde hukukçu danışmanlarınız var. Bu ne kibir? Bürokrat devlet değildir. Bürokrat devletin memurudur. Devletin memurundan da yaptığı ya da yapmadığı hakkında elbette hesap sorulur. Millete hizmetkâr olacağım derken, “Devlet benim” diyerek, şimdi millete dikleniyorsunuz. İşte bu vesayet rejiminin tam da daniskasıdır. Siz “devlet” olamazsınız. Olsanız olsanız, beş yıllığına seçilmiş bir “hükümet” olursunuz. Devlet baki, siz gidicisiniz. Herkes ona göre davransın. Herkes haddini bilsin.

Kasada Net Rezerv Kalmadı

Milletin vergileriyle yapılan her işten, milletimizin vergilerini harcayan herkesten, elbette hesap sorulur. Hukuk devletinde İletişim Başkanınızdan da hesap sorulur, milletin 128 milyar dolarını buharlaştıranlardan da hesap sorulur. Bu kakamlar benim değil; Merkez Bankası’nın. Bugün rezervlerden bahsediyorsunuz, 18 Şubat itibarıyla bakın, TCMB’nin net döviz rezervleri, eksi 600 milyon dolar. Merkez Bankası’nın kasasında kendine ait döviz bırakmamışsınız.

SWAP Hariç Rezerv Eksi 57 Milyar Dolar

Bir de kısa vadede iade edilmek üzere 56 milyar dolarlık, SWAP yükümlülükleri var. Bunları da dikkate alıp rezervlerden düşersek Şubat ayı ortası itibarıyla Merkez Bankasının net rezervleri, eksi 57 milyar dolar oluyor. Ülkemiz böyle bir tabloyla “hiçbir zaman” karşılaşmadı. Şu kadar rezerv var, bu kadar rezerv var ondan sonra. Bakın bu rezervler bıraktık devletin ve ekonominin ihtiyaçlarını karşılamayı, Merkez Bankası kendi döviz yükümlülüğünü dahi bu rezervlerle karşılayamaz.

Merkez Bankası 70 Cent’e Muhtaç

Oysa 2019’un hemen başında, SWAP yükümlülükleri de dâhil, net rezervler artı 54 milyar dolardı. İki yılda ne oldu da, Merkez Bankası 70 sente muhtaç hale geldi? Evet, işte bu “devlet krizidir.” Bunun sorumlusu kim Sayın Erdoğan? Merkez Bankası kasasından 128 milyar dolar, bir kuru inat uğruna boş yere yakıldı. Şimdi bu 128 milyar doları yerine koymak hem yıllarımızı alacak, hem de maliyeti maalesef çok yüksek olacak. Biz aylardır soruyoruz. Bu 128 milyar dolar nereye, nasıl, kimlerin imzasıyla satıldı? Açıklayacaksınız. Bu döviz rezervleri neden açık, şeffaf bir şekilde her dalgalı kur rejiminde olduğu gibi ihaleyle satılmadı? Neden gizli, saklı, arka kapı operasyonları kullanıldı? Bu işlemler tahkikattan, müfettiş denetiminden geçti mi? Biz bu soruları kendi adımıza değil milletimiz adına soruyoruz. Ama saray ve şürekâsı avazları çıktığı kadar, bar bar bağıryorlar.

Hayırdır? Damada Yeni Koltuk mu Hazırlanıyor?

Dün bu kakofoniye önce yeni Hazine ve Maliye Bakanı katılmıştı, şimdi de bugünde bu konuda uzun süredir su pus olan AK Parti Genel Başkanının katıldığını gördük. Hayırdır? Damada yeni bir koltuk mu hazırlanıyor? Sorularımızı doğru dürüst cevaplamak yerine, sorularımıza “ihamet, seviyesiz siyaset” bu tür ifadeler kullanılıyor. Seviyesiz siyaset, millete hesap vermekten kaçan siyasettir.

Madem Damat İyiydi, Siz Niye Geldiniz Sayın Bakan?

Aslında bu sorularımıza Erdoğan’ın ne cevap vereceği zaten malum bağırıp çağırarak. Ama ben şu yeni Sayın Bakan’a soruyorum; “Madem damadın yaptığı işler doğrudu. Siz o koltuğa neden getirildiniz?” Eğer Damadın

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

arka kapıdan, ihalesiz döviz satması doğruysa, neden bu arka kapı işlemlerine son verdiniz? Damatla beraber, Merkez Bankası Başkanı neden değiştirildi? Kimse milleti kör, âlemi de sersem sanmasın. O günkü hatalar nedeniyle, bugün millet “Kırk katır mı, kırk satır mı” noktasına getirildi. Ekonomi yüksek faiz, yüksek kur kışkacına sokuldu. Millet işsiz, aç. Tefeci eline düşen babalar, evlatlar canına kıyıyor. Esnaf, çiftçi, KOBİ faize ezdiriliyor. Ekonomik buhran aileleri dağıtıyor. Erdoğan çıkıyor, ülkemizde aile yaşamını bitireni arıyor.

En Yüksek Faizi Verip CHP'ye Faizci Diyor

Üç ayı aşkın süre geçti. Ortada ciddi bir ekonomik program yok. Ne var? Yüksek faizden medet uman bir yönetim var. Şimdi bu yönetimle, dünyada en yüksek faizi veren 10 ülkeden biriyiz. Dünyanın en yüksek faizlerinden birini vererek, döviz kurunu tutmaya çalışıyorlar. Yüksek faizle Londra bankerlerini abat ediyorlar. Sonra da bugün kongrede çıkıp CHP'ye faizci diyorlar. İnsanda biraz insaf olur, biraz utanma olur. Damadın istifa ettiği gün, Türkiye'ye 1 milyon dolar getiren ve Hazine borçlanma kâğıdına yatıran yabancı banker, bugün 1 milyon 220 bin doları cebine koyup gidebilir. 3 ayda dolar cinsinden getiri yüzde 22. Bu bankerlerin kendi ülkelerinde faiz kaç? Sıfıra yakın. Sıfırla borcu alacaksın 3 ayda yüzde 22 kazanacaksın. İşte yok yere yakılan 128 milyar doları yerine koymak ve döviz kurunu istikrar içinde tutabilmek için bu ülkeye, bu millete ödettirilen bedel bu.

IMF'den İcazetli Program Uyguluyor

Şimdi IMF çıkmış yüksek faiz verenleri övüyor. Bu program iyi diyor, bu programa icazet veriyor. Yeni ekonomi yönetiminin sırtını sıvazlıyor. Hayırlı olsun, program IMF'nin icazetini de almış bir program. IMF icazetli programla yürüyeceksiniz sonra da CHP'ye kalkıp IMF'ci diyeceksiniz. Arsız güçlü olunca, haklıyı haksız çıkarmaya çalışmış. Böyle diyor atalarımız.

500 Bin TL, Yol Oldu

Bugün hesap vermesi gerekenler, hesap soranlara yayın yasağı getiriyor. 128 milyar doların hesabını daha veremeyenler, şimdi kalkmışlar CHP'den 500 bin lira istiyorlar. Bu 500 bin lirada yol oldu sanki çok küçük bir paraymış gibi. Kimsenin şüphesi olmasın. Cumhuriyet Halk Partisi yönetiminde, milletin kör kuruluşunun hesabı yargı önünde, sorumlulardan mutlaka sorulacaktır. Şimdi elinizden geleni ardınıza koymayın. Ama bir başka hesap da sandıkta, milletimiz tarafından, milletin mutluluğunu çalanlardan sorulacaktır.

Ne Umut, Ne Mutluluk Kaldı

Bakın şimdi vereceğim rakamlar CHP'nin rakamları değil, TÜİK'in rakamları. 2003'de ben mutluyum diyen yurttaşlarımızın toplam nüfusa oranı; Yüzde 60'mış. 2016'da yüzde 61'e kadar çıkmış. Ama 2016'dan itibaren her yıl sürekli düşmüş, 2020'de de yüzde 48'e gerilemiş. TÜİK'in yaşam memnuniyeti anketinde, dört yıldır üst üste düşüşle bu ülkede ilk defa karşılaşıyoruz. Milletimiz mutlu değil. Mutluda değil, gelecekte de umutlu da değil. 2016'dan bu yana millet gelecekte umudunu kesmiş vaziyette. “Bir yıl sonrası daha iyi olacak” diyenler, 2016'da yüzde 42'ydi. Şimdi 2020'ye geldik yüzde 29'a düşmüş. Bu tablonun sorumlusu kim Sayın Erdoğan? Ülkeyi kim yönetiyor?

Beşli Havuz Cuntasında, Pasta Küçülünce Kavga Büyüdü

Ama artık herkes biliyor ki, Erdoğan'ın şahsım hükümeti, milletin mutluluğu için değil, yandaşın mutluluğu için çalışıyor. Erdoğan'ın Şahsım hükümeti, Kamu-Özel İşbirliği garantileri nedeniyle, sadece bu yılın ilk ayında, Ocak ayında beşli havuz cuntasına, 3,4 milyar lira para ödemiş. Ama bunlara para yetmiyor. Üçüncü havalimanına yolcu gelmeyince, yandaş müteahhitler havalimanı kirasını ödemeyelim, kirayı öteleyelim diye yine Erdoğan'ın kapısını çalmışlar. Beşli havuz cuntası, Dövizli Garantileri almaya gelince şahin. Ama devletin kirasını ödemeye gelince serçe. Ama öyle gözüküyor ki beşli cunta arasında da sorunlar çıkmaya başlamış. Şimdi ihalelerde birbirlerini şikâyet ediyorlarmış. Aslında bu hep böyledir. Pasta küçüldükçe kavga büyür.

Kırık Kol, Yen İçinde Kalmıyor

Sarayın, milletimize tepeden bakan, milletimizi görmeyen tavrına, artık kendi partilileri AK Partililer de isyan ediyor. Konya'da İl başkanlığına adaylığı engellenen bir AK Partili, “Parti zenginler kulübü oldu” diye bağırıyor. Yine partiden istifa eden bir vatandaşımız, “Önceden garibanın partisiydi, şimdi parası olanın partisi oldu” diyor. AK Partili il yöneticisi, Urfa Büyükşehir Belediye Başkanına, “Senin oğlun çuval çuval para götürürken, esnaf ekmek götüremiyor” diye isyan ediyor. Sonra değiştiriyor ama önemi yok. Yani artık kol kırılıp, yen içinde kalmıyor. Kokular arşa yükseliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hükümetin Beyin Ölümü Gerçekleşti

Sayın Erdoğan, size tavsiyemiz “hatalarınızla artık yüzleşin.” Başkalarını suçlamayın. Sorumluluk sizin. Bu sorumluluğu olgunlukla kabullenin. Bu millete verecek artık bir şeyiniz kalmadı. Millete söyleyecek sözünüzde tükendi. Metal yorgunusunuz, kopyala, yapıştır konuşmalarla, milletin daha fazla zamanını almayın. Bu hükümetin beyin ölümü gerçekleşti. Bunu kabullenin. “Fişi çekmesi için”, biran önce sandığı milletin önüne koyun, milletin hakemliğine başvurun.

Yeni ve Güçlendirilmiş Parlamenter Rejimi Getireceğiz

Biz kendimize güveniyoruz. Biz milletimizin sıkıntılarını bitirmeye talibiz. Liyakatli, tecrübeli yeni genç kadrolarımızla, Cumhuriyet Halk Partisi ülkeyi yönetmeye hazırdır. Ülke yönetiminde temel prensibimiz; “Yurtta barış, dünyada barış” olacaktır. Çünkü ülkemiz kavgadan, kutuplaşmadan, gerginliklerden çok yoruldu. Ağzımızın tadı tuzu kalmadı. Biz şuna inanıyoruz; birlikten kuvvet doğar. Bu ülkede demokrasiye inanan tüm dostlarımızla, kimseyi ötekileştirmeden, dışlamadan, herkesi kucaklayarak, Yeni ve Güçlendirilmiş Demokratik Parlamenter Rejimi, mutlaka bu ülkeye getireceğiz. Cumhuriyetimizi gerçek demokrasiyle taçlandıracağız. Tarafsız Cumhurbaşkanlığı makamı, milletimizin ve devletimizin birliğini temsil edecek. Bizim yönetimimizde, devlet vatandaşına hesap sormayacak, devlet vatandaşına hesap verecek. Devlette “şeffaf ve şefkatli” yönetim anlayışını hâkim kılacağız.

Kurumların Üzerinden Siyaset Gölgesini Kaldıracağız

Kurallı ve öngörülebilir bir yönetim olacağız. Kurallı ve öngörülebilir bir yönetim de, ancak güçlü kurumlarla olur. Gücü; “Yasama”, “Yürütme”, “Yargı” arasında dağıtacağız. Kontrolsüz güç, güç değildir. “Bağımsız ve güvenilir yargı” olmazsa olmazımızdır. Hâkimlerin ve Savcıların işe alımında “mülakat sistemini” kaldıracağız. Hâkimler ve Savcılar katı bir liyakat sistemiyle işe alınacak. Yine liyakat sistemi çerçevesinde görevlerinde yükselecekler. Hâkim ve Savcılarımızı politik baskılardan korumak için, gerekli düzenlemeleri yapacağız. Hâkim ve savcılarımıza coğrafi teminat getireceğiz. Yine düzenleyici ve denetleyici kurumlarımızdan, siyasetin gölgesini kaldıracağız. Merkez Bankası bağımsızlığını güçlendireceğiz. Merkez Bankası Başkanının keyfi kararlarla, görevinden alınmasını engelleyeceğiz.

Uluslararası Standartlarda Yolsuzlukla Mücadele Stratejisi

Uluslararası standartlarda bir Yolsuzlukla Mücadele Stratejisini hayata geçireceğiz. Siyasetin finansmanını saydamlastıracağız. Kara paranın aklanmasını engellemek için, mevzuatımızı BM standartlarıyla uyumlu hale getireceğiz. Vergisini düzenli ödeyen cezalandırmayacağız. Aksine dürüst mükellefi ödüllendirecek mekanizmalar kuracağız. Başta Kamu-Özel İşbirliği ve Türkiye Varlık Fonu gibi, bütçe dışı uygulamalara son vereceğiz.

Dış Politikada İki Aks

Yeni dönemde “Dışişleri Bakanlığımız” özel bir öneme sahip olacak. Büyükelçilik makamını, siyasi aralık olmaktan çıkaracağız. Bu makamı liyakat ve kariyer makamı haline getireceğiz. Dosyasına hâkim, iyi yetişmiş diplomatlarımızla, küresel ve bölgesel diplomasiye ağırlık vereceğiz. Dış politikamızı iki stratejik aks üzerine inşa edeceğiz: Devletimizin bekası, milletimizin refahı.

Doğu Akdeniz’in Rotterdam’ı

Biz Doğu Akdeniz’de uluslararası işbirliklerini önemsiyoruz. Milli çıkar ve menfaatlerimize hâle getirmeden, bu bölgeyi, bir refah ve zenginleşme alanı olarak görüyoruz. Türkiye, bu yakın coğrafyanın en büyük ve olgun ekonomisidir. Körfez ülkelerinden başlayarak, Doğu Akdeniz’e kadar uzanacak “Refah Hilalinde”, Türkiye’yi önemli bir aktör haline getireceğiz. Mersin, Ceyhan ve İskenderun Körfezi’ni, tüm Doğu Akdeniz’in Rotterdam’ı yapacağız.

Suriyelileri Güven İçinde Ülkelerine Göndereceğiz

Milli çıkarlarımız ve karşılıklı menfaat temelinde, bölge ülkeleriyle bozulmuş ilişkilerimizi onaracağız. Suriye’de normalleşmenin hızlanmasına katkı vererek, misafir ettiğimiz 5 milyon Suriyeliyi güven içinde ülkelerine göndereceğiz. Ortadoğu Barış ve İşbirliği Teşkilatı’nın kurulmasına, öncülük edeceğiz.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Salgının Getirdiği Fırsat ve Riskler

Küresel salgın sorunlarla beraber, yeni fırsatlar da getirdi. Fırsatlardan biri de, küresel değer zincirlerinin kısılmasıdır. Dünyadaki dönüşümleri izlemek, ortaya çıkan fırsatları, ülkemizin potansiyeliyle buluşturmak üzere, Başbakanlığa bağlı “Stratejik Planlama Teşkilatı”nı kuracağız.

Önümüzdeki Dönemin İki Sorunu: Katı İşsizlik ve Zombi Şirketler

Ama salgın fırsatlar getirdiği gibi, bazı ciddi yükleri de beraberinde getirdi. İki sorun özellikle yakın dönemde ekonomimiz üzerinde baskısını sürdürecektir. Bunlardan ilki “katılaştıran işsizlik”, ikincisi ise “mali durumu sürdürülemez şirketler.” İşsizliği azaltmak üzere, iddialı bir “istihdam stratejisi” uygulayacağız. Maliye politikasındaki manevra alanını, belirli bir program çerçevesinde ve hedef odaklı olarak bu amaç için kullanacağız. Özellikle küçük esnafımızın ve çiftçilerimizin yanında olacağız. Esnafımızın, çiftçimizin borçlarının faizlerini sileceğiz. Anapara borçlarını uygun bir vadeye yayacağız. Mali durumu sıkıntılı, ancak geleceği ve potansiyeli olan şirketlerimizle, küresel değer zincirinde yer bulacak şirketlerimizi, Kalkınma Planlarımızdaki öncelikleri de dikkate alarak destekleyeceğiz. Ancak, artık “zombi şirket” haline gelmiş şirketleri de, ekonomideki kıt kaynakları çekip, tüketen bu şirketleri de, sistemin dışına hızla taşıyacak düzenlemeleri de yapacağız.

Üç Yeni: Yeni Kadrolar, Yeni Kurallar, Yeni Kurumlar

Biz tüm bu politika setini “Üç Yeni” ile özetliyoruz. Yeni kadrolar, yeni kurallar, yeni kurumlar. Biz hazırız, Cumhuriyet Halk Partisi hazır. Kendimize güveniyoruz. Artık sandığın milletimizin önüne gelmesini sabırsızlıkla bekliyoruz. Milletimiz de kimin ne olduğunu görüyor. Geleceğini, mutluluğunu, umutlarını çalanları biliyor. Artık millettten kopmuş kadroların notunu da veriyor. Sandık önüne gelsin diye milletimizde bekliyor. Sandık önüne geldiğinde de gereğini yapacak. Geleceğini, mutluluğunu, umudunu çalanları evlerine gönderecek.